

Colofon

Projectnummer
Titel
Auteur

10440.01
wachtlijsten voor oudkomers voor NT2
Marjolein Brink
Wil van Esch
Anneke Westerhuis
Met medewerking van:
Françoise Bartels
Ron Dotsch
Carla van den Heuvel
Roland Oude Ophuis
Jan Tonneman
juni 2004
1

Datum
Versie

Pettelaarpark 1
Postbus 1585
5200 BP 'sHertogenbosch
Tel: 073-6800800
Fax: 073-6123425
www.cinop.nl

REGIOPLAN
BELEIDSONDERZOEK

Nieuwezijds Voorburgwal 35
1012 RD Amsterdam
Tel: 020-5315315
Fax: 020-6265199

© CINOP 2004

Niets uit deze uitgave mag worden
vermenigvuldigd of openbaar gemaakt door middel
van druk, fotokopie, op welke andere wijze dan
ook, zonder vooraf schriftelijke toestemming van
de uitgever.

Voorwoord

In opdracht van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen hebben CINOP en Regioplan Beleidsonderzoek in 2000 en 2001 een eerste reeks onderzoeken naar de wachtlijsten van oudkomers voor NT2 programma's uitgevoerd. Het gaat dan om aanmeldingen via de ROC's. In het kader van het Groot Project Inburgering Oudkomers zijn deze onderzoeken tot 1 december 2003 voortgezet. Besloten is om in 2004 nog een meting uit te voeren naar de wachtlijst van 1 mei 2004. De metingen vinden plaats in opdracht van het Ministerie van Justitie.

In 2004 is één vervolgmeting voorzien. De vraagstelling van deze vervolgmeting en de opzet van de rapportage sluiten aan bij de eerdere rapportages over de ontwikkeling van de wachtlijst, zodat de ontwikkeling van de wachtlijst over een langere periode gevolgd kan worden. Vanaf de eerste meting van 1 juli 2000 zijn in totaal, inclusief deze meting van 1 mei 2004, negen metingen uitgevoerd.

Dit rapport doet verslag van de meting van de wachtlijst van 1 mei 2004. In deze vervolgmeting zijn, evenals in de voorafgaande metingen, de wachtlijsten op hun lengte en samenstelling onderzocht. Hierbij is ook gekeken naar de mate waarin personen die bij de eerste meting van de wachtlijst werden aangetroffen (1 juli 2000) nog steeds op de wachtlijst staan.

In 2001 zijn door de VNG, de Bve Raad en de Taskforce Inburgering aanbevelingen gedaan inzake het wachtlijstbeleid en het wachtlijstbeheer in de samenwerking tussen gemeenten en ROC's. Het onderzoek gaat ook na in hoeverre deze aanbevelingen inmiddels op lokaal niveau zijn overgenomen en in de wachtlijstontwikkeling zichtbaar worden.

Het onderzoek is op constructieve en prettige wijze begeleid door een commissie waarin twee ministeries, de VNG en de Bve Raad zitting hadden in de personen van mevrouw M. van der Laan (Ministerie van Justitie, voorzitter), mevrouw M. Bronkhorst (Ministerie van Justitie), mevrouw U. Roest (Ministerie van OCW), de heer W. van Bijlert (VNG) en mevrouw M. de Haan (Bve Raad).

Inhoud

Samenvatting van de onderzoeksresultaten..... 1

1 De onderzoeksopzet 7

1.1	<i>De achtergrond van het onderzoek</i>	7
1.2	<i>De probleemstelling van deze vervolgmeting</i>	7
1.3	<i>De onderzoeksaanpak en de respons</i>	9
1.4	<i>Leeswijzer</i>	10

2 De omvang van de wachtlijsten 12

2.1	<i>Aantal wachtlijsten en respons</i>	12
2.2	<i>Omvang van de wachtlijst op 1 mei 2004</i>	13
2.3	<i>De wachtlijsten van 1 mei 2004 verdeeld naar de twee en vier maanden termijn</i>	15
2.4	<i>Groei en afname van de wachtlijsten over de negen peildata</i>	17
2.5	<i>Samenvatting</i>	19

3 Het verloop op de wachtlijsten.....22

3.1	<i>Inleiding</i>	22
3.2	<i>De doorstroom op de wachtlijsten</i>	22
3.3	<i>Doorstroom in de G4</i>	27
3.4	<i>Verklaringen voor de groei van wachtlijsten</i>	34
3.5	<i>Samenvatting</i>	36

4 Vervolgonderzoek naar de wachtlijst van 1 juli 2000

38

4.1	<i>Inleiding</i>	38
4.2	<i>De wachtlijst van 1 juli 2000</i>	38
4.3	<i>Het verloop van de wachtlijst van 1 juli 2000</i>	39
4.4	<i>Draaideureffect</i>	44
4.5	<i>Samenvatting</i>	46

5 Kenmerken van personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 en van de restgroepen..... 48

5.1	Inleiding	48
5.2	Kenmerken van personen op de wachtlijst van 1 mei 2004	48
5.3	Kenmerken van personen die vanaf 1 juli 2000 op de wachtlijst zijn blijven staan	55
5.4	De overige restgroepen	58
5.5	Samenvatting	61

Bijlage I: De onderzoeksdefinities 64

Bijlage II: Het wachtlijstbeleid en beheer 66

Bijlage III: Het aandeel wachtenden op de wachtlijst van 1 mei 2004 dat langer dan 4 maanden op de wachtlijst staat 71

Bijlage IV: De omvang van de wachtlijst op negen peildata 75

Bijlage V: De wachtlijst van 1 mei 2004 naar gemeente .. 79

Bijlage VI: Aantallen wachtenden van de wachtlijst van 1 juli 2000 die ook op latere wachtlijsten staan 85

Bijlage VII: De plaatsen van hoofdvestiging van de ROC's 86

Samenvatting van de onderzoeksresultaten

De wachtlijst voor oudkomers voor NT2 wordt in deze reeks van onderzoeken vanuit vier invalshoeken bekeken. We kijken in de eerste plaats naar de wachtlijst als standcijfer. In elke meting wordt de omvang van de wachtlijst, de stand van de wachtlijst, gemeten. In de tweede plaats kijken we naar het tempo van instromen en uitstromen van de wachtlijst; de wachtlijst als stroomcijfer. In de derde plaats kijken we, aan de hand van vervolgonderzoek naar de wachtlijst van 1 juli 2000, naar wat er met de mensen is gebeurd die toen op de wachtlijst stonden. De vierde invalshoek van waaruit we naar de wachtlijst kijken is de samenstelling van de wachtlijst in termen van de kenmerken van personen die op de wachtlijst staan en van personen die de kans lopen het langst op de wachtlijst te blijven staan.

1 De omvang van de wachtlijst

Over een reeks van metingen ontstaat een beeld van de ontwikkeling van de omvang van de wachtlijst. Groeit deze, neemt hij af of blijft de omvang van de wachtlijst min of meer gelijk?

De omvang van de wachtlijst op 1 mei 2004 bedraagt 8.029 personen. Het grootste aandeel van de wachtenden, 73 procent, staat evenals bij de vorige acht peildata ingeschreven bij één van de vier ROC's uit de G4. Dit percentage is echter gedaald ten opzichte van de vorige metingen.

De wachtlijst is sterk gedaald ten opzichte van de vorige meting en ligt nu weer ver onder 10.000. Het is opvallend dat in de G4 alleen de wachtlijst van Amsterdam gestegen is, op de overige ROC's in de G4 is de wachtlijst (sterk) gedaald. Evengoed bestaat de omvang van de wachtlijst voor bijna driekwart uit wachtenden afkomstig uit de vier grootste gemeenten.

Van alle wachtenden staat op 1 mei 2004 82 procent langer ingeschreven dan vier maanden. Voor de ROC's uit de G4 ligt dat percentage iets hoger: voor een cursus NT2 in Amsterdam en Rotterdam staat bijna 90 procent van de wachtenden langer dan vier maanden ingeschreven, voor een NT2 cursus in Utrecht 70 procent. Van de overige 30 procent van Utrecht is de instroomdatum echter niet bekend.

De negende wachtlijstmeting laat een diffuser beeld zien dan de vorige metingen. In twee van de G4 gemeenten is de wachtlijst aanzienlijk gedaald. Op een groot aantal andere ROC's is de wachtlijst juist licht gestegen. Het aantal ROC's zonder wachtlijst is even hoog als bij de vorige meting, namelijk veertien. Door de grote concentratie van oudkomers in de G4 bevinden zich daar echter nog altijd de langste wachtlijsten.

2 De samenstelling van de wachtlijst

Behalve naar de omvang van de wachtlijst kunnen we ook kijken naar de relatieve omvang van de groep die ook al op eerdere wachtlijsten is aangetroffen en de groep die voor het eerst op de wachtlijst staat. Op elke wachtlijst treffen we personen aan die nog niet op de wachtlijst stonden en personen die we ook al op wachtlijsten van eerdere peilmomenten hebben aangetroffen. De relatieve omvang van beide groepen kan wisselen. Dit noemen we de dynamiek van de wachtlijst; de mate waarin een wachtlijst is samengesteld uit personen van eerdere wachtlijsten, die zich dus al eerder hadden aangemeld, en personen die voor het eerst op de wachtlijst staan. In dit hoofdstuk hebben we de ontwikkeling berekend in de doorstroom uit de wachtlijsten, gerekend over een aantal peildata, en de mate waarin op elk peilmoment de wachtlijst wordt verversd. Wanneer we naar het verloop kijken, zien we dat het afnametempo min of meer een vast patroon volgt. Zo verdwijnt de grootste groep steeds tussen de datum dat men voor het eerst op de wachtlijst wordt aangetroffen en de onmiddellijk daaropvolgende peildatum. Daarna neemt de daling geleidelijk af; hoe langer het is geleden dat iemand op de wachtlijst is geplaatst, des te kleiner de kans dat betrokkene op de volgende peildatum van de wachtlijst verdwenen is.

De verhouding tussen de relatieve omvang van de nieuwe instroom en de restgroep van eerdere wachtlijsten is in mei 2003 en december 2003 anders dan op eerdere wachtlijsten. Eerdere wachtlijsten bestonden vaak voor eenderde uit personen van vorige wachtlijsten en voor tweederde uit personen die op de peildatum nieuw zijn op de wachtlijst.

Vanaf mei 2003 bestond de wachtlijst echter voor nagenoeg de helft uit personen die ook al op eerdere wachtlijsten stonden. Het aantal nieuwe wachtenden is ten opzichte van 1 december 2003 iets gedaald. De daling van de wachtlijst van 1 mei 2004 wordt dus veroorzaakt door een afname van het aantal nieuw op de wachtlijst geplaatsten. Dit zegt overigens niets over het aantal mensen dat zich in die periode heeft gemeld en is ingestroomd in een NT2-cursus.

We hebben ook gekeken naar de dynamiek van de wachtlijsten van de ROC's in elk van de vier grote steden. In totaal nemen deze steden 61 procent van de nieuwe plaatsingen op de wachtlijst voor hun rekening, dit is fors lager dan in december 2003. Het aantal nieuwe vermeldingen tussen de vier grote steden verschilt aanmerkelijk; dit aantal daalt in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam aanzienlijk. In Utrecht zien we ook een daling, alleen minder sterk.

Ook als we naar de ontwikkeling van de instroom en de uitstroom van de wachtlijst kijken in de vier grote steden, zijn er opvallende verschillen. De wachtlijst van Amsterdam is de enige die in omvang iets is toegenomen. Deze toename kan worden verklaard uit stagnatie van de doorstroom vanuit oude wachtlijsten.

De wachtlijsten van de andere drie steden zijn gedaald. Die van Den Haag het meest, die van Rotterdam aanzienlijk en die van Utrecht enigszins. In Den Haag en Rotterdam is de wachtlijst gedaald omdat er een opschoning heeft plaatsgevonden. In Den Haag is tevens sprake van een veranderd wachtlijstbeleid.

Tenslotte de verklaringen die de instellingen geven voor de groei van de wachtlijst. Alle ROC's waarvan de wachtlijst ten opzichte van de meting van 1 december 2003 met meer dan 10 personen is gestegen, is gevraagd naar de oorzaak van deze stijging. Meest door de ROC's genoemd zijn minder gemeentelijke educatiemiddelen om NT2-cursussen voor reguliere cursisten te starten. De inburgeringsgelden zijn onvoldoende waardoor nieuwkomers ten laste van het reguliere budget komen. Er zijn dan geen middelen meer om niet-intensieve groepen te starten. Mensen die zich voor deze groepen hebben gemeld komen op een wachtlijst. Zo komt het voor op een ROC dat voor de eerste twee instroommomenten van 2004 geen reguliere cursisten mochten starten. . Een ander ROC neemt alleen nog nieuwkomers en oudkomers binnen specifieke oudkomersgroepen met een eigen financiering aan. Overige, niet als zodanig gekenmerkte oudkomers worden dan nauwelijks in cursussen geplaatst en niet meer geregistreerd, omdat intake en administratieve verwerking te veel tijd kosten. Een enkel ROC meldt dat mensen zich meer aanmelden vanwege onzekerheid over de toekomst vanwege kabinetsplannen. Ook noemt een enkel ROC het seizoenseffect: in mei staan in het algemeen wat minder mensen op de wachtlijst dan in december. Ten slotte wordt de wachtlijst op één ROC ook als plaatsinglijst gebruikt.

3 Vervolgonderzoek naar de wachtlijst van 1 juli 2000

We kunnen ook kijken wat er gebeurt met mensen die op de wachtlijst staan; hoeveel gaan uiteindelijk een cursus volgen en hoe lang duurt het tot ze een traject hebben afgerond? Dit is de derde invalshoek. In deze reeks wachtlijstsonderzoeken gaan we dit na bij de groep die we op de eerste wachtlijst, die van 1 juli 2000, hebben aangetroffen.

Bij de eerste meting van deze serie, de meting van 1 juli 2000, zijn 10.202 personen op de wachtlijst aangetroffen. Op 1 mei 2004 staan van deze groep nog 18 personen op de wachtlijst van vier ROC's.

Van de wachtlijst van 1 juli 2000 hebben we via de deelnemersbestanden van zeven ROC's 4.019 personen tot 1 mei 2004 gevolgd. In dit bestand is het aantal nog niet geplaatsten en het aantal personen waarvan de bestemming onbekend is samen minder dan een procent. We kunnen daarom concluderen dat van de oorspronkelijke wachtlijst 25 procent voor aanvang van het traject van de wachtlijst is verwijderd en dat 75 procent in een cursus is geplaatst.

Van de 1.396 personen die aan een traject zijn begonnen en die we bij zeven ROC's blijven volgen, nemen op 1 mei 2004 nog 310 personen deel aan een traject; 22 procent van degenen die gestart zijn. Inmiddels hebben 222 personen (16 procent van degenen die zijn gestart) hun traject afgesloten. Dit betekent dat 62 procent van de oudkomers vroeger of later afhaakt en het traject

niet afrondt. Overigens blijkt uit andere bronnen, zoals de oudkomersmonitor, dat groepen die in het kader van de oudkomersgelden zijn gestart een geringere uitval kennen.

Omdat we over cijfers beschikken over meerdere jaren kunnen we de ontwikkelingen in deelname, succesvol afronden en voortijdig stoppen over een langere periode in beeld brengen.

Het blijkt dat de geleidelijke daling van het aantal deelnemers aan een traject, van 54 naar 22 procent van degenen die gestart zijn, voor het grootste deel op het conto van het voortijdig afhaken geschreven kan worden.

Van een kleine groep uitvallers, waarvan we niet met zekerheid kunnen zeggen dat die representatief is voor de totale groep, weten we de uitvalreden die door het ROC is geregistreerd. Uit de ons beschikbaar gestelde cijfers blijkt dat de grootste groep (25 procent) stopt zonder opgaaf van reden.

Als we naar de man - vrouw verhouding kijken bij de uitvallers en de afgestudeerden blijken de verschillen niet groot; de uitval van mannen is iets hoger dan die van de vrouwen met respectievelijk 61 procent uitvallers bij de mannen en 57 procent bij de vrouwen. Iets meer vrouwen zijn daarentegen sneller met het afronden van een traject; zeventien procent van de vrouwen die we volgen heeft het traject afgerond, terwijl het percentage bij de mannen veertien is.

Ook qua leeftijd blijken de verschillen niet groot te zijn; de groep 20 tot 30 jarigen rondt hun traject relatief wat sneller af en personen in de leeftijdscategorie 30-40 jaar stromen wat vaker voortijdig uit

Tot slot blijkt dat personen die worden opgeleid tot de hoogste opleidingsniveaus, vanaf KSE 3, hun cursus relatief sneller afronden, terwijl de kans op voortijdige uitval afneemt naarmate het opleidingsniveau hoger wordt.

We willen ook weten of de wachtlijst als een draaideur werkt; in welke mate worden personen met enige regelmaat op een wachtlijst aangetroffen? Hoe groot is het aantal personen dat met een cursus begint, stopt en vervolgens zich weer aanmeldt voor de wachtlijst? Elk half jaar keert ongeveer één procent van de wachtlijst van 1 juli 2000 weer terug op de wachtlijst. Deze geleidelijke, maar wel constante stijging van het aantal personen dat op de wachtlijst terugkeert, van één procent op 1 mei 2001 naar acht procent op 1 december 2003, is opvallend. Er is niet zozeer sprake van een draaideur, maar wel van een bescheiden en ook permanente beweging vanuit de doelgroep om zich voor een traject op te geven.

4 De kenmerken van personen op de wachtlijst

De vierde invalshoek tenslotte is de analyse van de samenstelling van de wachtlijst; het onderzoek naar de kenmerken van personen die op de wachtlijst staan. Niet alle ROC's hebben gegevens over de kenmerken van personen op de wachtlijst beschikbaar. Een verklaring hiervoor is dat sommige ROC's een aantal kenmerken (zoals het niveau van de vooropleiding) niet bij de aanmelding registreren, maar pas later in het traject, bijvoorbeeld in het intakegesprek of bij de start van het taaltraject.

In de samenstelling van de wachtlijst is een enkele verschuiving opgetreden. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat, evenals in de eerdere metingen, een aanzienlijk deel van alle wachtenden van 1 mei 2004 (43 procent) personen zijn uit de traditionele migrantengroepen, namelijk Marokkanen, Turken, Surinamers, Antillianen en Arubanen.

Ook nu staan, evenals in de vorige metingen, meer vrouwen dan mannen op de wachtlijst. Het percentage vrouwen is zelfs nog weer verder toegenomen. Met name vrouwen van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse/Antilliaanse afkomst zijn oververtegenwoordigd. Bijna drie vijfde van de personen op de wachtlijst is ouder dan 31 jaar. Dit percentage is hoger dan bij de vorige metingen. De gemiddelde leeftijd van de personen op de wachtlijst neemt toe.

Van de personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 woont 57 procent sinds 1996 in Nederland. Met name Marokkanen, Surinamers, Antillianen en Turken zijn relatief langer in Nederland dan andere groepen op de wachtlijst. Opvallend is het lage percentage personen op de wachtlijst dat pas sinds 2003 in Nederland is. Voorheen lag dit percentage hoger.

Bijna tweederde van de personen op de wachtlijst heeft geen startkwalificatie. Zij hebben ten hoogste 2 jaar middelbare school genoten. Iets minder dan de helft van deze groep heeft de basisschool niet afgemaakt.

De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 (de zogenaamde A-groep) die bestaat uit personen die per 1 juli 2000 op de wachtlijst stonden en bij de meting van 1 mei 2004 nog steeds op de wachtlijst staan, blijkt op een aantal achtergrondkenmerken te verschillen van de overige wachtenden op de wachtlijst van 1 mei 2004. De A-groep bestaat uit relatief meer vrouwen, met name van Turkse en Marokkaanse herkomst, die al langer in Nederland wonen. Een ander kenmerk van deze groep is het relatief lage opleidingsniveau; van de restgroep heeft niemand een startkwalificatie terwijl van de wachtlijst van mei 2004 65 procent dit lage opleidingsniveau heeft.

Vergelijken we deze gegevens met die van de restgroepen van de wachtlijsten van 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003 en 1 december 2003 (de zogenaamde B-, C-, D-, E-, F-, G- en H-groep) dan wordt het beeld bij eerdere metingen opnieuw bevestigd.

Met name oudere vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst hebben een grotere kans om lang(er) op de wachtlijst voor NT2-programma's te blijven staan dan anderen die tegelijk met hen op de wachtlijst werden geplaatst.

De wachtenden in de restgroepen blijken meer overeenkomsten te vertonen met de kenmerken van de A-groep, naarmate ze langer op de wachtlijst staan. De persoonskenmerken vrouw, van Marokkaanse of Turkse afkomst, laagopgeleid en al langer in Nederland wonend lijken voor een belangrijk deel bepalend te zijn voor de wachttermijn. Wel is dit effect minder sterk dan bij eerdere metingen. Het oudkomersbeleid dat zich specifiek richt op deze groepen draagt daar mogelijk aan bij.

Alles overziend, worden bij de meting van 1 mei 2004 de volgende trends zichtbaar:

- *Na een stijging van de wachtlijst sinds mei 2003, is het aantal wachtenden op de wachtlijsten NT2 voor oudkomers nu weer aanzienlijk gedaald van ruim 10.000 bij de vorige meting naar ruim 8.000 bij de huidige meting.*
- *De afname wordt voor een belangrijk deel verklaard door veel minder nieuwe aanmeldingen op de wachtlijst en niet door vergroting van de doorstroom uit eerdere wachtlijsten. De doorstroom stagneert dus.*
- *In tegenstelling tot de eerdere metingen is de wachtlijstproblematiek minder een aangelegenheid van de vier grote steden. Het aantal nieuwe aanmeldingen neemt vooral in twee van de vier grote steden flink af, te weten dan Den Haag en Rotterdam. Dit heeft te maken met het opschonen van wachtlijsten en veranderd wachtlijstbeleid.*
- *Op veel ROC's buiten de G4 is juist sprake van een groei van de wachtlijsten.*
- *Enkele gemeenten zijn ertoe overgegaan het wachtlijstbeheer in eigen hand te nemen. Vooralsnog lijkt dat goed te werken.*

1 De onderzoeksofzet

1.1 De achtergrond van het onderzoek

In de op 20 april 2000 door de Tweede Kamer aangenomen motie Melkert is erop aangedrongen dat de wachtlijst van personen die wachten op taallessen op 1 mei 2001 is weggewerkt. De toenmalige minister voor GSI (Grote Stedenbeleid en Integratie) zegde de Kamer toe dat ieder kwartaal informatie zou worden aangeleverd over de (tussentijdse) voortgang in het wegwerken van de wachtlijsten van 1 juli 2000.

Deze toezegging heeft geresulteerd in rapportages over de stand van de wachtlijsten op vier peilmomenten: 1 juli 2000, 1 december 2000, 15 februari 2001 en 1 mei 2001. De rapportages zijn samengevat in een integraal rapport over het verloop van de wachtlijsten in deze periode¹. In deze rapporten wordt verslag gedaan over de voortgang in het wegwerken van de wachtlijsten van 1 juli 2000 en over de ontwikkeling van de wachtlijst voor oudkomers in het algemeen.

Besloten is om de ontwikkeling van de wachtlijst van oudkomers voor taaltrajecten te blijven volgen in het kader van het Groot Project Inburgering Oudkomers (GPIO). Uiteindelijk heeft dit geresulteerd in een reeks metingen tot en met 1 mei 2004, met een frequentie van twee metingen per jaar. Hierdoor is het mogelijk geworden de ontwikkeling van de wachtlijst over een periode van in totaal vier en een half jaar te volgen in negen peilingen; één startmeting en acht vervolgmetingen².

1.2 De probleemstelling van deze vervolgmeting

De omvang van de wachtlijst

Een in elke meting terugkomende vraag is de vraag naar de omvang en samenstelling van de wachtlijsten voor NT2 op de peildatum, in dit geval dus op 1 mei 2004.

In juni 2001 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Bve Raad en de Taskforce Inburgering gezamenlijk aanbevelingen gedaan over het wachtlijstbeleid en het wachtlijstbeheer voor oudkomers. Eén van de aanbevelingen was om in de onderlinge communicatie tussen ROC en gemeenten pas van een wachtlijst te spreken wanneer cursisten langer dan vier maanden moeten wachten op aanbod.

Met deze termijn wordt aangesloten bij de wettelijke termijnen waarbinnen nieuwkomers een taalaanbod gekregen moeten hebben.

We willen onderzoeken wat het effect is van het hanteren van een vier maanden termijn op de lengte van de wachtlijst:

---

¹ M. Brink, e.a., *Wachtlijsten voor oudkomers voor NT2; de situatie tussen 1 juli 2000 en 1 mei 2001*, CINOP/Regioplan, 's-Hertogenbosch/Amsterdam, 2001

² In februari 2001 is een tussenmeting uitgevoerd. In de onderzoekscyclus zijn verder geen metingen in februari uitgevoerd. Daarom worden de resultaten van deze eenmalige februari meting niet in de rapportages en overzichten meegenomen.

- *Hoeveel personen staan op 1 mei 2004 minimaal twee maanden op de wachtlijst (respectievelijk vier maanden op de wachtlijst)?*
- *Welke kenmerken hebben de personen die op de wachtlijst staan?*

Het verloop van de wachtlijsten

Per vervolgmeting wordt een aantal specifieke vragen gesteld om het verloop van de wachtlijsten³ in beeld te brengen. Afgezien van de vraag hoeveel personen op wachtlijsten staan, geldt voor alle vervolgmetingen dat de groep personen op de wachtlijsten is samengesteld uit personen die in voorafgaande meting(en) reeds op de wachtlijst stonden én personen die in de desbetreffende meting voor het eerst worden aangetroffen op de wachtlijst. In deze vervolgmeting (peildatum 1 mei 2004) gaat het om de personen die in de eerdere metingen (1 juli 2000, 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003) op de wachtlijst zijn terechtgekomen en nog steeds op de wachtlijst staan én de personen die op 1 mei 2004 voor het eerst op de wachtlijst worden aangetroffen.

We stellen de volgende vragen:

- *Hoeveel personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 staan ook nog op de wachtlijst van 1 mei 2004?*
- *Welke kenmerken hebben de personen van de wachtlijst van 1 juli 2000, die op de wachtlijst van 1 mei 2004 worden aangetroffen?*
- *Hoeveel wachtenden zijn tussen de peilmomenten op de wachtlijst bijgekomen en hoeeveel wachtenden zijn van de wachtlijst verdwenen?*
- *Is er verschil in uitstroomvolumes tussen de deelpopulaties (dat wil zeggen de groepen die tussen de meetmomenten op de wachtlijst zijn blijven staan)?*
- *Wat zijn de verklaringen voor de verschillen in de lengte van de periode dat men op de wachtlijst staat?*
- *Wat zijn de verklaringen voor de verschillen in de lengte van de periode dat men op de wachtlijst staat?*

Het cursusverloop van personen op de wachtlijst van 1 juli 2000

Uitgaande van de nulmeting van 1 juli 2000, kunnen personen die in deze meting op de wachtlijsten zijn aangetroffen inmiddels zijn doorgestroomd naar NT2 opleidingen, nog steeds op de wachtlijst staan of, na begonnen te zijn, zijn gestopt, enzovoort.

Deze mutaties komen in beeld door bestandsanalyses bij zeven ROC 's:

- *Hoeveel personen, uitgaande van de wachtlijst van 1 juli 2000, zijn in de periode tot 1 mei 2004 opgeroepen voor deelname aan een programma en hoeveel daarvan zijn daadwerkelijk begonnen?*

³ *Voor deze metingen van de dynamiek van de wachtlijst houden we de wachtlijstdefinitie van twee maanden aan.*

- *Hoeveel personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 die zijn ingestroomd in een traject zijn 1 mei 2004 gestopt, hoeveel zitten nog in hun oorspronkelijke traject en hoeveel zijn doorgestroomd naar een andere opleiding?*
- *Hoeveel personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 hebben op 1 mei 2004 hun traject op het gewenste niveau beëindigd?*

De implementatie van de aanbevelingen voor het administreren van wachtlijsten

In juni 2001 hebben de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, de Bve Raad en de Taskforce Inburgering gezamenlijk aanbevelingen gedaan ten aanzien van het wachtlijstbeleid en het wachtlijstbeheer. Voor het analyseren van de ontwikkeling van de wachtlijsten is het interessant na te gaan in hoeverre deze aanbevelingen inmiddels zijn overgenomen:

- *De mate waarin ROC's en gemeenten afspraken gemaakt hebben over een definitie van de wachtlijst waarin wordt uitgegaan van een maximale wachtperiode van vier maanden;*
- *De mate waarin ROC's en gemeenten afspraken gemaakt hebben over een toelatingsbeleid waarin alleen diegenen op de wachtlijst worden geplaatst die geen aanbod krijgen vanwege onvoldoende capaciteit of omdat het aanbod niet aansluit op de vraag en niet beschikbare kinderopvang;*
- *De mate waarin ROC's en gemeenten afspraken hebben gemaakt over het halfjaarlijks opschonen van de wachtlijsten.*

1.3 De onderzoeks aanpak en de respons

In 2004 is één meting voorzien. Zoals al eerder is aangegeven sluit de vraagstelling in dit onderzoek aan bij de eerdere onderzoekscycli naar de omvang en samenstelling van de wachtlijst. De planning van dit onderzoek is als volgt:

	<i>Veldwerk</i>	<i>oplevering rapport</i>	<i>Status wachtlijst</i>
<i>Vervolgmeting 1 mei 2004</i>	<i>mei 2004</i>	<i>29 juni 2004</i>	<i>stand per 1 mei 2004</i>

Evenals in de vorige onderzoeken zijn ook bij de vervolgmeting van 1 mei 2004 de wachtlijsten voor NT2 trajecten opgevraagd bij de ROC's, de aanbieders van deze trajecten. Het gaat dus om wachtlijsten bij de ROC's. Toen in 2000 met het meten van de wachtlijst werd begonnen, kochten de gemeenten alleen NT2 in via de ROC's. Inmiddels zijn de gemeenten niet meer verplicht om oudkomerstrajecten in te kopen bij de ROC's. De ROC's zijn echter nog altijd veruit de grootste aanbieders van NT2-cursussen.

Tevens hebben zij te maken met zelfmelders. In de grote meerderheid zijn het nog steeds de ROC's die de wachtlijst bijhouden. Eventuele wachtlijsten bij andere aanbieders zijn dus niet in het onderzoek betrokken.

Half april 2004 hebben de onderzoekers met alle ROC's contact opgenomen om afspraken te maken over de oplevering van hun eventuele wachtlijst. Daarbij is in een aantal gevallen doorverwezen naar de gemeenten, die inmiddels de wachtlijst bijhouden. Met de desbetreffende

ROC's en gemeenten zijn afspraken gemaakt over de planning van de verzending van wachtlijstgegevens.

Evenals in de vorige onderzoeken hebben ook nu weer alle ROC's aan dit onderzoek hun medewerking toegezegd.

1.4 Leeswijzer

De wachtlijst voor oudkomers wordt in deze rapportage vanuit vier invalshoeken bekeken. In de eerste plaats als standcijfer. In elke meting wordt de hoogte van de wachtlijst, de stand van de wachtlijst, gemeten. Over een reeks van metingen ontstaat dan een beeld over de ontwikkeling van de omvang van de wachtlijst; groeit deze, neemt hij af of blijft de omvang van de wachtlijst min of meer gelijk? Hoofdstuk 2 beschrijft de omvang van de wachtlijst van 1 mei 2004 en vergelijkt deze omvang met de omvang van de wachtlijst op eerdere peildata.

Behalve naar de omvang van de wachtlijst kijken we ook naar de samenstelling van de wachtlijst. Een wachtlijst kan bij wijze van spreken uit een hele grote groep 'oude wachtenden' bestaan, personen die ook al bij eerdere wachtlijstmetingen zijn aangetroffen, maar ook uit een geheel nieuwe instroom van wachtenden. Hierbij zijn twee punten interessant: 1) het tempo waarin zich deze verversing voltrekt gedurende een reeks van metingen en 2) de kans van wachtenden om snel van de wachtlijst te verdwijnen, dan wel de kans dat men relatief lang op de wachtlijst blijft staan. De resultaten van deze analyses van de instroom en doorstroom in en van de wachtlijsten beschrijven we in hoofdstuk 3, evenals de ontwikkelingen in het wachtlijstbeleid en het wachtlijstbeheer van de ROC's die ook op deze doorstroom van invloed zijn.

We kunnen ook kijken wat er gebeurt met mensen die op de wachtlijst hebben gestaan. Hoeveel gaan uiteindelijk een cursus volgen en hoe lang duurt het tot ze een opleiding hebben afgerond? Hoofdstuk 4 gaat op deze vragen in. Dit hoofdstuk volgt personen die op 1 juli 2000 op de wachtlijst stonden tot 1 mei 2004.

De vierde invalshoek tenslotte is de analyse van de samenstelling van de wachtlijst; het onderzoek naar de kenmerken van personen die op de wachtlijst staan. Hoofdstuk 5 beschrijft de samenstelling van de wachtlijst van 1 mei 2004 en vergelijkt deze met de wachtlijsten van eerdere peildata.

In bijlagen zijn de definities (bijlage I) en onderzoeksgegevens (bijlage II, III, IV, VI) opgenomen waarop de bevindingen van dit onderzoek zijn gebaseerd. Bijlage V geeft een overzicht van het aantal personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 per Nederlandse gemeente. Bijlage VII bevat een overzicht van alle ROC's naar plaats van hoofdvesting.

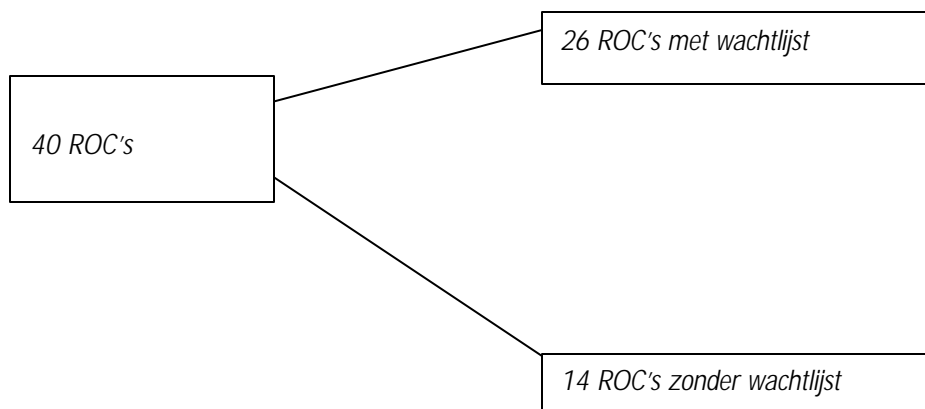
2 De omvang van de wachtlijsten

Dit hoofdstuk gaat in op de omvang van de NT2 wachtlijsten op de peildatum 1 mei 2004. In paragraaf 2.1 wordt ingegaan op het aantal ROC's met een wachtlijst. Paragraaf 2.2 gaat in op de omvang van de opgeschoonde wachtlijst. Paragraaf 2.3 beschrijft de omvang van de wachtlijst van 1 mei 2004, volgens zowel de twee- als viermaanden definitie. Hierbij wordt ook gerefereerd aan de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van de aanbevelingen van VNG, de Bve Raad en de Taskforce. In paragraaf 2.4 wordt de omvang van de wachtlijst van 1 mei 2004 vergeleken met die van vorige metingen. In Paragraaf 2.5 worden de bevindingen samengevat.

2.1 Aantal wachtlijsten en respons

Aan alle 40⁴ ROC's in Nederland is gevraagd of zij een wachtlijst hadden op 1 mei 2004. In totaal 26 ROC's bleken een wachtlijst op deze datum te hebben. Deze 26 ROC's hebben alle meegewerkt aan de levering van de wachtlijst. De respons komt daarmee op 100 procent. De registratie van de wachtenden vindt plaats op 72 locaties waar (eventuele) wachtlijsten worden bijgehouden. Naast de registratie van de wachtlijst van de eigen locatie kunnen ook de wachtlijsten worden bijgehouden van nevenlocaties.

Figuur 2.1: Respons van ROC's

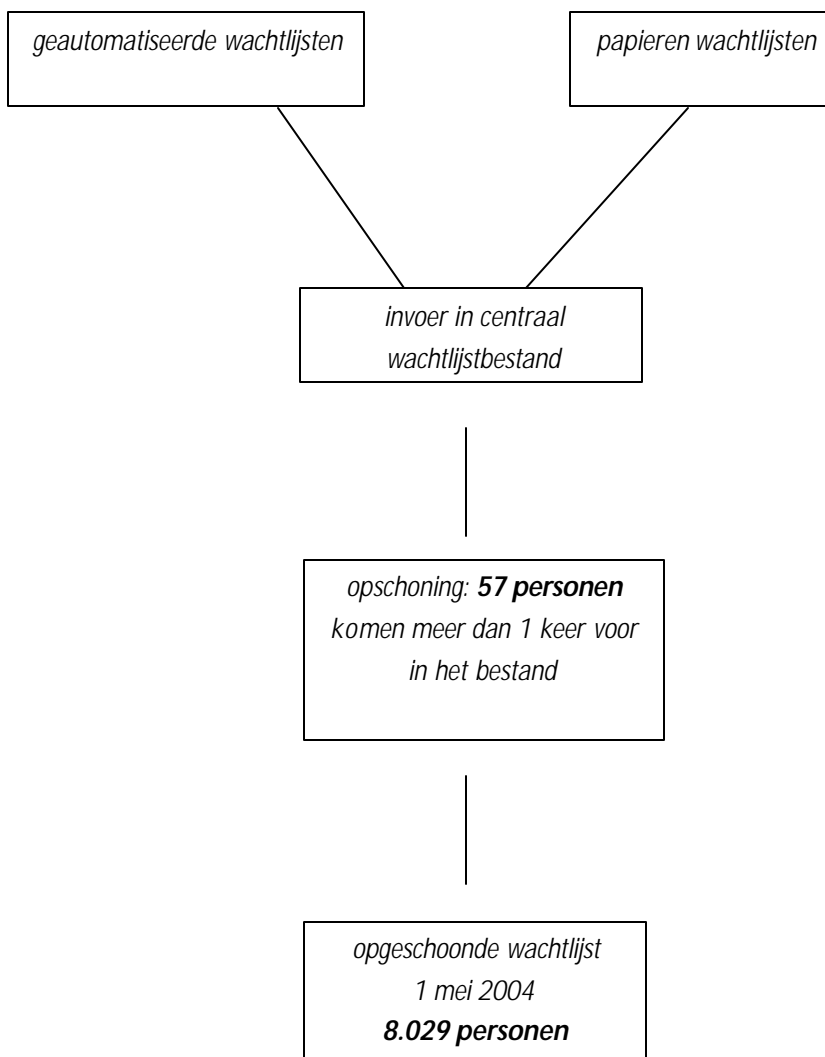

⁴ Er waren bij de eerste meting in juli 2000 in totaal 42 ROC's; Eén ROC verzorgt evenwel geen NT2 aanbod en is daarom niet bij dit onderzoek betrokken. Het Dudok College is tussen 1 december 2001 en 1 mei 2002 overgenomen door het ROC van Amsterdam. Het ROC heet inmiddels ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek. Vanaf de 1 december 2003 meting wordt het Dudok College niet meer apart opgenomen in de tabellen. Tussen 1 mei 2003 en 1 december 2003 is het ROC de Amerlanden gefuseerd met het ROC Utrecht. Het ROC de Amerlanden is nog wel als apart ROC in de tabellen opgenomen.

2.2 Omvang van de wachtlijst op 1 mei 2004

Op 1 mei 2004 staan er in totaal 8.029 personen op de wachtlijsten voor NT2 bij de ROC's. In het onderstaande schema is te zien hoe dit getal tot stand is gekomen.

Figuur 2.2: Totstandkoming opgeschoonde wachtlijst

De onderzoekers hebben de ROC's verzocht hun wachtlijsten te controleren op een correcte toepassing van de definitie van de wachtlijst en om nieuwkomers van de lijsten te verwijderen. Alle wachtlijsten zijn desondanks, alvorens te worden ingevoerd in een centraal wachtlijstbestand, door de onderzoekers gecontroleerd.

Het centrale wachtlijstbestand is vervolgens gecontroleerd op dubbeltellingen door te zoeken naar diverse combinaties van registratienummer, postcode, adres, geboortedatum en naam. Voor zover duidelijk is dat er sprake is van dezelfde persoon, is één van beide uit het bestand verwijderd. Bij twijfel blijven beide personen in het bestand.

Bij deze controle blijkt dat 57 personen twee keer op de wachtlijst voorkomen.

Na deze controle en de verwijdering van dubbelen heeft het bestand een omvang van 8.029 personen. Dit bestand noemen wij de opgeschoonde wachtlijst. Op een totaalbestand van 8.029 personen is de omvang van de vervuiling met dubbelen dus relatief beperkt.

In tabel 2.1 wordt een overzicht gegeven van de negen ROC's waarbij sprake is van vervuiling van de wachtlijst met dubbelen. Bij de overige ROC's is deze vorm van vervuiling niet geconstateerd.

Tabel 2.1: Omvang van vervuiling (dubbeltellingen)

ROC	Aantal personen dat 2 of meer keer op wachtlijst staat	Omvang opgeschoonde wachtlijst (na verwijdering van dubbelen)
ROC West Brabant	28	165
ROC van Amsterdam	6	3.469
ROC Zadkine/Albeda College	6	1.797
ROC Leiden	6	152
Regiocollege Zaanstreek	5	175
Koning Willem I College	2	218
ROC Eindhoven	2	330
ID College	1	117
ROC Nijmegen	1	117
Overige ROC's	0	1.370
TOTAAL	57	8.029

Bij de meting van december 2003 bleek een sterke toename van de vervuiling. Er waren toen 187 dubbeltellingen. Deze stijging lijkt echter eenmalig. Bij deze meting van 1 mei 2004 zijn 57 dubbelen geconstateerd. Dit aantal is vergelijkbaar met de metingen van 1 mei 2003 en eerder. Het gemiddelde aantal dubbelen ligt voor die metingen op 66.

De tabel van ROC's met vervuilde wachtlijsten wisselt elke meting van samenstelling. Het ROC van Amsterdam en de gezamenlijke wachtlijst van het ROC Zadkine en het Albeda College bevatten echter bijna elke ronde een paar dubbelen. Deze ROC's hebben dan ook veruit de grootste wachtlijst.

2.3 De wachtlijsten van 1 mei 2004 verdeeld naar de twee en vier maanden termijn

Zoals ook in de rapportage van de vorige metingen beschreven is, zijn in juni 2001 door de VNG, de Bve Raad en de Taskforce Inburgering aanbevelingen gedaan over het wachtlijstbeheer. Zo beveelt men aan om in de communicatie tussen ROC en gemeenten pas van een wachtlijst te spreken wanneer cursisten langer dan vier maanden moeten wachten op aanbod (zie ook bijlage II). Met deze termijn wordt aangesloten bij de wettelijke termijnen waarbinnen nieuwkomers een taalaanbod moeten hebben gekregen. De meerderheid van de ROC's hanteert deze afspraken overigens niet. Zij gaan vaak uit van een kortere periode voordat iemand op de wachtlijst wordt geplaatst.

De aanbeveling om alleen die personen op de wachtlijst te plaatsen aan wie geen aanbod gedaan kan worden (vanwege capaciteitsgebrek of niet passend aanbod) vindt op de meeste ROC's wel navolging. Wel houden verschillende ROC's de mogelijkheid open voor personen op de wachtlijst om een keer een aanbod te weigeren vanwege persoonlijke redenen.

Ook in dit onderzoek hebben we, evenals in voorafgaande metingen, de tweemaanden termijn gehanteerd teneinde de wachtlijstgegevens vergelijkbaar te houden met die uit de eerdere metingen. Om inzicht te krijgen in het effect van het hanteren van een viermaanden termijn, zoals aanbevolen door VNG, Bve Raad en Taskforce Inburgering, op de omvang van de wachtlijst, hebben we ook een wachtlijst gemaakt van personen die langer dan vier maanden op een aanbod wachten. Aan de hand van de aanmelddatum van de wachtenden is deze wachtlijst samengesteld. De omvang van de wachtlijst bij het toepassen van de viermaanden termijn is eveneens opgenomen in tabel 2.2. Volgens deze definitie zouden 6.575 wachtenden op de wachtlijst NT2 staan. Dit is 82 procent van de wachtlijst waarbij de twee maanden termijn wordt gehanteerd. Een aandeel dat hoger ligt dan bij de vorige metingen, waar het aandeel wachtenden dat valt onder de viermaanden definitie ligt op 78 procent (1 december 2003), 80 procent (1 mei 2003), 74 procent (1 december 2002), 73 procent (1 mei 2002) en 71 procent (1 december 2001) (zie bijlage III). Een kwart tot een vijfde van de wachtenden verdwijnt dus per meting als de viermaanden definitie wordt gehanteerd.

Tabel 2.2: Omvang van de wachtlijsten per ROC op 1 mei 2004 aan de hand van de twee- en vier maanden termijn⁵

ROC	1 mei 2004 (> 2 mnd.)	% van totaal > 2 mnd.	1 mei 2004 (> 4 mnd.)	% van totaal > 4 mnd.	1 mei 2004 (> 4 mnd. als % van > 2 mnd.)
ROC Zadkine/ Albeda College	1.974	24,6	1.695	25,9	85,7
ROC van Amsterdam ⁶	3.469	43,2	3.120	47,6	89,9
De Mondriaan onderwijsgroep	62	0,8	32	0,5	51,6
ROC Utrecht	385	4,8	269	4,1	69,9
ID College	125	1,6	94	1,4	75,2
Gilde Opleidingen	66	0,8	62	0,9	93,9
ROC Nijmegen e.o.	117	1,5	92	1,4	78,6
Leeuwenborgh Opleidingen	75	0,9	63	1,0	84,0
Nova College	119	1,5	85	1,3	71,4
Koning Willem I College	218	2,7	184	2,8	84,4
Baronie College	25	0,3	13	0,2	52,0
ROC Oost-Nederland	145	1,8	103	1,6	71,0
ROC Aventus	129	1,6	108	1,6	83,7
ROC Leiden	152	1,9	117	1,8	77,0
ROC West-Brabant	165	2,1	142	2,2	86,1
ROC De Amerlanden	9	0,1	7	0,1	77,8
Regio College	175	2,2	147	2,2	84,0
Zaanstreek-Waterland					
Da Vinci College	67	0,8	55	0,8	82,1
Arcus College	100	1,2	82	1,3	82,0
Rijn IJssel College	0	0,0	-	-	-
ROC A12	9	0,1	7	0,1	77,8
ROC Flevoland	15	0,2	11	0,2	73,3
Horizon College	0	0,0	-	-	-
ROC de Landstede	35	0,4	30	0,5	85,7
ROC Midden-Brabant	11	0,1	4	0,1	36,4
ROC De Brabantgroep	7	0,1	5	0,1	71,4
ROC Ter AA	0	0,0	-	-	-
ROC Zeeland	0	0,0	-	-	-
Drenthe College	0	0,0	-	-	-
ROC Eindhoven	330	4,1	2	0,0	0,6

⁵ Van 4 personen op de wachtlijst van het Albeda College, 38 van het ROC West Brabant, 4 van ID College, 3 van het ROC Twente Plus en 39 op het ROC Flevoland is de instroomdatum op de wachtlijst niet bekend. De percentages van het aandeel personen dat langer wacht dan vier maanden kunnen bij deze ROC's mogelijk iets hoger liggen dan nu is aangegeven.

⁶ Het ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek geeft aan dat de wachtlijst mede zo hoog is omdat mensen op eigen verzoek op de wachtlijst geplaatst kunnen worden. Tevens wordt de wachtlijst als plaatsingslijst gebruikt. Dit houdt in dat mensen met wie is afgesproken wanneer ze instromen nog op de wachtlijst blijven staan totdat het instroommoment daar is.

Friesland College	0	0	-	-	-
ROC Rivior	0	0	-	-	-
Noorderpoort College	0	0	-	-	-
Graafschap College	0	0	-	-	-
ROC Twente Plus	45	0,6	28	0,4	62,2
Alfa-college	0	0	-	-	-
ROC Kop van Noord-Holland	0	0	-	-	-
Deltion College	0	0	-	-	-
ROC Westerschelde	0	0	-	-	-
Friese Poort	0	0	-	-	-
TOTAAL	8.029	100,0	6.557	100,0	81,7

Uit voorgaande tabel blijkt dat bij tien van de veertig ROC's een kwart of meer van de wachtenden niet meer op wachtlijst voorkomt als de vier maanden termijn wordt gehanteerd. Veertien ROC's hebben geen wachtlijst. Voor de overige zestien ROC's krimpt de wachtlijst minder in bij hantering van de viermaandentermijn en blijft meer dan driekwart op de wachtlijst staan. De personen die hier op de wachtlijst staan stromen gemiddeld minder snel in een cursus NT2 dan de wachtenden bij de overige ROC's.

Tot de zestien ROC's waar meer dan driekwart op de wachtlijst blijft staan bij de viermaandendefinitie behoren ook drie van de vier grote steden (G4). Op de wachtlijsten van de ROC's uit Amsterdam en Rotterdam wacht ruim viervijfde langer dan vier maanden. Het ROC Utrecht had bij de voorgaande metingen het hoogste percentage personen dat langer dan vier maanden op de wachtlijst staat. Nu is het percentage 70. Dit ligt mogelijk veel hoger. Van bijna eenderde van de wachtenden is de instroomdatum niet bekend. Wanneer we deze personen buiten beschouwing laten, wacht 100 procent van de personen op de wachtlijst van Utrecht tenminste vier maanden (zie ook bijlage III).

Den Haag laat bij deze meting een ander beeld zien dan voorheen. De wachtlijst is aanzienlijk gedaald en de wachttijd ook. Dit heeft te maken met veranderd wachtlijstbeleid. In hoofdstuk 3 en bijlage II wordt hier nader op in gegaan.

Er blijkt een grote fluctuatie op ROC-niveau per meting in het percentage personen dat langer dan vier maanden staat ingeschreven. Mogelijk hangen deze verschillen samen met het moment waarop cursisten worden geplaatst. In hoofdstuk 3 wordt uitgebreid ingegaan op de doorstroom op de wachtlijsten, voor zowel de totale wachtlijst als voor die van de vier ROC's uit de G4-gemeenten.

2.4 Groei en afname van de wachtlijsten over de negen peildata

Om de wachtlijst van 1 mei 2004 in een perspectief te plaatsen, vergelijken we in deze paragraaf eerst de totale wachtlijst met de wachtlijsten van de vorige acht metingen. Vervolgens maken we ook de vergelijking voor de ROC's afzonderlijk – met name voor de vier grote steden.

In tabel 2.3 staan de aantallen van de totale wachtlijsten van de negen peildata. Het aantal personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 bedraagt 8.029. Dat betekent een forse daling ten

opzichte van de wachtlijst van 1 december 2003. De stabilisatie van de wachtlijst op een aantal van rond de 10.000 is niet blijvend gebleken.

In 2000 is met 10.202 wachtenden de omvang van de wachtlijst het grootst. In 2001 neemt de wachtlijst af tot het nu toe het kleinste aantal wachtenden van minder dan 7.000. In 2002 stijgt de wachtlijst weer tot bijna 9.000 wachtenden. De twee metingen in 2003 laten een vergelijkbaar niveau met juli 2000 zien. Bij deze meting van 1 mei 2004 is echter weer sprake van een daling.

Tabel 2.3: Stand van de wachtlijst (>2 maanden)

Peildatum	Aantal personen op de wachtlijst
1 juli 2000	10.202
1 december 2000	9.668
1 mei 2001	8.031
1 december 2001	6.856
1 mei 2002	8.773
1 december 2002	8.759
1 mei 2003	10.146
1 december 2003	10.072
1 mei 2004	8.029

De wachtlijst van mei 2004 is dus lager dan die van de meting van december 2003. Dit betekent echter niet dat alle ROC's te maken hebben met een daling van de wachtlijst. De ontwikkeling van de wachtlijsten van de afzonderlijke ROC's verschilt sterk. Dit geldt met name voor de wachtlijsten in de G4. De cijfers in bijlage IV laten zien dat de wachtlijst voor het ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek nog iets is toegenomen na de sterke stijging van 1 december 2003. De wachtlijst is nog nooit zo hoog geweest. De wachtlijsten van het ROC Zadkine en het Albeda College in Rotterdam, de Mondriaan Onderwijsgroep uit Den Haag en het ROC Utrecht zijn daarentegen (sterk) gedaald ten opzichte van de vorige meting.

Het focussen op de ontwikkelingen van de wachtlijsten in de G4 is relevant, omdat bij elke meting blijkt dat de omvang van de totale wachtlijst voor een groot deel voor rekening komt van de vier grote steden. Tot de meting van 1 december 2003 concentreerde de wachtlijstproblematiek zich steeds sterker in deze steden. Het percentage wachtenden in de G4 steeg bij iedere meting en was in december 2003 zelfs 83 procent. Bij deze meting van 1 mei 2004 blijkt een kentering. Doordat in Rotterdam en Den Haag de wachtlijsten zijn opgeschoond is het relatieve aandeel van de G4 gedaald. Tevens blijkt juist een deel van de ROC's buiten de G4 geconfronteerd te worden met een stijgende wachtlijst.

Toch bevindt bijna driekwart van de wachtenden zich nog steeds in de G4. In tabel 2.4 staat een overzicht.

Tabel 2.4: Aantal wachtenden in de G4 ten opzichte van de totale wachtlijst

Peildatum	Aantal personen op de wachtlijst in G4	Wachtlijst van G4 als % van totale wachtlijst
1 juli 2000	6.396	62,7
1 december 2000	6.271	64,9
1 mei 2001	5.250	65,4
1 december 2001	5.305	77,4
1 mei 2002	6.666	76,0
1 december 2002	6.921	79,0
1 mei 2003	8.189	80,7
1 december 2003	8.834	83,2
1 mei 2004	5.890	73,3

Buiten het ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek is van zestien ROC's de wachtlijst (enigszins) toegenomen ten opzichte van 1 mei 2003. Dit is een hoger aantal dan bij de vorige meting. Toen kenden negen ROC's een stijging van de wachtlijst. Het gaat om een toename van in totaal 926 wachtenden, gemiddeld 54 per ROC. Van de zestien ROC's buiten Amsterdam neemt de wachtlijst van ROC Eindhoven, met een toename 330 wachtenden, in absolute omvang het meest toe. In hoofdstuk 3 wordt in het algemeen nader ingegaan op de redenen voor deze groei. Opvallend is dat de wachtlijst bij een groter aantal ROC's dan bij de vorige metingen is gegroeid, terwijl de wachtlijst in totaal is gedaald. De daling wordt zoals eerder gemeld vooral veroorzaakt door Rotterdam, Den Haag en in mindere mate Leiden.

Van de overige 23 ROC's is ten opzichte van 1 december 2003 de wachtlijst afgenomen of opgelost of is er bij beide metingen geen wachtlijst. Het aantal ROC's met meer dan 150 personen op de wachtlijst is sinds de vorige meting blijven staan op zeven. Het aantal ROC's dat geen wachtlijst heeft is ook gelijk aan dat van de vorige meting⁷, namelijk veertien. Dit is het laagste aantal sinds begonnen is met het meten van de wachtlijst. In de meting van 1 december 2003 kwam duidelijk het beeld naar voren dat de wachtlijstproblematiek zich steeds meer concentreert in een beperkt aantal plaatsen, met name in de G4. Bij deze meting lijkt echter een kentering te ontstaan. De G4 lijken meer grip op de wachtlijst te krijgen, terwijl op een groot deel van de andere ROC's de wachtlijst (licht) is toegenomen.

2.5 Samenvatting

In dit hoofdstuk is ingegaan op de resultaten van de negende peildatum. De omvang van de wachtlijst op 1 mei 2004 bedraagt 8.029 personen. Het grootste aandeel van de wachtenden, 73 procent, staat evenals bij de vorige acht peildata ingeschreven bij één van de vier ROC's uit de G4. Dit percentage is echter gedaald ten opzichte van de vorige metingen.

⁷ Bijlage V bevat een overzicht van de verdeling van het aantal wachtenden per gemeente. Niet de inschrijving bij een ROC, maar het (woon)adres van de wachtende bepaalt in dit overzicht de verdeling tussen het aantal wachtenden.

De wachtlijst is sterk gedaald ten opzichte van de vorige meting en ligt nu weer ver onder 10.000. Het is opvallend dat in de G4 alleen de wachtlijst van Amsterdam gestegen is, op de overige ROC's in de G4 is de wachtlijst (sterk) gedaald. Evengoed bestaat de omvang van de wachtlijst voor bijna driekwart uit wachtenden afkomstig uit de vier grootste gemeenten.

Van alle wachtenden staat op 1 mei 2004 82 procent langer ingeschreven dan vier maanden. Voor de ROC's uit de G4 ligt dat percentage iets hoger: voor een cursus NT2 in Amsterdam en Rotterdam staat tenminste 85 procent van de wachtenden langer dan vier maanden ingeschreven, voor een NT2 cursus in Utrecht 70 procent. Van de overige 30 procent is de instroomdatum echter niet bekend.

De negende wachtlijstmeting laat een diffuser beeld zien dan de vorige metingen. In twee van de G4 gemeenten is de wachtlijst aanzienlijk gedaald. Op een groot aantal andere ROC's is de wachtlijst juist licht gestegen. Het aantal ROC's zonder wachtlijst is even hoog als bij de vorige meting, namelijk veertien. Door de grote concentratie van oudkomers in de G4 bevinden zich daar echter nog altijd de langste wachtlijsten.

3 Het verloop op de wachtlijsten

3.1 Inleiding

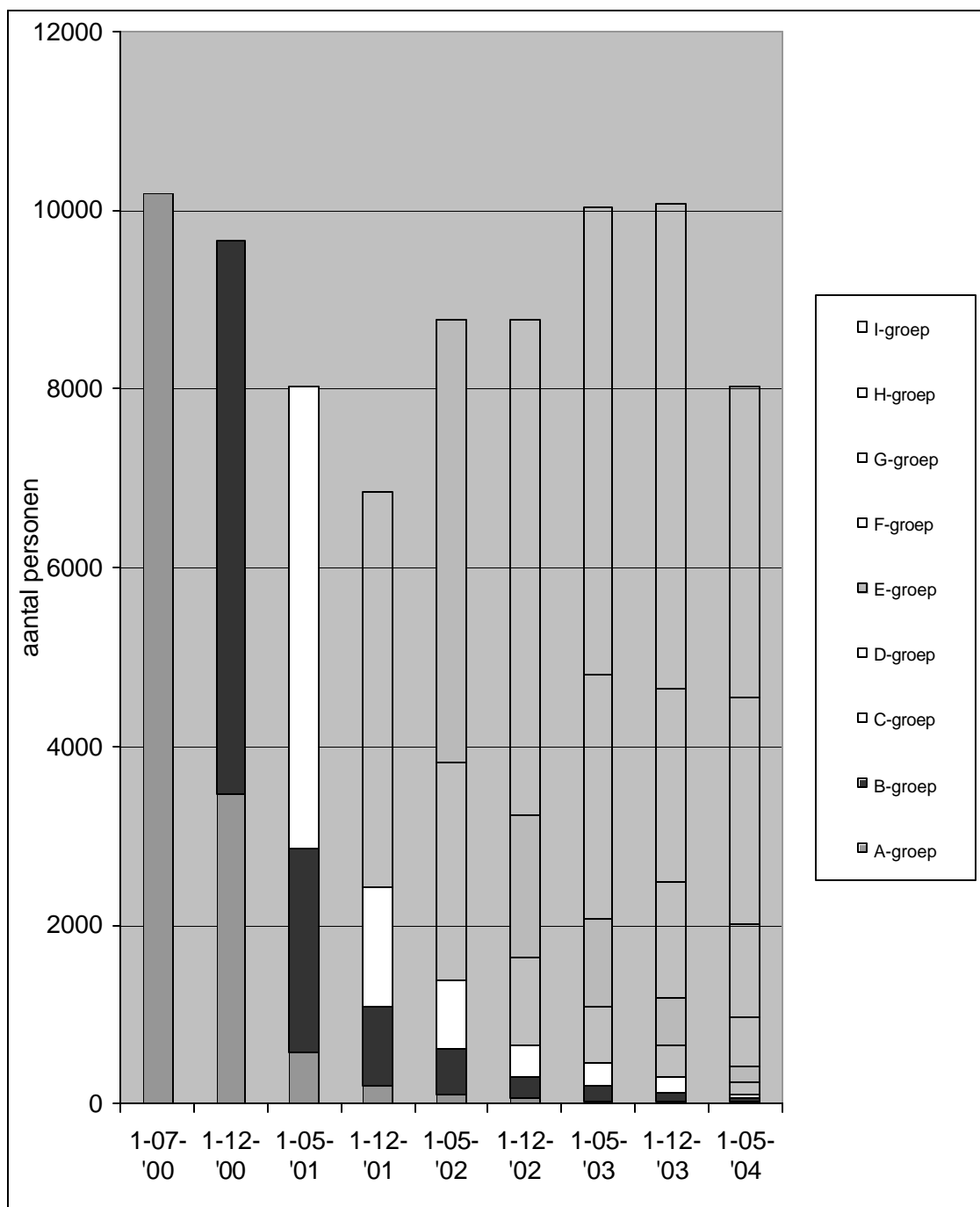
Op elke wachtlijst treffen we personen aan die nog niet op de wachtlijst stonden en personen die ook al op wachtlijsten van eerdere peilmomenten werden aangetroffen. Nog onafhankelijk van de omvang kan een wachtlijst samengesteld zijn uit bijvoorbeeld een zeer kleine groep van eerdere wachtlijsten en een omvangrijke groep nieuwe aanmeldingen, of uit een zeer grote groep oude aanmeldingen die ook al op eerdere wachtlijsten stond en vrij weinig nieuwe aanmeldingen. In het eerste geval is er een grote uitstroom vanuit de wachtlijst; die wordt als het ware op elk peilmoment 'ververst', terwijl in het tweede voorbeeld zowel de instroom als de uitstroom stagneren. Dit noemen we de dynamiek van de wachtlijst; de mate waarin een wachtlijst is samengesteld uit personen van eerdere wachtlijsten, die zich dus al eerder hadden aangemeld, en personen die voor het eerst op de wachtlijst staan. In dit hoofdstuk beschrijven we in paragraaf 3.2 de ontwikkeling in de doorstroom uit de wachtlijsten, gerekend over een aantal peildata en de mate waarin op elk peilmoment de wachtlijst wordt ververst. In paragraaf 3.3 kijken we naar de doorstroom op de wachtlijsten van de ROC's in de vier grote steden. In paragraaf 3.4 gaan we in op de verklaringen van ROC's over de groei van wachtlijsten en de stagnerende uitstroom van wachtlijsten. Paragraaf 3.5 geeft een samenvatting van dit hoofdstuk.

3.2 De doorstroom op de wachtlijsten

In deze paragraaf kijken we naar het tempo waarin wachtenden van de wachtlijst uitstromen. We gaan het tempo van afname na van de groepen die op een peildatum voor het eerst aangetroffen worden. Vervolgens kijken we naar de samenstelling van de wachtlijst op de peildata. Door de in- en uitstroomcijfers van de wachtlijst op de verschillende peildata met elkaar te vergelijken ontstaat er een beeld van de dynamiek van de wachtlijst over de negen meetmomenten.

In figuur 3.1 zijn de personen van wachtlijsten van negen peildata onderverdeeld naar de periode waarin ze op de wachtlijst zijn geplaatst. De personen die vóór 1 juli 2000 op de wachtlijst zijn geplaatst hebben we ingedeeld in de A-groep. De personen die respectievelijk op 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003 en 1 mei 2004 voor het eerst op de wachtlijst zijn aangetroffen hebben we de B-, C-, D-, E-, F-, G-, H- en I-groep genoemd.

Figuur 3.1: Het aantal nieuwe wachtenden op de wachtlijsten onderverdeeld naar groepen A, B, C D, E, F, G, H en I-groep

In figuur 3.1 blijkt dat de wachtlijst van 1 mei 2004, behalve uit nieuwe aanmeldingen, ook bestaat uit wachtenden van alle eerdere peilmomenten:

- *van de 10.202 personen die voor 1 juli 2000 op de wachtlijst zijn geplaatst (de A-groep) wachten nog 18 personen (0,2%) op deelname aan een NT2 cursus*
- *van de 6.193 personen van de B-groep, tussen 1 juli 2000 en 1 december 2000 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 43 personen (0,7%) op deelname*
- *van de 5.182 personen van de C-groep, tussen 1 december 2000 en 1 mei 2001 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 52 personen (1,0%) op deelname*
- *van de 4.440 personen van de D-groep, tussen 1 mei 2001 en 1 december 2001 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 124 personen (2,8%) op deelname*
- *van de 4.951 personen van de E-groep, tussen 1 december 2001 en 1 mei 2002 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 175 personen (3,5%) op deelname*
- *van de 5.531 personen van de F-groep, tussen 1 mei 2002 en 1 december 2002 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 562 personen (10,2%) op deelname*
- *van de 5.343 personen van de G-groep, tussen 1 december 2002 en 1 mei 2003 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 1.034 personen (19,4%) op deelname*
- *van de 5.424 personen van de H-groep, tussen 1 mei 2003 en 1 december 2003 op de wachtlijst geplaatst, wachten nog 2.541 personen (46,9%) op deelname*
- *op 1 mei 2004 zijn er 3.480 nieuwe wachtenden bijgekomen (I-groep).*

Wanneer we in figuur 3.1 naar het verloop van de verschillende groepen kijken, zien we dat in de loop der tijd de groepen substantieel in omvang afnemen en dat het afnametempo een min of meer vast patroon volgt. Zo verdwijnt het grootste deel van een groep tussen de datum dat men voor het eerst op de wachtlijst wordt aangetroffen en de onmiddellijk daaropvolgende peildatum. Hoewel dit uitstroomp patroon vast ligt, wisselt de omvang van deze eerste afname sterk. Neem bijvoorbeeld de E-groep in figuur 3.1. Dit is de groep die op 1 mei 2002 voor het eerst op de wachtlijst staat. Van deze groep is op 1 december 2002 nog maar een zeer klein gedeelte over, terwijl van de groep die op 1 december 2001 voor het eerst op de wachtlijst stond (de D-groep) op 1 mei 2002 nog een veel groter deel op de wachtlijst staat.

Hetzelfde geldt voor de F-groep; de groep die op 1 december 2002 voor het eerst op de wachtlijst staat. Ook van deze groep is op 1 mei 2003 nog een substantieel deel over. Hetzelfde geldt voor de G- en de H-groep, de groepen die op 1 mei resp. 1 december 2003 voor het eerst op de wachtlijst staan, ofschoon wat minder dan bij de F-groep.

Tabel 3.1 geeft de percentages van de doorstroom tussen een eerste en een tweede peilmoment. Daarbij valt op dat tussen 1 mei en 1 december steeds een relatief groter percentage van de wachtlijst verdwijnt dan in de periode tussen 1 december en 1 mei. Het lijkt erop dat, ondanks initiatieven tot flexibilisering van de instroom, de cyclus van het schooljaar nog steeds in het instroomp patroon herkenbaar is.

Tabel 3.1: De doorstroom van de wachtlijst tussen de eerste en de tweede peildatum

<i>Van de groep die voor het eerst op 1 dec. 2000 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 mei 2001 verdwenen</i>	<i>63 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 mei 2001 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 dec. 2001 verdwenen</i>	<i>74 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 dec. 2001 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 mei 2002 verdwenen</i>	<i>45 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 mei 2002 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 dec. 2002 verdwenen</i>	<i>68 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 dec. 2002 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 mei 2003 verdwenen</i>	<i>51 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 mei 2003 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 dec. 2003 verdwenen</i>	<i>60 %</i>
<i>Van de groep die voor het eerst op 1 dec. 2003 is aangetroffen</i>	<i>is op 1 mei 2004 verdwenen</i>	<i>53 %</i>

Tot de vorige meting gold dat nadat het grootste deel van een nieuwe groep op de wachtlijst tussen de twee eerste peilmomenten uitstroomt, de rest van de groep vervolgens in een steeds lager tempo uitstroomde. Met de wachtlijst van mei 2004 zien we dat de restanten van de overige groepen (behalve de A-groep) in aanzienlijke mate zijn weggewerkt.

Voor de B- tot en met E-groep gaat het dan om een daling van zo'n tweederde, voor de F- tot en met I-groep om een daling van ruim de helft.

Tabel 3.2: De samenstelling van de wachtlijst van 1 december 2003 en 1 mei 2004

	<i>Samenstelling wachtlijst 1 december 2003</i>	<i>Samenstelling wachtlijst 1 mei 2004</i>	<i>Daling (in procenten)</i>
<i>A-groep</i>	<i>22</i>	<i>18</i>	<i>18</i>
<i>B-groep</i>	<i>109</i>	<i>43</i>	<i>61</i>
<i>C-groep</i>	<i>164</i>	<i>52</i>	<i>68</i>
<i>D-groep</i>	<i>366</i>	<i>124</i>	<i>66</i>
<i>E-groep</i>	<i>522</i>	<i>175</i>	<i>66</i>
<i>F-groep</i>	<i>1.303</i>	<i>562</i>	<i>57</i>
<i>G-groep</i>	<i>2.162</i>	<i>1.034</i>	<i>52</i>
<i>H-groep</i>	<i>5.424</i>	<i>2.541</i>	<i>53</i>
<i>I-groep</i>	<i>---</i>	<i>3.480</i>	<i>---</i>
<i>TOTAAL</i>	<i>10.072</i>	<i>8.029</i>	

Hierboven is op de verschillende peildata gekeken naar de ontwikkeling van de groepen (A tot en met I) die nieuw op de wachtlijst komen.

Nu gaan we kijken naar de verhouding op de wachtlijst tussen de restgroep en de nieuwe aanmeldingen op de verschillende peildata. Hieruit kan de dynamiek van de wachtlijst worden herleid: hoe de in-, uitstroom van de wachtlijst verloopt.

In tabel 3.3 zien we op de verschillende peildata het aantal personen dat nieuw op de wachtlijst staat en het aantal dat nog vanuit eerdere metingen op de wachtlijst wordt aangetroffen (restgroep). Tot en met de meting van 1 december 2001 komen er op elke meting in absolute aantallen minder personen op de wachtlijst bij.

Deze ontwikkeling komt op 1 mei 2002 tot stilstand; er zijn op die datum meer nieuwe personen op de wachtlijst aangetroffen dan in de voorafgaande meting van 1 december 2001.

Dit verschijnsel herhaalt zich op de wachtlijst van 1 december 2002, ook op deze wachtlijst is het aantal personen dat nieuw is op de wachtlijst weer toegenomen. Het aantal nieuwe vermeldingen op de wachtlijst stabiliseerde zich op de wachtlijst van 1 mei 2003 en 1 december 2003. Met de wachtlijst van 1 mei 2004 volgt een duidelijke omslag: het aantal personen dat nieuw op de wachtlijst is geplaatst, daalt met ruim 2.000.

De groei van de wachtlijst van 1 mei 2003 en ook die van 1 december 2003 kon nagenoeg in zijn geheel worden toegeschreven aan stagnatie van de doorstroom uit de wachtlijst. Bestond de wachtlijst van 1 december 2002 voor eenderde uit personen van vorige wachtlijsten en voor tweederde uit personen die nieuw zijn op de wachtlijst, op 1 mei 2003 en eveneens op 1 december 2003 bestond de wachtlijst voor iets meer dan de helft uit nieuwe aanmeldingen en voor bijna de helft uit restgroepen van vorige wachtlijsten. Opvallend daarbij was dat het percentage restgroep per 1 december 2003 niet daalde ten opzichte van 1 mei 2003. Bij de meting van 1 mei 2004 valt te constateren dat de daling voor rekening komt van een forse afname van nieuwe meldingen op de wachtlijst⁸. De restgroep afkomstig van de vorige wachtlijst daalt in absolute aantallen nauwelijks. Dit hoeft overigens niet te betekenen dat er minder aanmeldingen of minder instroom is in NT2-cursussen. Mogelijk stroomt een groot deel van de oudkomers die zich melden voor een cursus direct in, zonder eerst op de wachtlijst te worden geplaatst. Alleen de mensen die niet direct geplaatst kunnen worden (bijvoorbeeld omdat zij niet-intensieve cursussen willen volgen), worden op de wachtlijst geplaatst. Door bepaalde groepen met voorrang te plaatsen (de zogenaamde prioritaire doelgroepen) moeten anderen langer wachten.

Tabel 3.3: De doorstroom van de wachtlijst op de zeven peildata na 1 juli 2000

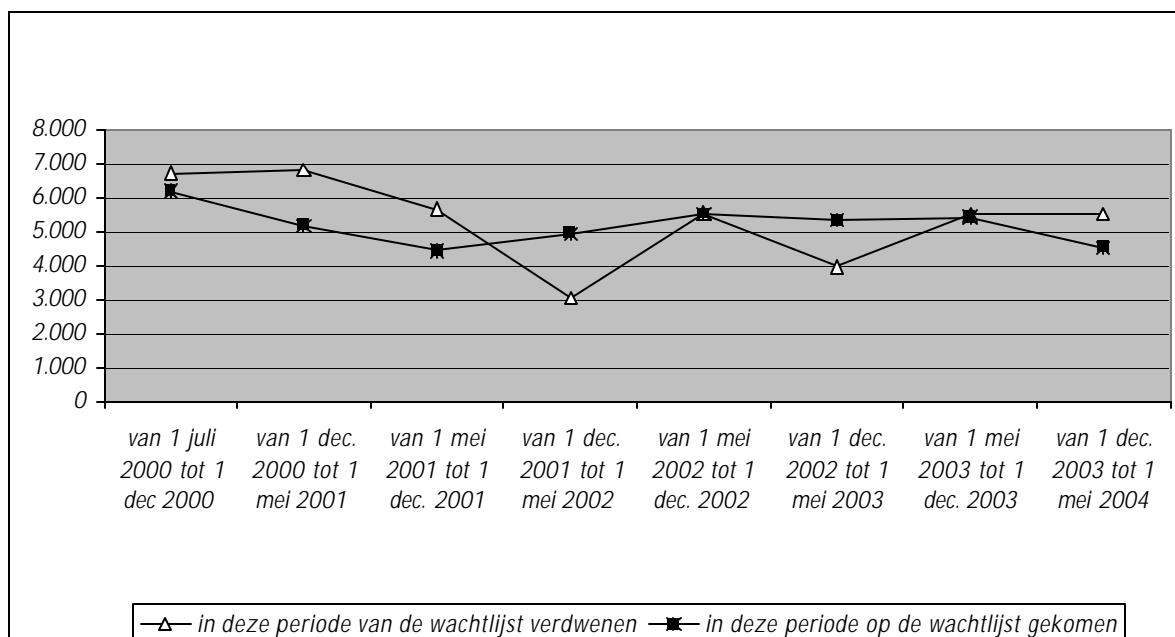
peildatum wachtlijst	restgroep afkomstig van vorige wachtlijst	percentage restgroep op wachtlijst	nieuw op wachtlijst	Percentage nieuw op wachtlijst	totale wachtlijst
1 dec. 2000	3.475	36 %	6.193	64 %	9.668
1 mei 2001	2.844	35 %	5.182	65 %	8.031
1 dec. 2001	2.416	35 %	4.440	65 %	6.856
1 mei 2002	3.822	44 %	4.951	56 %	8.773
1 dec. 2002	3.226	37 %	5.533	63 %	8.759
1 mei 2003	4.803	47 %	5.343	53 %	10.146
1 dec. 2003	4.648	46 %	5.424	54 %	10.072
1 mei 2004	4.534	57 %	3.480	43 %	8.029

Het feit dat de restgroep nauwelijks is afgenomen is ook goed te zien in figuur 3.2. In deze figuur worden de mutaties in elke periode tussen twee wachtlijstmetingen getoond; hoeveel personen zijn tussen twee peilmomenten op de wachtlijst ingestroomd en hoeveel personen zijn in deze periode van de wachtlijst verdwenen? Figuur 3.2 toont het instroom- en uitstroompatroon in acht periodes

⁸ Uitdrukkelijk zijn vermeld dat het gaat om meldingen via ROC's. Andere meldingen via bijvoorbeeld de sociale dienst zijn ons onbekend.

en versterkt het beeld dat we hierboven ook constateerden: het aantal wachtenden dat nieuw op de wachtlijst komt stabiliseert in de periode tussen 1 december 2002 en 1 december 2003, maar daalt fors per 1 mei 2004, terwijl het aantal mensen dat in deze periode van de wachtlijst verdwijnt ongeveer gelijk blijft.

Figuur 3.2: Instroom en uitstroom van de wachtlijsten tussen twee peildata (>2 maanden)

In de rapportage over de wachtlijst van 1 december 2003 constateerden we dat, als we de ontwikkeling van de dynamiek over de gehele periode bekijken, de instroom op de wachtlijst vanaf de periode van 1 mei 2001 tot 1 december 2001 een zwakke groei vertoont, maar ook dat vanaf deze periode de omvang van de uitstroom de instroom niet langer overtreft. We signaleerden daarmee het potentiële risico dat, als deze trend doorzet, de kans groot is op een groei van de totale omvang van de wachtlijst of een stabilisatie op dit hoge niveau. Niet omdat de instroom toeneemt, maar omdat de uitstroom stagneert. Bij de meting van mei 2004 zien we nog steeds dat de uitstroom stagneert, de instroom daarentegen daalt fors.

3.3 Doorstroom in de G4

De wachtlijst bestaat in meerderheid uit personen die wachten op een NT2 cursus bij een ROC in één van de vier grote steden (zie ook paragraaf 2.4). Deze ROC's hebben de grootste wachtlijsten wat betreft nieuwe instroom op de wachtlijst en wat betreft uitstroom naar een traject te verwerken. Daarom is het interessant om te kijken hoe het staat met de doorstroom op de wachtlijst van deze ROC's.

Tabel 3.4 geeft voor de ROC's in de vier grote steden inzicht in de ontwikkeling van het aantal nieuwe wachtenden. Ter vergelijking is ook de ontwikkeling van het aantal wachtenden bij de overige ROC's in de tabel opgenomen.

In totaal nemen de vier grote steden 61 (bij vorige meting: 77) procent van de nieuwe aanmeldingen voor hun rekening. Het aandeel van de grote steden neemt dus fors af. Met als spiegelbeeld dat het aandeel van de overige steden flink toeneemt (van 23 naar 39 procent). Het aantal nieuwe aanmeldingen tussen de vier grote steden verschilt overigens aanmerkelijk. Het aantal nieuwe aanmeldingen in Rotterdam daalt voor het eerst fors (57 procent). In Den Haag is de daling nog sterker (86 procent). Het aantal nieuwe aanmeldingen in Amsterdam (42 procent) en Utrecht (37 procent) daalt ook, maar minder fors dan Rotterdam en Den Haag.

Tabel 3.4: Het aantal nieuwe wachtenden bij de ROC's in de vier grote steden en de ROC's in de overige steden op zeven peildata

nieuw op de wachtlijst	op 1 dec. 2000	op 1 mei 2001	op 1 dec. 2001	op 1 mei 2002	op 1 dec. 2002	op 1 mei 2003	op 1 dec. 2003	op 1 mei 2004
Rotterdam	1.987	1.605	1.708	1.889	1.747	1.619	1.620	792
Amsterdam	806	1.109	926	793	1.384	1.593	1.904	1.105
Utrecht	473	134	289	199	203	168	185	116
Den Haag	608	417	415	506	649	534	457	62
Overige	2.319	1.917	1.102	1.564	1.548	1.429	1.258	1.320
TOTAAL	6.193	5.182	4.440	4.951	5.531	5.343	5.424	3.395

Als we uitrekenen hoeveel van het totaal van deze nieuwe aanmeldingen (in de periode van 1 december 2000 tot en met 1 december 2001) er zijn geweest en hoeveel er van deze personen nu nog op deelname wachten krijgen we een goed beeld van de doorstroom. Tabel 3.5 geeft dit beeld bij de ROC's in de vier grote steden en de overige gemeenten. Bij de ROC's in de vier grote steden is de doorstroom het hoogst in Den Haag en het laagst in Utrecht en Amsterdam.

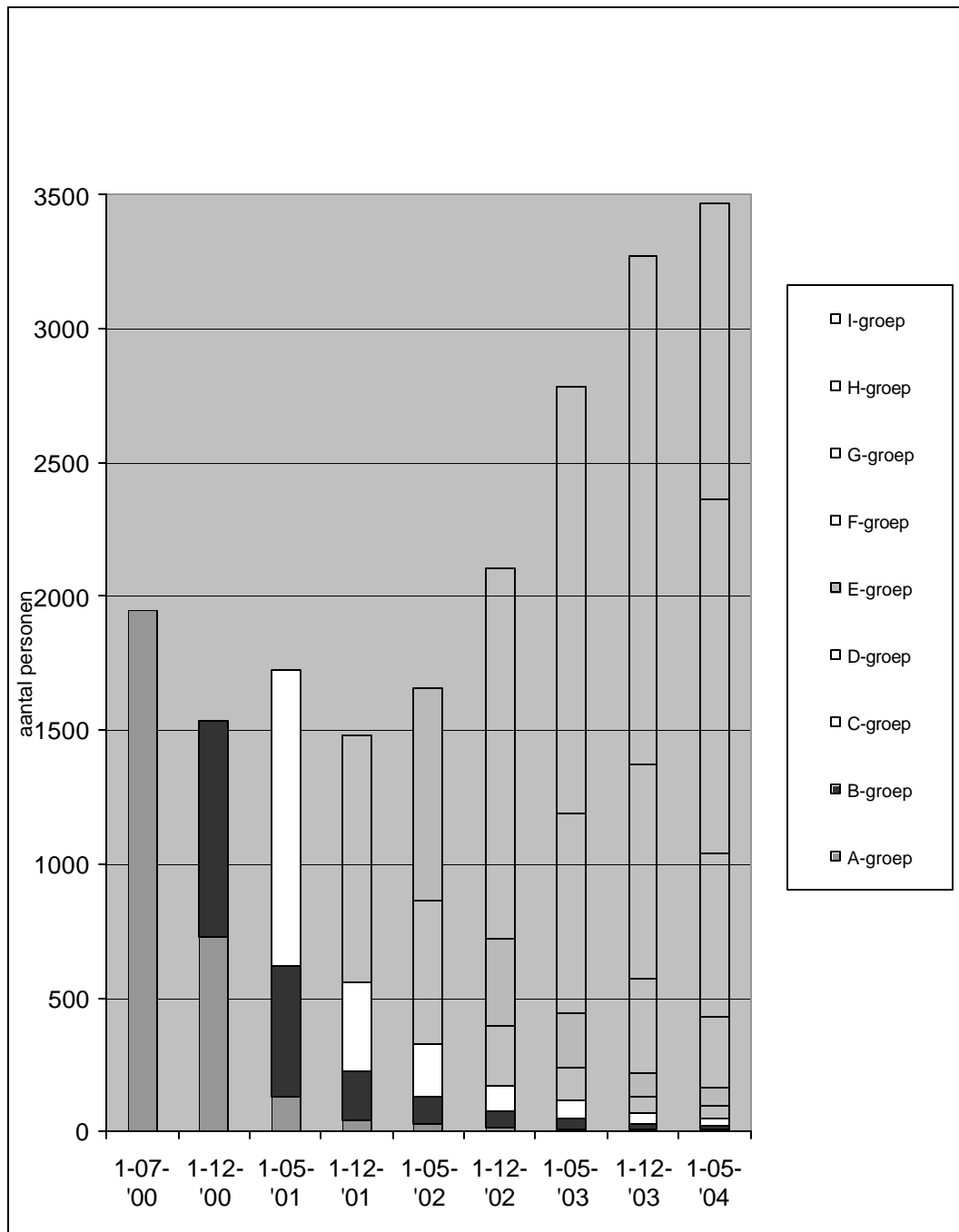
Tabel 3.5: Doorstroom van oudere wachtlijstinschrijvingen tot en met 1 mei 2004 in de ROC's van de vier grote steden en de overige ROC's

	nieuwe aanmeldingen vanaf 1 dec. 2000 tot en met 1 dec. 2001	restant van de aanmeldingen vanaf 1 dec. 2000 tot 1 dec. 2004	restant in percentage van het aantal oorspronkelijke aanmeldingen
Rotterdam	5.300	73	1 %
Amsterdam	2.841	93	3 %
Utrecht	1.440	51	4 %
Den Haag	896	0	0 %
Overige gemeenten	5.338	2	0 %
TOTAAL	15.815	219	1 %

De doorstroom per stad

Een tweede analyse is de ontwikkeling van de doorstroom op de wachtlijsten in elke van de vier grote steden. In figuur 3.3 is de doorstroom van het ROC van Amsterdam weergegeven.

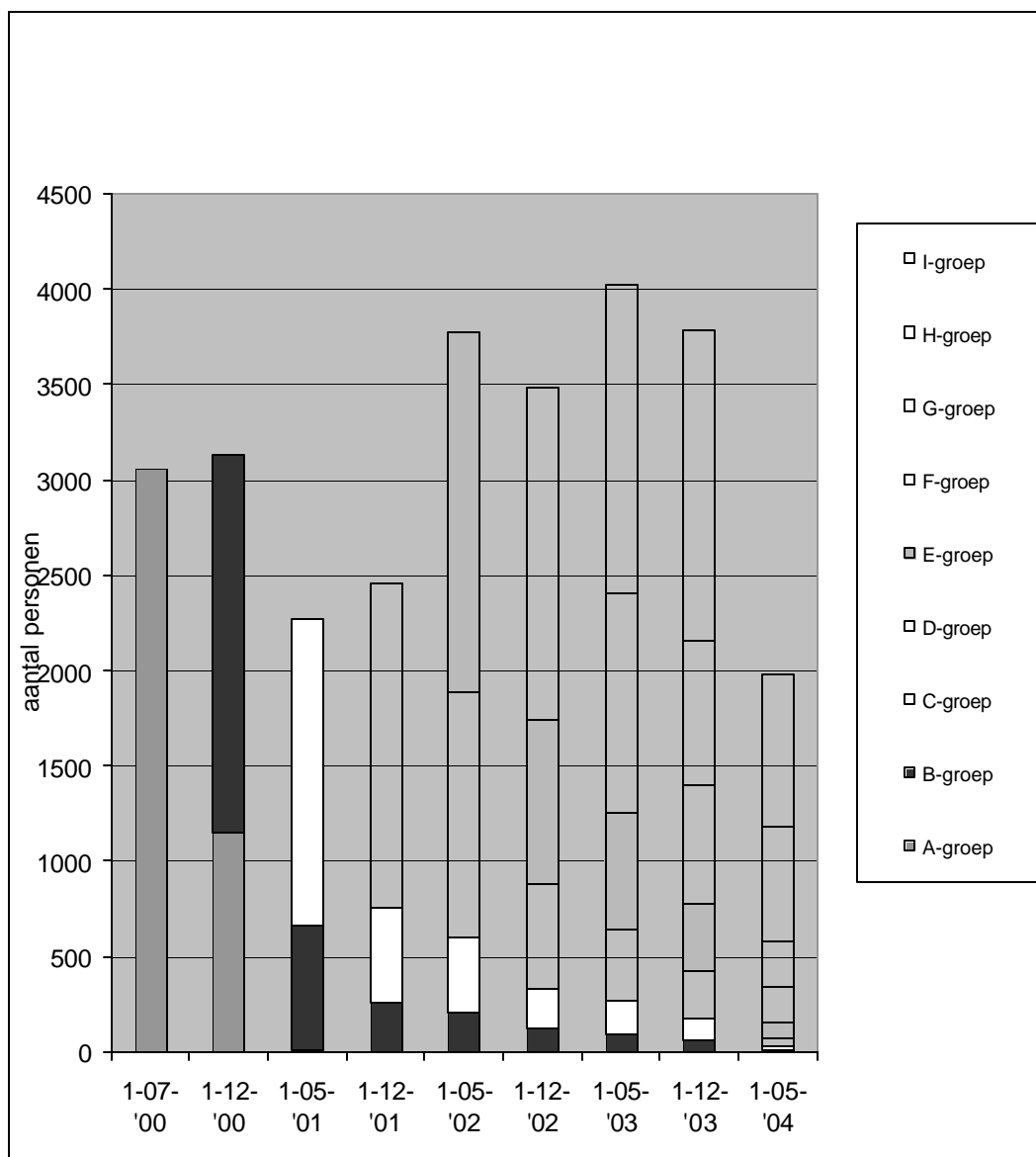
Figuur 3.3: De doorstroom op de wachtlijst van het ROC van Amsterdam

In figuur 3.3 valt meteen de geringere nieuwe instroom per 1 mei 2004 op, zeker in vergelijking met het instroompatroon in de periode daarvoor. Voorts blijkt ook in Amsterdam dat de wachtlijst van 1 december 2003 is samengesteld uit deelgroepen van eerdere wachtlijsten. Van de wachtlijst van elke peildatum tot nu toe zijn mensen op de wachtlijst blijven staan.

Ook hier moet aangetekend worden dat een beperkte instroom op de wachtlijst niet hoeft te betekenen dat de instroom in NT2-cursussen is afgenomen. Mogelijk worden nieuwe aanmeldingen direct geplaatst en komen alleen degenen die moeilijker plaatsbaar zijn op de wachtlijst.

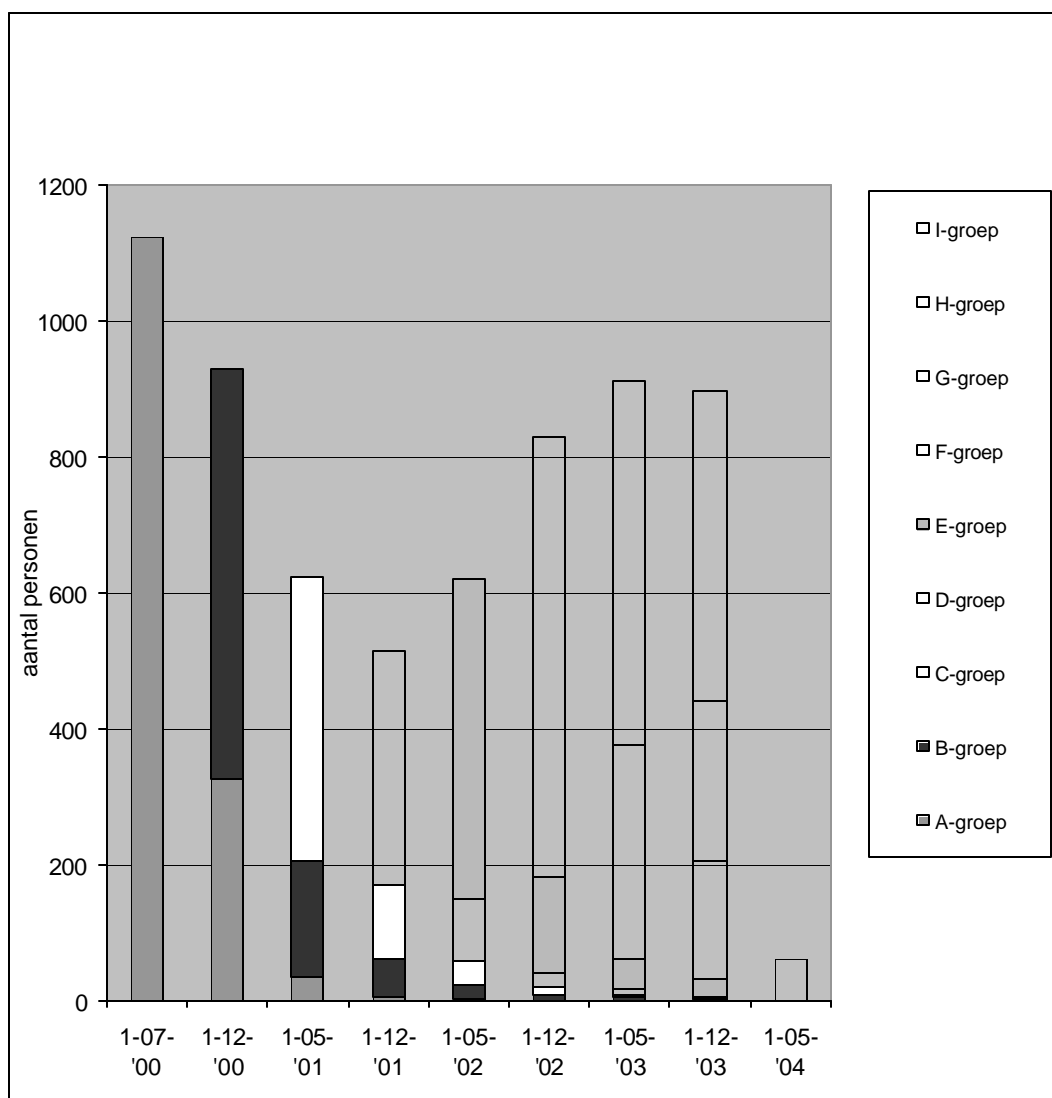
Figuur 3.4: De doorstroom op de wachtlijst van het ROC Zadkine/Albeda College

In figuur 3.4 valt de forse daling in Rotterdam per 1 mei 2004 op. Aanvankelijk is de wachtlijst van 1 juli 2000 relatief snel weggewerkt. Ook de wachtlijst van 1 december 2000 blijkt aanvankelijk in snel tempo door te stromen, maar deze doorstroom lijkt vanaf 1 mei 2002 te stagneren. Vanaf die peildatum stagneert de doorstroom en groeit de wachtlijst met name daardoor aanzienlijk. Op de wachtlijst van 1 mei 2003 is de doorstroom niet hersteld, de nieuwe instroom van de wachtlijst stagneert vanaf 1 mei 2002 daarentegen wel. Eenzelfde patroon tekende zich af bij de

meting van 1 december 2003. Dit patroon wordt per 1 mei 2004 dus doorbroken: de instroom neemt fors af, de doorstroom neemt toe. De doorstroom is toegenomen doordat de ROC's in Rotterdam de wachtlijst hebben opgeschoond.

Figuur 3.5: De doorstroom op de wachtlijst van de Mondriaan Onderwijsgroep (Den Haag)

In figuur 3.5 is de doorstroom van de Haagse Mondriaan Onderwijsgroep afgebeeld. In de figuur is het constante patroon van snelle doorstroom opvallend, naast de wisselende omvang van de nieuwe instroom. Deze nieuwe instroom groeide vanaf 1 december 2001 tot 1 december 2002 sterk, wat tegelijkertijd ook de verklaring is voor de stijging van de omvang van de wachtlijst in deze periode.

De samenstelling van de wachtlijst van 1 mei 2003 doorbrak dit patroon; de doorstroom vanuit de wachtlijst van 1 december 2002 stagneerde. Ook waren er minder nieuwe plaatsingen op de wachtlijst. Bij de meting van 1 december 2003 zagen we een soortgelijk patroon. Dit patroon wordt per 1 mei 2004 geheel doorbroken. Den Haag is overgestapt op andere wijze van toewijzing

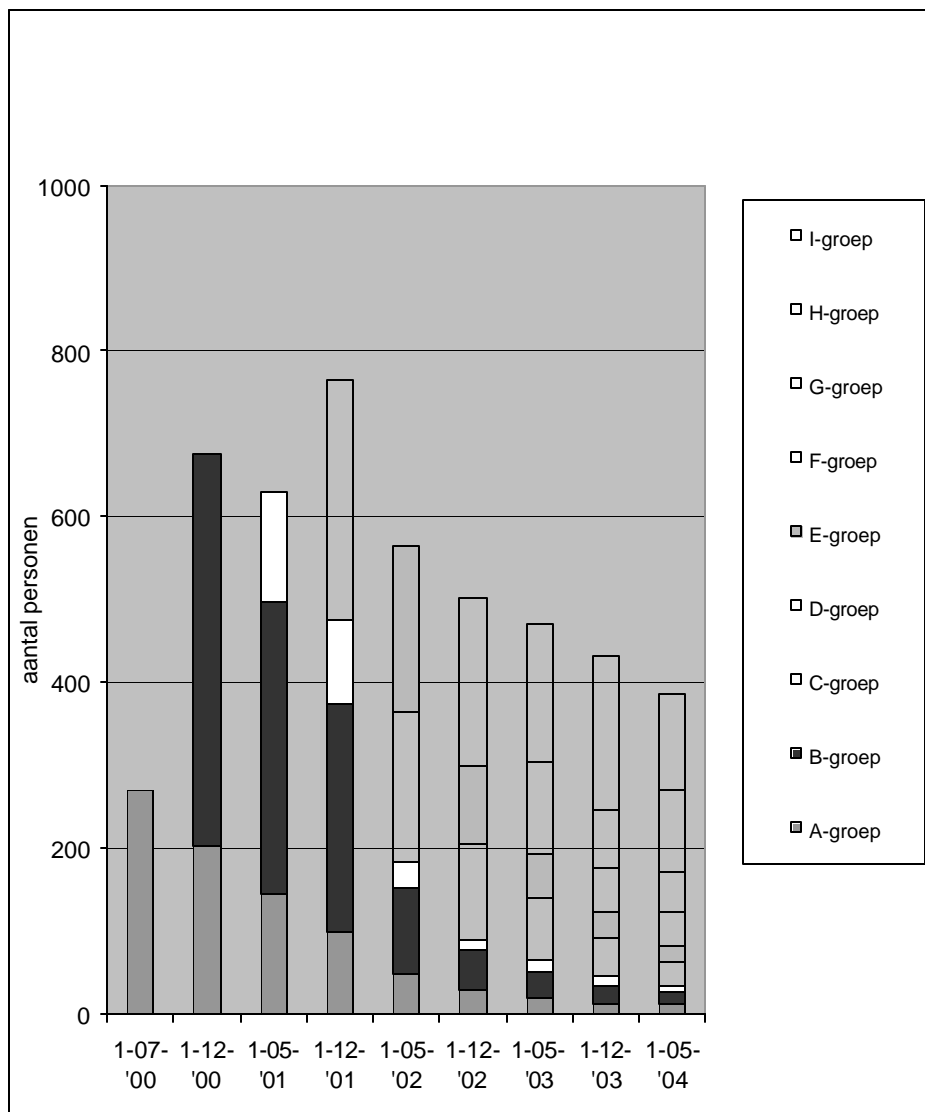
van cursisten aan het ROC. De gemeente beheert nu zelf een eventuele wachtlijst. Vanaf januari 2004 moet iedereen die in Den Haag een NT2-cursus wil gaan volgen, zich melden bij Haags Startpunt Nieuwkomers (HSN). Dit bureau doet de intake en regelt de plaatsing. Mensen die zich melden bij het ROC worden doorverwezen naar HSN.

De wachtlijst die voor die tijd aanwezig was bij het Mondriaancollege is opgeschoond. Alle mensen op de wachtlijst zijn benaderd en indien mogelijk is hen een aanbod gedaan.

Na enkele problemen bij aanvang, lijkt het systeem goed te werken. Tot nu toe kunnen alle mensen die zich melden geplaatst worden. Mensen uit de prioritaire doelgroepen (werkloze oudkomers en oudkomers opvoeders) kunnen binnen vier maanden geplaatst worden. Ook zelfmelders die niet onder deze categorieën vallen, kunnen tot nu toe geplaatst worden.

Figuur 3.6 tenslotte laat het doorstroompatroon van de wachtlijst van ROC Utrecht zien. In Utrecht viel met name de geleidelijke afname van het aantal nieuwe plaatsingen op de wachtlijst op. Nieuw was dat, in vergelijking met vorige metingen, de doorstroom vanuit oude wachtlijsten was toegenomen. Daardoor daalde de totale omvang van de wachtlijst in Utrecht. Die trend zet zich bij de meting van 1 mei 2004 door.

Figuur 3.6: de doorstroom op de wachtlijst van het ROC van Utrecht

3.4 Verklaringen voor de groei van wachtlijsten

De vergelijking van de wachtlijsten van 1 december 2003 en 1 mei 2004 laat zien dat de omvang van wachtlijsten van elf ROC's in deze periode met meer dan 10 personen is gestegen⁹. Deze stijging vindt plaats bij één of enkele locaties van een ROC. Bij deze locaties is navraag gedaan naar de redenen van deze stijging. Behalve bij één ROC van deze elf. Daar is geen navraag gedaan omdat voor dit ROC over de gehele linie wel sprake is van een groei van de wachtlijst, maar deze is gelijk verdeeld over alle vestigingen, die elk voor zich een beperkte groei laten zien.

⁹ Het betreft (locaties van) de volgende ROC's: ROC van Amsterdam, Gooi en Vechtstreek, ROC Leeuwenborg opleidingen, ROC Eindhoven, Koning Willem I College, ROC Oost Nederland, Regio College Zaanstreek/Waterland, NOVA College, ID College, ROC Nijmegen en Baronie College. .

Sommige redenen worden door meerdere locaties genoemd, maar er zijn ook contactpersonen die meer dan één reden opgeven. Het hiernavolgende overzicht geeft alle genoemde redenen. We beginnen met de reden die het meest is genoemd.

Twee ROC's maken overigens de aantekening dat het hun ervaring is dat het regelmatig voorkomt dat mensen zich pas afmelden wanneer ze uitgenodigd worden; omdat ze zich hebben bedacht of elders een cursus zijn gaan volgen, dan wel omdat men geen geldig verblijfsdocument kan overleggen. Aangegeven wordt dat daardoor de wachtlijst vaak hoger is dan de feitelijke vraag.

Financiële problemen, ondermeer door bezuinigingen

Deze reden is zes keer genoemd. De ROC's zetten reguliere middelen (educatiemiddelen) in om nieuwkomers in te laten stromen, omdat in sommige gemeenten de nieuwkomersmiddelen onvoldoende zijn. De reguliere middelen die vervolgens ingezet worden voor de overige cursisten zijn dan niet voldoende om alle geplande groepen te starten. Dit heeft met name tot gevolg dat er minder niet-intensieve dag- en avondcursussen starten. Mensen die zich voor dit soort cursussen hebben gemeld, komen daardoor op de wachtlijst.

Eén ROC plaatst vanaf augustus 2003 enkel nog nieuwkomers en plaatst oudkomers binnen specifieke oudkomersgroepen met een eigen financiering. Overige, niet als zodanig gekenmerkte oudkomers die niet onder trajecten vallen worden minimaal geplaatst omdat zij van de gemeente minder financiering voor deze groepen krijgen. Vanaf 1 januari 2004 wordt deze groep ook niet meer in het systeem geregistreerd omdat de intake en administratieve verwerking teveel tijd kosten. Personalía en gewenste cursus worden in een aparte map bijgehouden om zicht te blijven houden op de aantallen. Eén van deze ROC¹⁰ heeft voor het eerst sinds 1 mei 2003 weer een wachtlijst. De verklaring hiervoor is dat in verband met de bezuinigingen bij de gemeente de eerste 2 instroommomenten van dit jaar geen reguliere cursisten (bedoeld zijn: de gewone educatiedeelnemers) mochten starten.

Onzekerheid bij de doelgroep

Eén ROC merkt op dat de toename is ontstaan door aanmeldingen van mensen die onzeker zijn over de toekomst, in verband met de kabinetsplannen.

Seizoenseffect

Eén ROC wijst op het seizoen effect: de wachtlijst is in het algemeen in mei iets hoger dan in december.

Voorkeur voor specifieke cursussen

Eén ROC laat weten dat er op 1 december 2003 de wachtlijst op 0 stond omdat destijds in het kader van een nieuwe productovereenkomsten de wachtlijsten opgeschoond zijn.

De huidige wachtlijst is ontstaan omdat met name er voor de avondcursussen te kleine aantallen zich aanmelden om te kunnen starten met avondgroepen van een enigszins homogeen niveau.

---

¹⁰ ROC Eindhoven

De wachtlijst als plaatsingslijst

Eén ROC noemt als reden dat de wachtlijst ook fungeert als plaatsingslijst. De wachtlijst dient als 'werkvoorraad' als er voor bepaalde groepen een beperkt aantal startmomenten per jaar is. De personen die de betreffende cursussen willen volgen, hoewel geplaatst, blijven tot het moment dat ze beginnen op de wachtlijst staan. Ook biedt dit ROC personen aan om op de wachtlijst te blijven staan als ze er de voorkeur aan geven later in te stromen. Het ROC streeft er naar een zo groot mogelijk deel van de groep oudkomers die behoefte heeft aan NT2-onderwijs in beeld te krijgen.

3.5 Samenvatting

Op elke wachtlijst treffen we personen aan die nog niet op de wachtlijst stonden en personen die we ook al op wachtlijsten van eerdere peilmomenten hebben aangetroffen. De relatieve omvang van beide groepen kan wisselen. Dit noemen we de dynamiek van de wachtlijst; de mate waarin een wachtlijst is samengesteld uit personen van eerdere wachtlijsten, die zich dus al eerder hadden aangemeld, en personen die voor het eerst op de wachtlijst staan. In dit hoofdstuk hebben we de ontwikkeling berekend in de doorstroom uit de wachtlijsten, gerekend over een aantal peildata, en de mate waarin op elk peilmoment de wachtlijst wordt ververst. Wanneer we naar het verloop kijken, zien we dat het afnametempo min of meer een vast patroon volgt.

Zo verdwijnt de grootste groep steeds tussen de datum dat men voor het eerst op de wachtlijst wordt aangetroffen en de onmiddellijk daaropvolgende peildatum. Daarna neemt de daling geleidelijk af; hoe langer het is geleden dat iemand op de wachtlijst is geplaatst, des te kleiner de kans dat betrokkene op de volgende peildatum van de wachtlijst verdwenen is.

De verhouding tussen de relatieve omvang van de nieuwe instroom en de restgroep van eerdere wachtlijsten is in mei 2003 en december 2003 anders dan op eerdere wachtlijsten. Eerdere wachtlijsten bestonden vaak voor eenderde uit personen van vorige wachtlijsten en voor tweederde uit personen die op de peildatum nieuw zijn op de wachtlijst.

Vanaf mei 2003 bestond de wachtlijst echter voor nagenoeg de helft uit personen die ook al op eerdere wachtlijsten stonden. Het aantal nieuwe wachtenden is ten opzichte van 1 mei 2003 iets gedaald. De daling van de wachtlijst van 1 mei 2004 wordt dus veroorzaakt door een afname van het aantal nieuw op de wachtlijst geplaatsten. Dit betekent overigens niet dat er minder instroom in de NT2-cursussen is geweest in de afgelopen periode.

We hebben ook gekeken naar de dynamiek van de wachtlijsten van de ROC's in elk van de vier grote steden. In totaal nemen deze steden 61 procent van de nieuwe vermeldingen op de wachtlijst voor hun rekening, dit is fors lager dan in december 2003.

Het aantal nieuwe vermeldingen tussen de vier grote steden verschilt aanmerkelijk; dit aantal daalt in Den Haag, Rotterdam en Amsterdam aanzienlijk. In Utrecht zien we ook een daling, alleen minder sterk.

Ook als we naar de ontwikkeling van de instroom en de uitstroom van de wachtlijst kijken in de vier grote steden, zijn er opvallende verschillen. De wachtlijst van Amsterdam is de enige die in

omvang iets is toegenomen. Deze toename kan worden verklaard uit stagnatie van de doorstroom vanuit oude wachtlijsten.

De wachtlijsten van de andere drie steden zijn gedaald. Die van Den Haag het meest, die van Rotterdam aanzienlijk en die van Utrecht enigszins.

Tenslotte de verklaringen die de instellingen zelf geven voor de groei van de wachtlijst. Alle ROC's waarvan de wachtlijst ten opzichte van de meting van 1 december 2003 met meer dan 10 personen is gestegen, is gevraagd naar de oorzaak van deze stijging. Meest door de ROC's genoemd zijn gemeentelijke bezuinigingen op de inzet van reguliere middelen (educatiemiddelen). Doordat de middelen voor een deel worden ingezet voor intensieve cursussen voor nieuw- en oudkomers. Er is dan niet meer voldoende geld om niet-intensieve cursussen voor oudkomers te starten. Zo komt het voor dat voor de eerste twee instr oommomenten van 2004 geen reguliere cursisten mochten starten. Het gevolg kan zijn dat er minder groepen worden gestart, zodat mensen langer op de wachtlijst blijven. Ook komt het voor dat een ROC alleen nog nieuwkomers en oudkomers binnen specifieke oudkomersgroepen met een eigen financiering in cursussen plaatst. Overige, niet als zodanig gekenmerkte oudkomers worden dan nauwelijks in cursussen geplaatst en niet meer geregistreerd, omdat intake en administratieve verwerking te veel tijd kosten. Een enkele ROC meldt dat mensen zich meer aanmelden vanwege onzekerheid over de toekomst vanwege kabinetsplannen. Ook noemt een enkele ROC het seizoenseffect: in mei staan in het algemeen wat minder mensen op de wachtlijst dan in december. Ten slotte wordt de wachtlijst op één ROC als plaatsingslijst gebruikt.

4 Vervolgonderzoek naar de wachtlijst van 1 juli 2000

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk beschrijven we wat er met de personen van de oorspronkelijke wachtlijst van 1 juli 2000 is gebeurd. Paragraaf 4.2 laat zien hoeveel personen van deze wachtlijst op 1 mei 2004 nog steeds - zonder onderbreking - op de wachtlijst staan. Paragraaf 4.3 volgt 4.019 personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 (39 procent van deze wachtlijst) met behulp van de gegevens uit de administratie van zeven ROC's. In de rapportage van 1 december 2002 was een paragraaf gewijd aan het 'draaideureffect'. Gekeken is naar de mate waarin personen die op de wachtlijst van 1 juli 2000 hebben gestaan daar vervolgens vanaf zijn gegaan om na een korte periode weer op de wachtlijst terug te keren. Het bleek om een kleine groep te gaan; slechts 5 procent van de wachtlijst van 1 juli 2000 komt in de periode van 1 juli 2000 tot 1 mei 2002 een keer op de wachtlijst terug. In de meting van 1 december 2003 bleek 6 procent van de wachtlijst van 1 juli 2000 opnieuw op een wachtlijst te worden aangetroffen. Paragraaf 4.4 geeft de cijfers voor deze meting. Het hoofdstuk sluit af met een samenvatting in paragraaf 4.5.

4.2 De wachtlijst van 1 juli 2000

Onderdeel van de onderzoeks cyclus is het volgen van de wachtlijst van 1 juli 2000 (de 'A-groep'). Personen die op de wachtlijst van 1 juli 2000 stonden, zijn dus voor 1 mei 2000 op de wachtlijst geplaatst. Na één jaar, op 1 mei 2001, stond nog 6 procent van deze groep op de wachtlijst (637 personen). We willen in deze paragraaf nagaan hoeveel personen op 1 mei 2004, nagenoeg vier jaar later, nog steeds op de wachtlijst staan.

Om te bepalen of personen ononderbroken op de wachtlijst zijn blijven staan moeten ze zowel op 1 juli 2000, 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003 en 1 mei 2004 op de wachtlijst worden aangetroffen. Daarnaast is het noodzakelijk dat over de personen op de wachtlijsten voldoende gegevens bekend zijn en dat deze gegevens ook betrouwbaar zijn. Het gaat dan met name om (de combinatie van) relatief 'unieke' gegevens zoals geboortedatum, naam, registratienummer. Op basis van deze gegevens zijn de bestanden gekoppeld. Personen die in beide bestanden voorkomen, kunnen op deze manier geïdentificeerd worden.

Tabel 4.1 is samengesteld uit de gegevens van ROC's waar nog steeds personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 zijn aangetroffen. De tabel laat het aantal personen zien dat op alle wachtlijsten tussen 1 juli 2000 en 1 mei 2004 is aangetroffen.

De eerste kolom geeft de omvang van de wachtlijst op 1 juli 2000, in de tweede kolom is te zien hoeveel personen van de wachtlijst van 1 juli (de A-groep) op 1 mei 2004 nog steeds op de wachtlijst staan en in de derde kolom wordt het percentage gegeven van de restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 op de wachtlijst van 1 mei 2004.

Tabel 4.1: Het aantal personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 dat tot 1 mei 2004 op alle wachtlijsten is aangetroffen

ROC	Wachtlijst van 1 juli 2000 (bestand van 16 okt.)	Aantal personen op 1 mei 2004 op de wachtlijst	Restpercentage van 1 juli 2000 op 1 mei 2004
	A-groep	A-groep	A-groep
ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek	1.949	5	<1%
ROC Utrecht	269	11	4 %
ROC De Amerlanden	196	1	<1%
ROC De Brabantgroep	55	1	<2%
Overige ROC's	7.572	-	-
TOTAAL	10.202	18	<1%

Op 1 mei 2004 staan van de wachtlijst van 1 juli 2000 (10.202 personen) 18 personen nog steeds op de wachtlijst. Daarmee staat van de oorspronkelijke lijst op dit moment nog 0,2 procent op de wachtlijst. Deze personen staan op de wachtlijst van vier ROC's. Bij alle vorige metingen was vooral in Utrecht nog een grote groep van de wachtlijst van 1 juli 2000 over. Deze is ten opzichte van de oorspronkelijke omvang van de wachtlijst behoorlijk geslonken, maar vormt in verhouding tot de restgroep van de andere ROC's nog steeds de grootste groep.

4.3 Het verloop van de wachtlijst van 1 juli 2000

De vraagstelling en de dataverzameling

In het kader van het monitoren van de omvang van de wachtlijst wordt ook onderzoek gedaan naar de doorstroom van de wachtlijst naar taaltrajecten. We volgen daartoe de groep personen die op 1 juli 2000 op de wachtlijst stond. Met inbegrip van de meting van 1 mei 2004 is het verloop van de wachtlijst van 1 juli 2000 nu op negen momenten in beeld.

Voor het volgen van de wachtlijst van juli 2000 naar deelname aan taaltrajecten hebben aanvankelijk acht ROC's hun medewerking toegezegd door de betreffende leerling-gegevens beschikbaar te stellen voor nadere analyse. Inmiddels heeft één ROC van verder medewerking moeten afzien, omdat de omschakeling naar een ander softwareprogramma voor de deelnemersregistratie het blijven volgen van deze groep onmogelijk maakte.

Totaaloverzicht van de mutatiegegevens

In tabel 4.2 zijn de mutaties van de wachtlijst van 1 juli 2000 bijgewerkt tot 1 mei 2004. Zichtbaar wordt hoeveel personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 nog of weer op de wachtlijst

staan, hoeveel voor aanvang van het traject van de wachtlijst zijn verwijderd en hoeveel inmiddels zijn doorgestroomd naar een opleidingstraject. Hoewel we alleen over de actuele gegevens van zeven ROC's beschikken zijn in tabel 4.2 de cijfers van de oorspronkelijke acht ROC's opgenomen. De cijfers van ROC 2 hebben we niet kunnen actualiseren vanwege de eerder genoemde systeemwisseling. We hebben ze desondanks laten staan om de nummering van de ROC's gelijk te houden aan die van de vorige rapportages en de vergelijkbaarheid dus te kunnen handhaven.

Tabel 4.2: Mutaties in de wachtlijst tussen 1 juli 2000 en 1 mei 2004

	ROC 1	ROC 2	ROC 3	ROC 4	ROC 5	ROC 6	ROC 7	ROC 8	TOTAAL
Wachtlijst 1 juli 2000	129	93	47	269	42	79	305	3.055	4.019
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Nog/weer op wachtlijst	0	0	1	3	0	2	0	0	6
	0%	0%	2%	1%	0%	3%	0%	0%	> 0%
Voor start traject van wachtlijst verwijderd	14	0	20	27	11	45	0	887	1.004
	11%	0%	43%	10%	26%	57%	0%	29%	25%
Onbekend	0	0	2	3	0	3	10	0	18
	0%	0%	4%	1%	0%	4%	3%	0%	> 0%
Geplaatst voor traject	115	93	24	236	31	31	295	2.168	2.993
	89%	100%	51%	88%	74%	39%	97%	71%	75%

Vergeleken met de situatie op 1 december 2003 is het beeld nagenoeg niet veranderd. Het aantal personen dat nog op de wachtlijst staat, dan wel op de wachtlijst is teruggeplaatst, is verwaarloosbaar klein. Omdat het aantal personen waarvan verdere gegevens ontbreken zeer gering is, kunnen we stellen dat van de oorspronkelijke wachtlijst van 1 juli 2000 uiteindelijk 25 procent voor aanvang van het traject van de wachtlijst is verwijderd en 75 procent in een cursus is geplaatst.

Tabel 4.3 laat zien hoe het met deze groep na plaatsing is verlopen. Van ROC 2 ontbreken dus de gegevens.

Tabel 4.3: Mutaties tijdens het volgen van een taaltraject tussen 1 juli 2000 en 1 mei 2004

	ROC 1	ROC 2	ROC 3	ROC 4	ROC 5	ROC 6	ROC 7	ROC 8	TOTAAL
<i>Gevolgte personen in traject</i>	115	0	24	236	31	31	195	764	1.396
	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
<i>Tussentijds gestopt, terug naar wachtlijst</i>	0		0	3	0	2	0	0	5
	0%		0%	1%	0%	6%		0%	0%
<i>Voortijdig gestopt</i>	52		11	159	8	16	186	430	862
	45%		46%	67%	26%	52%	95%	56%	62%
<i>Traject afgerond</i>	60		7	50	21	8	7	69	222
	52%		29%	21%	68%	26%	4%	9%	16%
<i>Neemt deel aan traject</i>	3		6	27	2	5	2	265	310
	3%		25%	11%	6%	16%	1%	35%	22%

Bij ROC1, ROC5 en ROC7 zijn er geen mutaties ten opzichte van 1 december 2003. Bij ROC 3 hebben inmiddels zeven personen hun traject afgerond (op 1 december 2003: drie personen). Bij ROC4 zijn van de gevolgde personen (236) er inmiddels 159 afgehaakt (op 1 december 2003: 153) en hebben 50 personen hun traject afgerond (op 1 december 2003: 47). Bij ROC8 hebben 69 personen hun traject afgerond, 21 meer dan op 1 december 2003, en zijn 430 voortijdig gestopt. Dat zijn er 51 meer dan op 1 december 2003.

Van de 1.396 personen waarvan we de gegevens hebben vanaf het moment dat ze met een traject zijn begonnen zijn er op 1 mei 2004 867 gestopt. Daarvan zijn 5 personen (0,4 procent van degenen die zijn begonnen) teruggeplaatst op de wachtlijst en 862 (62 procent) niet teruggeplaatst. Het overgrote deel van degenen die stoppen, keert dus niet terug naar de wachtlijst. Hoewel de populatie gering van omvang is ($n = 1.396$) kunnen we concluderen dat, tenminste bij deze ROC's, 62 procent van de oudkomers vroeger of later afhaakt en het traject niet afrondt. Deze cijfers moeten echter met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Het betreft uitvalcijfers van een groep die in 2000 is gestart. Inmiddels blijkt, bijvoorbeeld uit de oudkomersmonitor, dat de uitvalcijfers aanzienlijk lager liggen.

Van de 1.396 personen die aan een traject zijn begonnen, nemen op 1 mei 2004 310 personen deel aan een traject; 22 procent van degenen die gestart zijn. Inmiddels hebben 222 personen (16 procent van degenen die zijn gestart) hun traject afgesloten.

Omdat we over cijfers beschikken over meerdere jaren kunnen we de ontwikkelingen in deelname, succesvol afronden en voortijdig stoppen over een langere periode in beeld brengen. Tabel 4.4 laat zien dat de geleidelijke daling van het aantal deelnemers aan een traject, van 54 naar 22 procent, voor het grootste deel op het conto van het voortijdig afhaken geschreven kan worden.

Tabel 4.4: Deelnamemutaties op vier peildata (in procenten)

	1 mei 2002	1 dec. 2002	1 mei 2003	1 dec. 2003	1 mei 2004
Gestopt, terug naar wachtlijst	2	1	1	--	--
Voortijdig gestopt	41	40	46	58	62
Traject afgerond	3	9	12	14	16
Neemt deel aan traject	54	50	41	28	22
Gevolgde personen in traject	100	100	100	100	100

Gegevens over cursisten, uitvallers en geslaagden

Om welke redenen haken mensen af? Evenals bij de vorige metingen zijn ook nu de uitvalredenen bij de ROC's opgevraagd. Op 1 december 2003 waren bij de zeven ROC's waarvan we de deelnemersgegevens steeds ontvangen in totaal 804 personen gestopt (van de 1.396). Op 1 mei 2004 is het aantal voortijdige afhakers gestegen tot 862. De meeste afhakers zijn afkomstig van ROC 8 (51), dat deze keer helaas de redenen van afhaken niet kon specificeren. Daarom heeft het weinig zin om tabel 4.5 te actualiseren met gegevens uit de meting van 1 mei 2004.

Volledigheidshalve nemen we de gegevens uit de meting van 1 december 2003 hier weer op, omdat ze het meest actuele beeld geven. Mede daarom moeten de gegevens over cursusuitval met voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Uit cijfers blijkt dat de grootste groep (25 procent) stopt zonder opgaaf van reden, zij komen op een gegeven moment niet meer opdagen.

Tabel 4.5: De uitvalredenen (cijfers van 1 december 2003)

	ROC 4	ROC 5	ROC 8	TOTAAL	
zonder opgaaf/niet verschenen	10	1	30	41	25%
gebrek aan motivatie	3		1	4	2%
tijdgebrek			8	8	5%
overmatig verzuim	5		13	18	11%
afstand school - huis	3		2	5	3%
Werk	2		9	11	7%
verhuizing/emigratie	1		3	4	2%
Medisch	5		13	18	11%
persoonlijke omstandigheden	2		16	18	11%
andere opleiding			2	2	1%
overige redenen	13		4	17	10%
redenen niet gespecificeerd	8		8	16	10%
TOTAAL	52	1	109	162	

Tabel 4.6 laat de man – vrouw verhouding zien van degenen die hun traject hebben afgerond, van de uitvallers en van degenen die nog op cursus zitten. De verschillen zijn niet groot. We zien dat de uitval van mannen iets hoger is dan die van de vrouwen met respectievelijk 61 procent uitvallers bij de mannen en 57 procent bij de vrouwen.

lets meer vrouwen lijken echter sneller met het afronden van een traject; zeventien procent van de vrouwen die we volgen heeft het traject afgerond, terwijl het percentage bij de mannen veertien is.

Tabel 4.6: De geslaagden, uitvallers en deelnemers naar geslacht

	traject afgerond	voortijdige uitstroom	nog op les	TOTAAL
mannen en vrouwen	180	684	295	1.159
	16%	59%	25%	100%
mannen	58	261	104	423
	14%	61%	25%	100%
vrouwen	122	413	188	723
	17%	57%	26%	100%
onbekend	0	10	3	13
	0%	77%	23%	100%

We hebben ook naar de leeftijd en het opleidingsniveau gekeken. Omdat de cijfers maar betrekking hebben op een relatief kleine groep kunnen ze alleen als indicatief worden geïnterpreteerd. Ook qua leeftijd blijken de verschillen niet groot te zijn. Uit tabel 4.7 blijkt dat de groep 20 tot 30-jarigen hun traject relatief wat sneller afronden en personen in de leeftijdscategorie 30-40 jaar wat vaker voortijdig uitstromen.

Tabel 4.7: De geslaagden, uitvallers en deelnemers naar leeftijdscategorie

	traject afgerond	voortijdige uitstroom	nog op les	TOTAAL
kolongemiddelde	180	691	296	1.166
	15%	59%	26%	100%
20-30	45	147	67	259
	17%	57%	26%	100%
30-40	73	281	102	456
	16%	62%	22%	100%
40-50	38	169	89	296
	13%	57%	30%	100%
50+	23	83	36	142
	16%	58%	26%	100%
onbekend	0	8	1	9
	0%	89%	11%	100%

Tot slot kijken we in tabel 4.8 naar het opleidingsniveau van de geslaagden, de voortijdige uitstromers en degenen die nog op les zijn. Het NT2 niveau waarop men een cursus volgt beschouwen we als indicatie van het opleidingsniveau van betrokkenen. Uit tabel 4.8 blijkt dat personen met de hoogste opleidingsniveaus, vanaf KSE 3, hun cursus relatief sneller afronden, terwijl de kans op voortijdige uitval afneemt naarmate het opleidingsniveau hoger wordt.

Tabel 4.8: De geslaagden, uitvallers en deelnemers naar vooropleidingsniveau

	traject afgerond	voortijdige uitstroom	nog op les	TOTAAL
	180	688	299	1167
<i>kolongemiddelde</i>	15%	59%	26%	100%
KSE 0	32	147	87	266
	12%	55%	33%	100%
KSE 1	68	308	123	499
	13%	62%	25%	100%
KSE 2	48	172	79	299
	16%	58%	26%	100%
KSE 3	20	27	7	54
	37%	50%	13%	100%
KSE 4 en hoger	9	11	2	22
	41%	50%	9%	100%
onbekend	2	20	0	22
	9%	91%	0%	100%

4.4 Draaideureffect

Gelet op de relatief grote aantallen personen die voordat ze aan een taaltraject beginnen weer van de wachtlijst verdwijnen of hun traject voortijdig afbreken, wordt wel vermoed dat onder de belangstellenden voor NT2 onderwijs zich personen bevinden die met een cursus beginnen, stoppen en vervolgens zich weer aanmelden voor de wachtlijst. Kortom, dat de wachtlijst voor deze personen als een draaideur werkt. Op basis van het onderzoeksmateriaal, dat inmiddels een langere periode bestrijkt, kunnen we onderzoeken of dit effect zich daadwerkelijk voordoet, voor zover personen met enige regelmaat op een wachtlijst worden aangetroffen. Personen die, nadat ze zich opnieuw hebben aangemeld, rechtstreeks in een traject worden geplaatst blijven bij een analyse die is gebaseerd op de samenstelling van de wachtlijst immers buiten beeld.

In deze rapportage zijn we nagegaan hoeveel van de 10.202 personen die op de wachtlijst van 1 juli 2000 stonden, op latere wachtlijsten terugkeren nadat bij minimaal één meting hun naam niet op de wachtlijst voorkwam. Tabel 4.9 toont dit zogenaamde draaideureffect tot de 1 december meting van 2003.¹¹ We zien dat op 1 mei 2001 146 personen op de wachtlijst terugkeerden nadat ze van de wachtlijst van 1 december 2000 waren verdwenen. Van deze 146 personen staan er op 1 mei 2003 nog 5 op de wachtlijst. Op de wachtlijst van 1 december 2001 zijn 175 personen weer teruggekeerd nadat ze de twee vorige metingen niet meer op de wachtlijst zijn aangetroffen.

¹¹ Conform afspraak met opdrachtgever vindt de analyse van het draaideureffect plaats tussen de opeenvolgende meetmomenten. Vandaar dat het hier nog de analyse van 1 december 2003 betreft.

Op de wachtlijst van 1 mei 2002 zijn 117 personen teruggekeerd nadat ze drie metingen niet meer op de wachtlijst zijn aangetroffen; op de wachtlijst van 1 december 2002 zijn 171 personen teruggekeerd nadat ze vier metingen niet meer op de wachtlijst zijn aangetroffen; op de wachtlijst van 1 mei 2003 zijn 130 personen teruggekeerd nadat ze vijf metingen niet meer op de wachtlijst zijn aangetroffen en op de wachtlijst van 1 december 2003 zijn 137 personen teruggekeerd nadat ze zes metingen niet meer op de wachtlijst hebben gestaan. In totaal zijn 876 personen, die op 1 juli 2000 op de wachtlijst stonden, in de periode van mei 2001 tot december 2003 weer een keer teruggekeerd op de wachtlijst.

We zien ook in de tabel dat op de wachtlijst van 1 december 2003 in totaal 284 personen staan die op 1 juli 2000 ook op de wachtlijst stonden, vervolgens een periode niet op de wachtlijst werden aangetroffen om daarna weer op de wachtlijst terug te keren. Dit is 2,8 procent van de totale wachtlijst van 1 juli 2000.

Tabel 4.9: Aantallen personen van de wachtlijst van 1 juli 2000 die bij een van de metingen van de wachtlijst verdwijnen en vervolgens bij een latere meting terugkeren (niet gecorrigeerd op dubbeltellingen) (in absolute)

Wachtlijst	C groep	D groep	E groep	F groep	G groep	H groep	TOTAAL
1-mei-01	146						146
1-dec-01	40	175					215
1-mei-02	20	92	117				229
1-dec-02	7	40	43	171			261
1-mei-03	5	18	30	81	130		264
1-dec-03	4	10	21	43	69	137	284

Van de bovengenoemde groep van 876 personen die in de periode mei 2001 en december 2003 opnieuw op de wachtlijst worden aangetroffen komen er 66 meer dan één keer voor op de wachtlijst (zie tabel 4.10). Hun naam komt behalve op de wachtlijst van 1 juli 2000, steeds na een onderbreking, minimaal twee keer opnieuw op de wachtlijst voor. Iemand van de wachtlijst van 1 juli 2000 wordt bijvoorbeeld niet op de wachtlijst van 1 december 2000 aangetroffen, wel weer op die van 1 december 2001, verdwijnt vervolgens opnieuw een meting van de wachtlijst om op 1 december 2002 er weer, voor de tweede maal, terug te keren.

In 'natuurlijke personen' zijn 808 personen in de periode mei 2001 en december 2003 opnieuw op de wachtlijst teruggekeerd; hiervan keren 742 personen één maal terug op de wachtlijst, 64 personen keren twee maal terug op de wachtlijst en twee personen drie maal.

Tabel 4.10: Aantal personen van de wachtlijst 1 juli 2000 die tot 1 december 2003 minstens tweemaal van de wachtlijst zijn verdwenen en weer zijn teruggekeerd (in absolute aantallen)

peildatum wachtlijst	aantal personen dat voor de eerste keer op de wachtlijst terugkeert	aantal personen dat voor de tweede keer op de wachtlijst terugkeert	aantal personen dat voor de derde keer op de wachtlijst terugkeert
1-mei-01	146		
1-dec-01	175		
1-mei-02	116	1	
1-dec-02	148	23	
1-mei-03	106	24	
1-dec-03	117	18	2
TOTAAL	808	66	2

Van de wachtlijst van 1 juli 2000 worden 808 personen in de periode van 1 juli 2000 tot 1 december 2003 bij minstens één meting niet op de wachtlijst aangetroffen, om in een volgende meting weer op de wachtlijst terug te keren. Van het totale bestand van 10.202 personen is dat acht procent. Op 1 mei 2003 was zeven procent van de oorspronkelijke wachtlijst weer op de wachtlijst teruggekeerd, op 1 december 2002 zes procent, op 1 mei 2002 vier procent, op 1 december 2001 drie procent en op 1 mei 2001 één procent. Elk half jaar keert ongeveer één procent van de wachtlijst van 1 juli 2000 weer terug op de wachtlijst. Vooral deze geleidelijke, constante stijging van het aantal personen dat op de wachtlijst terugkeert, van één procent op 1 mei 2001 naar acht procent op 1 december 2003, is opvallend. Er is niet zozeer sprake van een draaideur, maar wel van een bescheiden, maar wel permanente beweging vanuit de doelgroep om zich voor een traject op te geven.

4.5 Samenvatting

In dit hoofdstuk hebben we gekeken naar het verloop van de wachtlijst van 1 juli 2000. Bij de eerste meting van deze serie, de meting van 1 juli 2000, zijn 10.202 personen op de wachtlijst aangetroffen. Op 1 mei 2004 staan van deze groep nog 18 personen op de wachtlijst van vier ROC's.

Van de wachtlijst van 1 juli 2000 hebben we via de deelnemersbestanden van zeven ROC's 4.019 personen tot 1 mei 2004 gevolgd. In dit bestand is het aantal nog niet geplaatsten en het aantal personen waarvan de bestemming onbekend is samen minder dan een procent. We kunnen daarom concluderen dat van de oorspronkelijke wachtlijst 25 procent voor aanvang van het traject van de wachtlijst is verwijderd en dat 75 procent in een cursus is geplaatst.

Van de 1.396 personen die aan een traject zijn begonnen en die we bij zeven ROC's blijven volgen, nemen op 1 mei 2004 nog 310 personen deel aan een traject; 22 procent van degenen die gestart zijn. Inmiddels hebben 222 personen (16 procent van degenen die zijn gestart) hun traject afgesloten. Dit betekent dat 62 procent van de oudkomers vroeger of later afhaakt en het traject

niet afrondt. Het betreft echter een groep oudkomers uit 2000. Uit recente oudkomersmonitorgegevens lijkt het percentage uitvallers aanzienlijk lager te liggen

Omdat we over cijfers beschikken over meerdere jaren kunnen we de ontwikkelingen in deelname, succesvol afronden en voortijdig stoppen over een langere periode in beeld brengen.

Het blijkt dat de geleidelijke daling van het aantal deelnemers aan een traject, van 54 naar 22 procent van degenen die gestart zijn, voor het grootste deel op het conto van het voortijdig afhaken geschreven kan worden.

Van een kleine groep uitvallers, waarvan we niet met zekerheid kunnen zeggen dat die representatief is voor de totale groep, weten we de uitvalreden die door het ROC is geregistreerd. Uit de ons beschikbaar gestelde cijfers blijkt dat de grootste groep (25 procent) stopt zonder opgaaf van reden.

Als we naar de man - vrouw verhouding kijken bij de uitvallers en de afgestudeerden blijken de verschillen niet groot; de uitval van mannen is iets hoger dan die van de vrouwen met respectievelijk 61 procent uitvallers bij de mannen en 57 procent bij de vrouwen. Iets meer vrouwen zijn daarentegen sneller met het afronden van een traject; zeventien procent van de vrouwen die we volgen heeft het traject afgerond, terwijl het percentage bij de mannen veertien is.

Ook qua leeftijd blijken de verschillen niet groot te zijn; de groep 20 tot 30 jarigen rondt hun traject relatief wat sneller af en personen in de leeftijdscategorie 30-40 jaar stromen wat vaker voortijdig uit

Tot slot blijkt dat personen die worden opgeleid tot de hoogste opleidingsniveaus, vanaf KSE 3, hun cursus relatief sneller afronden, terwijl de kans op voortijdige uitval afneemt naarmate het opleidingsniveau hoger wordt.

We willen ook weten of de wachtlijst als een draaideur werkt; in welke mate worden personen met enige regelmaat op een wachtlijst aangetroffen? Hoe groot is het aantal personen dat met een cursus begint, stopt en vervolgens zich weer aanmeldt voor de wachtlijst? Elk half jaar keert ongeveer één procent van de wachtlijst van 1 juli 2000 weer terug op de wachtlijst. Deze geleidelijke, maar wel constante stijging van het aantal personen dat op de wachtlijst terugkeert, van één procent op 1 mei 2001 naar acht procent op 1 december 2003, is opvallend. Er is niet zozeer sprake van een draaideur, maar wel van een bescheiden en ook permanente beweging vanuit de doelgroep om zich voor een traject op te geven.

5 Kenmerken van personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 en van de restgroepen

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van een aantal kenmerken van personen die op 1 mei 2004 op de wachtlijsten voor oudkomers voor NT2 staan. Dit overzicht is gebaseerd op de (opgeschoonde) wachtlijsten van 40 ROC's, in totaal 8.029 personen. Alleen waar kenmerken van de personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 afwijken van de kenmerken van personen op eerdere wachtlijsten wordt dat in de tekst aangegeven.

De ROC's is gevraagd om van de personen op de wachtlijst NAVW-gegevens, opleidingsniveau, geboortedatum, datum van vestiging en datum van inschrijving beschikbaar te stellen. Niet alle ROC's konden deze gegevens echter leveren. Bij de tabellen staat daarom steeds vermeld op hoeveel personen de cijfers betrekking hebben. Bij de tabellen over geboorteland, geslacht, geboortjaar en vestigingsdatum zijn tevens de resultaten van de wachtlijstmeting van 1 juli 2000, 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003 en 1 december 2003 (in percentages) en zijn ook vergelijkingen tussen de verschillende metingen gemaakt. In de kruistabellen staan alleen gegevens van de meting van 1 mei 2004.

In paragraaf 5.2 worden de kenmerken van de totale wachtlijst van 1 mei 2004 beschreven. Paragraaf 5.3 gaat in op de groep personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 die ook al op de wachtlijst van 1 juli 2000 (en 1 december 2000 en 1 mei 2001 en 1 december 2001 en 1 mei 2002 en 1 december 2002 en 1 mei 2003 en 1 december 2003) stond. Paragraaf 5.4 beschrijft de samenstelling van de restgroepen van de wachtlijsten van 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003 en 1 mei 2004. Paragraaf 5.5 geeft een samenvatting van dit hoofdstuk.

5.2 Kenmerken van personen op de wachtlijst van 1 mei 2004

Geboorteland (7.287 personen, 91 procent)

In tabel 5.1 staan per meting de top tien van herkomstlanden aangegeven. Tussen de metingen verschilt de samenstelling van landen licht. Bij alle metingen maken personen afkomstig uit Turkije en Marokko het grootste deel uit van de wachtlijst. Beide groepen maken ongeveer een vijfde van de wachtlijst uit. Wat betreft de meeste andere groepen zijn er alleen geringe verschuivingen.

Het aandeel Ghanezen is echter bij deze 1 mei 2004 meting zowel absoluut als procentueel relatief sterk toegenomen. India staat voor de eerste maal in de toptien.

Tabel 5.1: Top 10 van geboortelanden

	1 juli 2000	1 dec. 2000	1 mei 2001	1 dec. 2001	1 mei 2002	1 dec. 2002	1 mei 2003	1 dec. 2003	1 mei 2004	
	%	%	%	%	%	%	%		Abs	%
Marokko	23	20,7	21,6	21,3	21,1	20,8	22,1	20,2	1.611	22,1
Turkije	22,8	20,6	21,0	18,6	19,2	18,8	19,8	19,2	1.414	19,4
EU en EER	5,3	6,0	7,1	6,9	8,3	9,0	6,3	6,5	431	6,0
Irak	4,2	4,8	3,7	3,9	3,5	2,9	2,9	2,9	238	3,3
China	3,4	4,7	3,4	4,9	5,0	4,9	4,0	4,5	285	3,9
Somalië	3,8	3,7	3,2	2,6	2,3	2,3	1,6	-	-	-
Antillen/ Aruba	-	3,8	1,6	-	3,4	3,0	-	-	-	-
Kaapverdië	2,5	2,7	1,7	2,2	2,4	2,7	2,6	2,6	128	1,8
Afghanistan	2,8	2,5	2,2	2,1	1,9	2,5	2,0	2,5	234	3,2
Iran	-	2,0	1,9	2,3	2,3	1,9	1,5	-	-	-
Ghana	2,2	-	-	1,7	-	-	-	1,9	227	3,1
Pakistan	1,8	-	-	-	-	-	-	1,9	-	-
Egypte	-	-	-	-	-	-	-	1,7	159	2,2
India	-	-	-	-	-	-	-	-	143	2,0
TOTAAL	71,8	71,5	67,4	66,5	69,4	68,8	64,5	63,9	4.870	66,8

Voor het vervolg van deze tekst wordt een aantal groepen personen naar geboorteland gegroepeerd. Het gaat om de volgende groepen:

- Marokkanen;
- Turken;
- Surinamers en personen afkomstig van de Antillen en Aruba;
- Vluchtelingen (uit Afghanistan, Angola, Azerbeidzjan, Bosnië en Herzegovina, China, Iran, Irak, Somalië, Sri Lanka, Soedan, Joegoslavië en Zaire);
- Personen uit een land van de EU of EER (België, Denemarken, Duitsland, Finland, Frankrijk, Griekenland, Ierland, IJsland, Italië, Liechtenstein, Luxemburg, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Portugal, Spanje, Verenigd Koninkrijk, Zweden, Zwitserland);
- Overig, bijv. personen afkomstig uit Thailand, Polen, Rusland, Colombia of Angola.

Tabel 5.2: Wachtenden naar zes groepen op basis van geboorteland

Geboorteland	1 juli	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei 2004	
	2000	2000	2001	2001	2002	2002	2003	2003	aantal	%
Marokkanen	23,0	20,7	21,6	21,3	21,1	20,8	22,1	20,2	1.611	22,1
Turken	22,8	20,6	21,0	18,6	19,2	18,8	19,8	19,2	1.414	19,4
Surinamers, Antillian-en en Arubanen	1,0	3,8	1,6	1,5	3,4	3,0	1,4	1,4	88	1,1
Vluchtelingen	18,1	22,6	20,8	20,2	19,9	18,5	17,7	18,9	1.271	17,4
Personen uit EU of EER	5,3	6,0	7,1	6,9	8,3	9,0	6,3	6,5	432	5,9
Overige	29,9	26,3	27,8	31,5	28,1	29,9	32,7	33,9	2.471	33,9
TOTAAL	100	100	100	100	100	100	100	100	7.287	100

Geslacht (7.905 personen, 99 procent)

Ook deze meting is de meerderheid van de personen op de wachtlijsten vrouw (64 procent); 36 procent is man. Het percentage vrouwen is zelfs nog weer verder toegenomen. Vrouwen zijn het sterkst oververtegenwoordigd in de groep Turken, Surinamers en Antillen en de categorie overig. Met name is het aandeel vrouwen ten opzichte van de mannen van Surinaams/Antiliaanse afkomst op de wachtlijst versterkt ten opzichte van de meting van 1 december 2003. Bij de groep Marokkanen, Turken en vluchtelingen is ook sprake van een stijging van het percentage vrouwen. De toename is echter minder sterk dan bij de Surinamers/Antillianen.

Tabel 5.3: Wachtenden naar geboorteland en geslacht, rijpercentages*

Geboorteland	Man		Vrouw	
	aantal	%	aantal	%
Marokkanen	589	36,9	1.009	63,1
Turken	449	32,1	950	67,9
Surinamers en personen afkomstig van de Antillen en Aruba	29	33,0	59	67,0
Vluchtelingen	543	43,2	714	56,8
Personen uit EU of EER	177	41,1	254	58,9
Overig	816	33,2	1.645	66,8
TOTAAL	2.603	36,0	4.631	64,0

*verschillen zijn significant $P < 0.005$

Leeftijd (7.987 personen, 99,5 procent)

Uit tabel 5.4 blijkt dat ruim de helft (60 procent) van de personen op de wachtlijst tussen 31 en 50 jaar oud. Dit percentage is hoger dan bij de meting van 1 december 2003, en blijft daarmee hoger dan de metingen daarvoor.

De omvang van de groep jongeren is afgenomen. Was bij de vorige meting bijna tweevijfde van de personen op de wachtlijst is tussen 18 en 30 jaar oud¹², in mei 2004 was dit 32 procent. Er staan 5 personen jonger dan achttien jaar op de wachtlijst (0,1 procent). Waarschijnlijk zijn dit partieel leerplichtigen die voor NT2 op de wachtlijst staan. Dit percentage is lager dan bij de vorige metingen.

De gemiddelde leeftijd van de wachtenden is hoger dan bij de vorige metingen.

Tabel 5.4: Leeftijdklassen

Leeftijdklassen	1 juli 2000	1 dec. 2000	1 mei 2001	1 dec. 2001	1 mei 2002	1 dec. 2002	1 mei 2003	1 dec. 2003	1 mei 2004	
	%	%	%	%	%	%	%	%	Aantal	%
< 18 jaar	0,9	0,9	1,0	2,0	2,6	0,4	0,5	0,2	5	0,1
18 jaar – 30 jaar	39,6	43,0	43,2	44,4	46,1	42,5	35,4	38,3	2.566	32,1
31 jaar – 50 jaar	53,9	51,3	50,0	49,0	46,6	51,4	56,7	55,0	4.794	60,0
51 jaar – 70 jaar	5,5	4,8	5,4	4,5	4,6	5,8	7,3	6,4	612	7,7
> 70 jaar	0,1	0,0	0,5	0,1	0,1	0,0	0,1	0,1	10	0,1
TOTAAL (N)	8.932	8.860	7.780	6.640	8.494	8.586	9.998	9.935	7.987	100,0

De verdeling van mannen en vrouwen over de leeftijdsklassen verschilt van elkaar. Net zoals bij de vorige meting zijn de mannen gemiddeld ouder dan de vrouwen. Een groter percentage mannen dan vrouwen is ouder dan 30 jaar. In de metingen voor 1 december 2003 waren er nauwelijks verschillen tussen mannen en vrouwen wat betreft hun leeftijdsopbouw.

Tabel 5.5: Geslacht naar leeftijdsklasse, rijpercentages*

Geslacht	< 18 jaar	18-30 jaar	31-50 jaar	51-70 jaar	> 70 jaar
	%	%	%	%	%
Man	0,0	29,9	62,0	7,9	0,2
Vrouw	0,1	33,3	58,9	7,6	0,1

(N=7.870)

*verschillen zijn significant $P > 0.05$

Uit tabel 5.6 blijkt dat de groepen Surinamers, Antillianen en Arubanen, Marokkanen en overig gemiddeld ouder zijn dan de andere groepen die op de wachtlijst staan. De mensen afkomstig uit de EU of EER zijn relatief het jongst, gevolgd door de mensen Turkse afkomst. Er zijn nauwelijks verschillen ten opzichte van de vorige meting.

¹² De leeftijd is berekend op basis van het geboortjaar.

Tabel 5.6: Geboorteland naar leeftijdklasse, rijpercentages*

Geboorteland	< 18 jaar	18-30 jaar	31-50 jaar	51-70 jaar	> 70 jaar
	%	%	%	%	%
Marokkanen	0,1	27,6	63,2	9,0	0,2
Turken	0,0	37,0	57,5	5,5	0,0
Surinamers, Antillianen en Arubanen	0,0	30,7	58,0	11,4	0,0
Vluchtelingen	0,2	35,5	55,5	8,5	0,3
Personen uit EU of EER	0,0	28,7	63,6	7,6	0,1
Overige	0,0	28,7	63,6	7,6	0,1

(N=7.255)

*verschillen zijn significant $P < 0.00$

Datum van vestiging in Nederland (5.620 personen, 70 procent)

De meerderheid van de personen op de wachtlijst (van wie de datum van vestiging in Nederland bekend is) heeft zich recent in Nederland gevestigd: van de personen op de wachtlijst is 57 procent vanaf 1996 in Nederland. Er zijn nauwelijks wijzigingen in de samenstelling van de wachtlijst naar datum van vestiging in Nederland.

Tabel 5.7: Datum van vestiging in Nederland

Vestigingsdatum	1 juli	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei	1 dec.	1 mei 2004	
	2000	2000	2001	2001	2002	2002	2003	2003	aantal	%
	%	%	%	%	%	%	%	%		
1970 of eerder	1,3	1,0	0,9	1,0	1,7	1,1	1,9	1,5	102	1,8
1971 – 1980	8,6	6,6	7,3	6,4	6,7	5,3	6,4	6,2	370	6,6
1981 – 1990	20,4	17,5	17,7	17,3	15,8	15,1	15,1	14,8	902	16,0
1991 – 1995	28,7	24,1	24,3	22,8	18,8	17,7	13,2	16,6	1.054	18,8
1996 – 2000 ¹³	41,0	50,7	48,2	42,6	39,4	39,5	37,3	37,8	2.077	37,0
2001			1,6	9,9	16,0	13,5	10,8	10,2	493	8,8
2002					1,6	7,8	9,6	8,3	342	6,1
2003							0,6	4,5	264	4,7
									16	0,2
TOTAAL (N)	5.556	4.472	5.031	4.719	6.472	6.196	7.341	7.583	5.554	100,0

Op de wachtlijsten staan 280 personen (5 procent) die zich in 2003 en 2004 gevestigd hebben in Nederland. Dit percentage ligt aanzienlijk lager dan bij de vorige metingen. Toen lag het percentage wachtenden dat niet langer dan een jaar in Nederland was ten tijde van de meting ruim boven de 10 procent.

De reden waarom er ook nu weer mensen die zich in 2003 en 2004 hebben gevestigd op de wachtlijst staan wordt verklaard door:

- Een groot deel van de mensen uit 2003 en 2004 die in het wachtlijstbestand zijn opgenomen, zitten terecht in het bestand omdat zij niet onder de WIN vallen: zij komen bijvoorbeeld uit EU of EER-landen, uit Japan of uit de VS¹⁴.
- Een deel van de mensen die zich in het begin van 2003 hebben gevestigd, hebben inmiddels hun inburgeringsprogramma van een jaar afgerond en zijn geplaatst op de wachtlijst in afwachting van een vervolgcursus NT2.
- Verder kunnen zich in de groep die zich in 2003 en 2004 in Nederland gevestigd hebben personen bevinden die al eerder in Nederland hebben gewoond, tijdelijk gemigreerd zijn en weer teruggekeerd zijn naar Nederland. Ook zij vallen niet onder de WIN.
- Daarnaast kunnen onder de mensen uit 2003 en 2004 die in het wachtlijstbestand opgenomen mensen zijn met een werkvergunning die zich hier tijdelijk hebben gevestigd. Zij behoren ook niet tot de doelgroep van de WIN.

¹³ Uit eerdere metingen bleek dat op 1 juli 2000 14% van de personen op de wachtlijst stond met een vestigingsdatum van korter dan een jaar, op 1 december 2000 was dit 11%, op 1 mei 2001 was dit 14% en op 1 december 2001 10%.

¹⁴ Mensen uit Japan of de VS vallen wel onder de WIN als zij als gezinshervormer/of -hereniger komen.

Tabel 5.8: Personen met vestigingsdatum 2003 en 2004 naar geboorteland

Geboorteland	Aantal	%
Marokkanen	16	6,2
Turken	16	6,2
Surinamers, Antillianen en Arubanen	4	1,5
Vluchtelingen	24	9,3
Personen uit EU of EER	84	32,4
Overige	115	44,4
TOTAAL	259	100,0

Tabel 5.9 laat zien dat de personen afkomstig uit Marokko, Suriname, Antillen en Aruba en Turkije relatief het langst in Nederland zijn gevestigd. Personen uit de EU of EER zijn het kortst in Nederland.

Tabel 5.9: Geboorteland naar vestigingsdatum, rijpercentages*

Geboorteland	< 1970	1971- 1980	1981- 1990	1991- 1995	1996- 2000	2001- 2002	2003- 2004
	%	%	%	%	%	%	%
Marokkanen	3,2	9,6	21,6	16,8	32,7	14,8	1,4
Turken	1,5	11,9	24,1	21,3	28,4	11,2	1,5
Surinamers, Antillianen en Arubanen	4,5	12,1	13,6	10,6	36,4	16,6	6,1
Vluchtelingen	1,1	2,8	5,7	21,6	54,4	11,9	2,6
Personen uit EU of EER	1,6	1,9	2,9	5,4	29,5	32,0	26,6
Overige	1,1	3,7	15,3	19,7	37,8	15,5	6,8
(N=5.230)							

*verschillen zijn significant $P < 0.05$

Opleidingsniveau (2.397, 30 procent)

Het opleidingsniveau wordt door de ROC's zeer verschillend ingevuld, bijvoorbeeld naar het aantal jaren genoten onderwijs, het type opleiding of het niveau waarop iemand is ingedeeld. Vaak staat er slechts genoteerd 'opleiding in het buitenland' zonder aanduiding naar type onderwijs. Op basis van de geleverde gegevens kan alleen een zeer grove indeling gemaakt worden. De cijfers moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Tabel 5.10: Opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Aantal	%
Geen of zeer weinig scholing	272	11,3
Basisschool niet af	195	8,1
Twee jaar of minder voortgezet onderwijs	981	41,0
Meer dan 2 jaar voortgezet onderwijs	546	22,8
Hoger	403	16,8
TOTAAL	2.397	100,0

Zoals uit tabel 5.10 blijkt heeft 11 procent van de personen op de wachtlijst van wie het opleidingsniveau bekend is, geen of zeer weinig scholing. Nemen we de eerste drie categorieën als indicatie voor laaggeschoold, dan komen we op drievijfde (60,5%). Ten opzichte van de meting in december 2003 (64,6%) is dit een lichte daling. In vergelijking tot de metingen daarvoor is er wel sprake van een stijging. In mei 2003 ging het om 54,6%, in december 2002 om 49,6%.

5.3 Kenmerken van personen die vanaf 1 juli 2000 op de wachtlijst zijn blijven staan

De eerste meting naar de samenstelling en omvang van de wachtlijsten voor oudkomers voor NT2 programma's werd verricht per 1 juli 2000. Sindsdien wordt in de vervolgmetingen, naast de ontwikkeling van de wachtlijst en de voortgang in het wegwerken van de regionale wachtlijsten, ook de omvang en de samenstelling van de groep die bij de eerste meting op de wachtlijst werd aangetroffen nader onderzocht. Deze groep, de zogenaamde A-groep, bestaat inmiddels uit nog 18 wachtenden. In de kruistabellen die hieronder volgen worden alleen absolute aantallen gegeven. Gezien het geringe aantal cases kunnen percentages een vertekend beeld geven.

Geboorteland (15 personen, 83 procent)

Relatief het grootste deel van de A-groep is afkomstig uit Marokko (40 procent), bij de vorige meting was dit 48 procent. Voor zover het geboorteland bekend is, zijn er alleen wachtenden afkomstig uit Marokko en de categorie overig uitgestroomd. Er bevinden zich geen personen afkomstig uit Suriname of de Antillen meer in de A-groep.

Tabel 5.11: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar geboorteland

Geboorteland	Aantal	%
Marokko	6	40,0
Turkije	1	6,7
Surinamers. Antillianen en Arubanen	0	0
Vluchtelingen	3	16,7
EU en EER	2	13,3
Overig	3	20,0
TOTAAL	15	100,0

Geslacht (18 personen, 100 procent)

Het zijn nog steeds de vrouwen die het langst op de wachtlijst staan, ruim viervijfde (83 procent) van de wachtenden is vrouw. Dit geldt ook voor de verdeling binnen de landen van herkomst. Alleen de wachtenden uit de EU/EER vormen een uitzondering, het zijn beide mannen.

Tabel 5.12: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar geslacht

Geboorteland	Man	Vrouw
Marokkanen	0	6
Turken	0	1
Surinamers en personen afkomstig van de Antillen en Aruba	0	0
Vluchtelingen	0	3
Personen uit EU of EER	2	0
Overige	1	2
(N=15)	3	12

Leeftijd (18 personen, 100 procent)

Tabel 5.13 laat zien dat iets minder dan de helft van de personen die nog op de wachtlijst staan (44 procent) tussen 31 en 50 jaar oud is. Eenderde van de personen op de wachtlijst is tussen 18 en 30 jaar¹⁵. De uitstroom van de jongeren stagneert ten opzichte van de vorige metingen.

¹⁵ De leeftijd is berekend op basis van het geboortejaar

Tabel 5.13: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar leeftijdklassen

Leeftijdklassen	Aantal	%
18 jaar – 30 jaar	6	33,3
31 jaar – 50 jaar	8	44,4
51 jaar – 70 jaar	4	22,2
TOTAAL	18	100,0

Van de vrouwen is eenderde jonger dan 30 jaar; 47 procent is tussen 31 en 50 jaar oud en 20 procent is ouder dan 51 jaar. Bij de mannen zijn deze percentages eenderde. Gemiddeld zijn de mannen iets ouder dan de vrouwen.

Tabel 5.14: De restgroep van de wachtlijst naar geslacht en leeftijdklasse, absolute

	< 18 jaar	18-30 jaar	31-50 jaar	51-70 jaar	> 70 jaar
Man (N=3)	0	1	1	1	0
Vrouw (N=15)	0	5	7	3	0
(N=18)	0	6	8	4	0

Bij tabel 5.15 worden geen percentages weergegeven, omdat dit vanwege de kleine aantallen een vertekend beeld geeft. Met name de wachtenden van Marokkaanse afkomst van 30 jaar en ouder zijn tussen de vorige meting en 1 mei 2004 uitgestroomd.

Tabel 5.15: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar geboorteland en leeftijdklasse (absolute aantallen)

Geboorteland	< 18 jaar	18-30 jaar	31-50 jaar	51-70 jaar
Marokkanen	0	4	1	1
Turken	0	1	0	0
Surinamers en personen afkomstig van de Antillen en Aruba	0	0	0	0
Vluchtelingen	0	0	2	1
Personen uit EU of EER	0	1	1	0
Overige	0	1	2	2
(N=15)	0	6	5	4

Datum van vestiging in Nederland (15 personen, 83 procent)

Tabel 5.16 laat zien dat ruim de helft van de personen die op de wachtlijst zijn blijven staan en van wie de datum van vestiging in Nederland bekend is, pas na 1995 in Nederland is gekomen. Net zoals bij de meting van 1 december 2003 zijn vooral de mensen die langer in Nederland verblijven, uitgestroomd.

Tabel 5.16: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar datum van vestiging in Nederland

Vestigingsdatum	Aantal	%
1970 of eerder	0	0
1971-1980	0	0
1981-1990	3	20,0
1991-1995	4	26,7
1996-2000	8	53,3
	15	100,0

Opleidingsniveau (8 personen, 44 procent)

Zoals eerder al is aangegeven wordt het opleidingsniveau door de ROC's zeer verschillend geregistreerd. Op basis van de door ROC's gepresenteerde gegevens is een zeer globale indeling in vijf niveaus gemaakt.

De cijfers moeten daarom met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd. Alle wachtenden die uit de A-groep die nu nog op de wachtlijst staan, zijn laaggeschoold. Ze hebben ten hoogste 2 jaar voortgezet onderwijs gevolgd.

Tabel 5.17: De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 naar opleidingsniveau

Opleidingsniveau	Aantal	%
Geen of zeer weinig scholing	2	25,0
Basisschool niet af	3	37,5
Twee jaar of minder voortgezet onderwijs	3	37,5
Meer dan 2 jaar voortgezet onderwijs	0	0,0
Hoger	0	0
	8	100,0

5.4 De overige restgroepen

Behalve de A-groep, die bestaat uit personen die sinds de eerste meting van 1 juli 2000 op de wachtlijst zijn, wordt nog een aantal zogenaamde restgroepen onderscheiden, te weten een B-, C-, D-, E-, F-, G-, H en I-groep. De B-groep bestaat uit personen die bij de eerste vervolgmeting per 1 december 2000 voor het eerst op de wachtlijst werden aangetroffen. De C-groep wordt gevormd door mensen die bij de vervolgmeting per 1 mei 2001 voor het eerst op de wachtlijst stonden. De D-groep zijn personen die sinds de vervolgmeting van 1 december 2001 op de wachtlijst staan. De E-groep bestaat uit personen die bij de vervolgmeting van 1 mei 2002 voor het eerst op de wachtlijst voorkomen. De F-groep wordt gevormd door mensen die sinds de meting van 1 december 2002 op de wachtlijst staan. Mensen in de G-groep staan sinds 1 mei 2003 op de wachtlijst. De personen uit de H-groep zijn voor het eerst op 1 december 2003 op de wachtlijst voorgekomen.

De I-groep ten slotte bestaat uit de personen die voor het eerst op de wachtlijst van 1 mei 2004 voorkomen. De I-groep bestaat dus uit wachtenden die het kortst op de wachtlijst staan en is geen restgroep uit de vorige metingen.

Onderzocht is of de groepen die de restgroepen vormen meer overeenkomen met de kenmerken van de A-groep naarmate ze langer op de wachtlijst staan, dan wel of de A-groep een groep op zichzelf genoemd kan worden. Gekeken is naar het aandeel van de grootste groepen (Turken en Marokkanen) in de restgroepen en het aandeel vrouwen in de restgroepen. Daarnaast is ook de leeftijd als achtergrondkenmerk meegenomen. Allereerst is vastgesteld hoeveel wachtenden op de wachtlijst van 1 mei 2004 tot de A-, B-, C-, D-, E-, F-, G en I-groep behoren (zie tabel 5.18).

Tabel 5.18: Aantal wachtenden per peildatum

Groep	peildatum wachtlijst	aantal
A-groep	1 juli 2000	18
B-groep	1 december 2000	43
C-groep	1 mei 2001	52
D-groep	1 december 2001	124
E-groep	1 mei 2002	175
F-groep	1 december 2002	562
G-groep	1 mei 2003	1.034
H-groep	1 december 2003	2.541
I-groep	1 mei 2004	3.480
		8.029

Tabel 5.19: Percentage Turken en Marokkanen per peildatum

Groep	peildatum wachtlijst	Turken en Marokkanen
		%
A-groep	1 juli 2000	47
B-groep	1 december 2000	50
C-groep	1 mei 2001	57
D-groep	1 december 2001	54
E-groep	1 mei 2002	45
F-groep	1 december 2002	46
G-groep	1 mei 2003	53
H-groep	1 december 2003	41
I-groep	1 mei 2004	37

Uit de voorgaande metingen bleek dat het relatieve aandeel van personen afkomstig uit Marokko en Turkije stijgt naarmate zij langer op de wachtlijst staan. Bij deze meting is dit effect niet

waarneembaar. Niet langer kent de A-groep het hoogste percentage Turken en Marokkanen. De hoogste percentage zit nu bij de G-groep. Wel lijkt het erop dat personen van Turkse en Marokkaanse afkomst langer op de wachtlijst staan dan andere groepen. Het percentage Turken en Marokkanen in de B-, C-, D-, E-, F- en G-groep is hoger dan bij de vorige meting.

Tabel 5.20: Manvrouw verdeling per peildatum, rijpercentages

Groep	peildatum wachtlijst	Man	Vrouw
		%	%
A-groep	1 juli 2000	17	83
B-groep	1 december 2000	27	74
C-groep	1 mei 2001	31	69
D-groep	1 december 2001	28	72
E-groep	1 mei 2002	34	66
F-groep	1 december 2002	32	68
G-groep	1 mei 2003	35	65
H-groep	1 december 2003	37	63
I-groep	1 mei 2004	36	64

Bij de vorige meting was er geen sprake van een stijgende lijn in het relatieve aandeel van vrouwen in de restgroepen, naarmate personen langer op de wachtlijst staan. De A-groep bestond wel voor vijfde deel uit vrouwen, maar de overige restgroepen bestonden allemaal ongeveer voor derde deel uit vrouwen. Bij deze meting is echter wel een effect te zien. In de A- tot en met D-groep zijn meer mannen dan vrouwen uitgestroomd (zie tabel 5.20) en is het relatieve aandeel van vrouwen toegenomen.

Tabel 5.21: Percentage 30 jaar en ouder per peildatum, rijpercentages

Groep	Peildatum	< 30 jaar	31 – 50 jaar	> 50 jaar	TOTAAL
		%	%	%	%
A-groep	1 juli 2000	33	45	22	100
B-groep	1 dec. 2000	23	68	9	100
C-groep	1 mei 2001	8	74	18	100
D-groep	1 dec. 2001	22	70	8	100
E-groep	1 mei 2002	27	65	8	100
F-groep	1 dec. 2002	28	63	9	100
G-groep	1 mei 2003	30	62	8	100
H-groep	1 dec. 2003	30	62	8	100
I-groep	1 mei 2004	36	57	7	100

Uit tabel 5.21 blijkt dat er geen duidelijke samenhang is tussen de leeftijd en de duur dat de mensen op de wachtlijst staan. De personen in de A-groep zijn relatief oud, maar dat geldt ook voor de C-groep. In de overige groepen is er weinig verschil. Wel blijkt dat vooral de jongeren uit de verschillende groepen zijn uitgestroomd.

Ook op basis van deze meting kunnen we voorzichtig concluderen dat met name laagopgeleide vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst een grotere kans hebben om lang(er) op de wachtlijst voor NT2 te staan dan anderen die tegelijk met hen op de wachtlijst zijn geplaatst. In de A- tot en met G-groep is deze groep relatief sterker vertegenwoordigd dan in de groepen die recenter op de wachtlijst staand. Wel lijkt het erop dat dit verschil minder sterk is dan bij de vorige meting. Dit wordt mogelijk verklaard door de toegenomen inspanningen voor deze groep in het kader van het oudkomersbeleid. Een belangrijk deel van de cursussen die opgezet zijn van oudkomersgelden richten zich specifiek op deze oudkomersgroepen. Zo zijn er laagdrempelige cursussen in de buurt gericht op opvoedondersteuning en cursussen specifiek gericht op werklozen.

5.5 Samenvatting

In deze paragraaf geven we een samenvatting van de kenmerken van de personen op de wachtlijst van 1 mei 2004. Tevens worden de verschillen tussen de restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 (de A-groep) en de personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 en eerdere metingen kort aangegeven.

Niet alle ROC's hebben gegevens over de kenmerken van personen op de wachtlijst beschikbaar. Een verklaring hiervoor is dat sommige ROC's een aantal kenmerken (zoals het niveau van de vooropleiding) niet bij de aanmelding registreren, maar pas later in het traject, bijvoorbeeld in het intakegesprek of bij de start van het taaltraject.

In de samenstelling van de wachtlijst is een enkele verschuiving opgetreden. Uit de beschikbare gegevens blijkt dat, evenals in de eerdere metingen, een aanzienlijk deel van alle wachtenden van 1 mei 2004 (43 procent) personen zijn uit de traditionele migrantengroepen, namelijk Marokkanen, Turken, Surinamers, Antillianen en Arubanen.

Ook nu staan, evenals in de vorige metingen, meer vrouwen dan mannen op de wachtlijst. Het percentage vrouwen is zelfs nog weer verder toegenomen. Met name vrouwen van Turkse, Marokkaanse en Surinaamse/Antilliaanse afkomst zijn oververtegenwoordigd. Bijna drie vijfde van de personen op de wachtlijst is ouder dan 31 jaar.

Dit percentage is hoger dan bij de vorige metingen. De gemiddelde leeftijd van de personen op de wachtlijst neemt toe.

Van de personen op de wachtlijst van 1 mei 2004 woont 57 procent sinds 1996 in Nederland. Met name Marokkanen, Surinamers, Antillianen en Turken zijn relatief langer in Nederland dan andere groepen op de wachtlijst. Opvallend is het lage percentage personen op de wachtlijst dat pas sinds 2003 in Nederland is. Voorheen lag dit percentage hoger.

Bijna tweederde van de personen op de wachtlijst heeft geen startkwalificatie. Zij hebben ten hoogste 2 jaar middelbare school genoten. Iets minder dan de helft van deze groep heeft de basisschool niet afgemaakt.

De restgroep van de wachtlijst van 1 juli 2000 (de zogenaamde A-groep) die bestaat uit personen die per 1 juli 2000 op de wachtlijst stonden en bij de meting van 1 mei 2004 nog steeds op de wachtlijst staan, blijkt op een aantal achtergrondkenmerken te verschillen van de overige wachtenden op de wachtlijst van 1 mei 2004. De A-groep bestaat uit relatief meer vrouwen, met name van Turkse en Marokkaanse herkomst, die al langer in Nederland wonen. Een ander kenmerk van deze groep is het relatief lage opleidingsniveau; van de restgroep heeft niemand een startkwalificatie terwijl van de wachtlijst van mei 2004 65 procent dit lage opleidingsniveau heeft.

Vergelijken we deze gegevens met die van de restgroepen van de wachtlijsten van 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003 en 1 december 2003 (de zogenaamde B-, C-, D-, E-, F-, G- en H-groep) dan wordt het beeld bij eerdere metingen opnieuw bevestigd. Met name oudere vrouwen van Turkse en Marokkaanse afkomst hebben een grotere kans om lang(er) op de wachtlijst voor NT2-programma's te blijven staan dan anderen die tegelijk met hen op de wachtlijst werden geplaatst.

De wachtenden in de restgroepen blijken meer overeenkomsten te vertonen met de kenmerken van de A-groep, naarmate ze langer op de wachtlijst staan. De persoonskenmerken vrouw, van Marokkaanse of Turkse afkomst, laagopgeleid en al langer in Nederland wonend lijken voor een belangrijk deel bepalend te zijn voor de wachttermijn. Wel is dit effect minder sterk dan bij eerdere metingen. Het oudkopersbeleid dat zich specifiek richt op deze groepen draagt daar mogelijk aan bij.

Bijlage I:

De onderzoeksdefinities

In alle wachtlijstonderzoeken worden een aantal begrippen gebruikt in een voor deze onderzoeken specifieke betekenis. Deze begrippen worden hier toegelicht.

Het begrip oudkomer

In deze reeks metingen zal de informatieverzameling zich concentreren op 'de personen op de wachtlijst' of 'de wachtenden', die deel (willen) nemen aan NT2 en waarmee geen WIN-onderwijsovereenkomst is afgesloten.

De definitie van een wachtlijst

Evenals in de voorafgaande onderzoeken is dit de lijst van alle personen die langer dan twee maanden wachten op een plaats in een NT2-cursus. Daarmee is er sprake van een minimale wachttijd van twee maanden alvorens er sprake is van een plaatsing op de wachtlijst.

Deze definitie van de wachtlijst is in alle tot nu toe uitgevoerde metingen gebruikt. Daarnaast is in deze meting ook gewerkt met een wachtlijstdefinitie waarin wordt uitgegaan van een minimale wachttijd van vier maanden ('alle personen die langer dan vier maanden wachten'). Dit om de effecten na te gaan van het toepassen van de termijnen van de WIN.

Het begrip locatie

Wachtlijsten van personen die wachten op deelname aan een NT2 traject kunnen centraal of decentraal worden bijgehouden door een ROC. Als wachtlijsten centraal worden bijgehouden duiden we de plaatsen waar wachtlijsten worden geadmistreerd aan als 'ROC'. Als wachtlijsten decentraal worden bijgehouden duiden we de plaatsen waar wachtlijsten worden geadmistreerd aan als 'locaties'.

Locaties zijn in dit verband dus niet de plaatsen waar het ROC NT2 trajecten aanbiedt, maar de plaatsen waar wachtlijsten worden bijgehouden.

Opschonen

ROC's is gevraagd wachtlijsten aan te leveren waarvan nieuwkomers zijn verwijderd en waarin alleen personen zijn opgenomen die minimaal twee maanden op deelname aan een traject wachten. De door de ROC's en locaties aangeleverde wachtlijsten zijn vervolgens door de onderzoekers voor invoering in het centrale wachtlijstbestand gecheckt op de correcte toepassing van de minimale wachtperiode (twee maanden, respectievelijk vier maanden). Ook is nagegaan of er geen nieuwkomers in het aangeleverde bestand waren opgenomen. Bij het controleren van het bestand op de aanwezigheid van nieuwkomers zijn alleen personen verwijderd als ze in het bestand als 'nieuwkomer' waren aanduid.

De onderzoekers hebben geen personen verwijderd, waarvan de datum van vestiging in Nederland de indruk geeft dat het om nieuwkomers gaat, maar die door het ROC niet als zodanig zijn aangemerkt¹⁶.

Door deze checks zijn de gegevens van een (beperkt) aantal die wel door de ROC's zijn aangeleverd, uiteindelijk niet in het centrale wachtlijstbestand opgenomen.

Het centrale bestand is vervolgens gecheckt op dubbeltellingen. Dat wil zeggen dat gecontroleerd is of namen meer dan eenmaal voorkomen. Er is gecheckt op NAW gegevens, op geboortedatum en op persoonsnummer.

Verificatie

Alle ROC's en wachtlijstleverende locaties zijn in de gelegenheid gesteld de door de onderzoekers opgeschoonde wachtlijst van 1 december 2003 te controleren en te verifiëren. Het gaat bij de verificatie met name om het legitimeren van de verwijdering van personen van de wachtlijst die naar het inzicht van de onderzoekers meer dan een maal op de wachtlijst staan (dubbelingen).

---

¹⁶ *In de praktijk is van een relatief klein aantal personen onbekend of ze als nieuwkomer dienen te worden aangemerkt. Het feit dat nieuwkomers op de wachtlijst voorkomen, is niet strijdig met de WIN, omdat in deze onderzoekscyclus wordt uitgegaan van een wachtperiode van twee maanden en nieuwkomers binnen vier maanden een traject aangeboden moeten krijgen.*

Bijlage II:

Het wachtlijstbeleid en beheer

Inleiding

Uit het onderzoek naar de omvang en samenstelling van de wachtlijsten oudkomers door CINOP en Regioplan in 2000 en 2001 bleek onder meer dat de afspraken over wie wanneer op een wachtlijst komt sterk verschillen tussen de gemeenten. Ook de termijnen van opschoning kwamen niet overeen. Hierdoor was het lastig een zuiver beeld van de omvang van de wachtlijst te verkrijgen.

De Vereniging van Nederlandse gemeenten, de Bve Raad en de Taskforce Inburgering hebben in juni 2001 gezamenlijk aanbevelingen gedaan over het wachtlijstbeleid en het wachtlijstbeheer van oudkomers. Het doel is om in de afspraken tussen gemeenten en ROC te komen tot meer uniform beleid ten aanzien van de definitie van de wachtlijsten.

De aanbevelingen houden in:

- a) Dat er sprake is van een wachtlijst, wanneer cursisten langer dan vier maanden moeten wachten op aanbod;*
- b) Dat alleen diegenen die geen aanbod kunnen krijgen vanwege onvoldoende capaciteit, of omdat het aanbod niet aansluit op de vraag of omdat er geen beschikbare kinderopvang is, op de wachtlijst worden geplaatst;*
- c) Dat de wachtlijsten ieder half jaar dienen te worden opgeschoond.*

Ad a) De wachttijd van vier maanden alvorens er sprake is van een wachtlijst, is gebaseerd op de termijn waarbinnen nieuwkomers aanbod moet worden geboden volgens de Wet Inburgering Nieuwkomers (WIN). In het wachtlijstsonderzoek van CINOP en Regioplan is steeds uitgegaan van 2 maanden.

Ad b) Uit het wegwerken van de wachtlijst van 1 juli 2000 bleek dat een deel van de oudkomers op eigen verzoek op de wachtlijst stond en niet vanwege capaciteitsproblemen. Het ging hierbij bijvoorbeeld om zwangere vrouwen of mensen die eerst op vakantie gingen.

Ad c) Een deel van de wachtlijst werd veroorzaakt door mensen die inmiddels geen behoefte meer hadden aan een cursus, maar dit niet doorgaven aan het ROC. Ze werden uitgenodigd om deel te nemen aan een cursus, maar gaven daar vervolgens geen gehoor aan. De ROC's lieten hen vervolgens staan op de wachtlijst voor de volgende ronde. Een regelmatige opschoning is daarom nodig.

Sinds de wachtlijstmeting van december 2001 hebben Regioplan en CINOP bij elke gevraagd of de afspraken gemaakt zijn tussen gemeente en ROC volgens bovenstaande aanbevelingen. In december 2001 bleek op de meeste ROC's dat er nog weinig afspraken waren gemaakt tussen gemeente en ROC.

De verwachting dat bij de volgende metingen er meer afspraken gemaakt zouden zijn, omdat inmiddels contractafspraken hebben plaatsgevonden, bleek niet geheel te zijn uitgekomen. In december 2002 plaatsten 56 procent van de ROC's oudkomers alleen om factoren die aan de aanbodzijde liggen op de wachtlijst. Ruim een kwart hanteerde de viermaandentermijn. Er bleken nauwelijks afspraken over het opschonen van de wachtlijst tussen gemeenten en ROC's. In mei 2003 was het percentage ROC's dat oudkomers alleen om factoren die aan de aanbodzijde liggen verder toegenomen tot 68. Slechts een minderheid van de ROC's heeft de overige twee aanbevelingen opgevolgd.

Hieronder volgt het verslag en de vergelijking met de eerder metingen.

De implementatie van de aanbevelingen

1. De wachtperiode van vier maanden

Een ROC verzorgt doorgaans voor verschillende gemeenten het onderwijs aan oudkomers. De contractbesprekingen vinden vaak plaats met een samenwerkingsverband van gemeenten die met hetzelfde ROC werken. Andere ROC's onderhandelen apart met gemeenten. Als gevolg hiervan bestaan er binnen ROC's verschillende afspraken per gemeente over de wachtperiode. In tabel II.1 staat een overzicht.

Tabel II.1: ROC's die de viermaandentermijn hanteren

Afspraken met gemeente over viermaandentermijn	Aantal ROC's in dec. 2001	Aantal ROC's in mei 2002	Aantal ROC's in dec. 2002	Aantal ROC's in mei 2003	Aantal ROC's in dec. 2003	Aantal ROC's in mei 2004
Ja	13	11 ¹⁷	11	14	13	14
Ja/nee	11	8	13	9	10	11
Nee, wel andere afspraken ¹⁸	8	13	6	6	5	5
Nee ¹⁹	11	9	8	12	11	9
Anders		1	3 ²⁰		1	1
TOTAAL	42	42	41	41	40²¹	40

Het aantal ROC's dat afspraken met de gemeenten heeft gemaakt om de viermaandentermijn ook voor oudkomers te hanteren is tussen december 2003 en mei 2004 iets toegenomen. Ruim eenderde van de ROC's hanteert de viermaandentermijn. Bijna een vijfde van de ROC's hanteert een kortere wachttijd dan 4 maanden. Onder de categorie anders valt een ROC waar nog onderhandeld wordt tussen gemeente en ROC over invulling van de afspraken.

2. Plaatsing om aanbodredenen

De VNG, Bve Raad en Taskforce bevelen aan dat alleen mensen op de wachtlijst worden gezet, die niet in een cursus kunnen worden geplaatst vanwege factoren aan de aanbodzijde. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om iemand die niet in de gewenste cursus kan worden geplaatst, omdat deze vol is. Ook een gebrek aan kinderopvang waardoor niet gestart kan worden met een cursus is een reden voor plaatsing op de wachtlijst.

Oudkomers die niet kunnen starten om redenen die bij henzelf liggen, worden niet op de wachtlijst geplaatst. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om zwangere vrouwen die pas na hun bevalling willen beginnen of verdergaan met hun taal cursus.

¹⁷ Drie ROC's hanteerde vorige meting wel de viermaandentermijn. Zij zijn daar om verschillende redenen vanaf geweken. In één regio is met de betrokken partijen binnen de regionale Taskforce afgesproken een driemaandentermijn te hanteren, omdat dit volgens het ROC beter aansluit bij het gevoerde beleid. Op een ander ROC is het wachtlijstbeheer door de gemeente overgenomen en heeft het ROC hier geen verantwoordelijkheid meer voor. Op het derde ROC zijn geen wachtlijsten meer, waardoor afspraken over het beleid op het moment ook niet aan de orde zijn.

¹⁸ Deze ROC's houden zich niet aan de viermaandentermijn, maar hebben wel andere afspraken gemaakt. In alle gevallen wordt een kortere termijn dan vier maanden gehanteerd.

¹⁹ Hieronder valt ook een aantal ROC's dat geen wachtlijst heeft.

²⁰ Op twee ROC's is geen sprake van een wachtlijst en op één ROC zijn er op dit moment besprekingen gaande met de gemeente over de te hanteren termijn.

²¹ Het voormalig Dudok College is gefuseerd met het ROC van Amsterdam en niet meer apart in de tabel opgenomen. Het ROC de Amerlanden dat is recent is gefuseerd met het ROC Utrecht is nog wel apart opgenomen.

Tabel II.2: Afspraken over redenen voor plaatsing op de wachtlijst

Afspraken met gemeente over plaatsing op de wachtlijst	Aantal ROC's in dec. 2001	Aantal ROC's in mei 2002	Aantal ROC's in dec. 2002	Aantal ROC's in mei 2003	Aantal ROC's in dec. 2003	Aantal ROC's in mei 2004
Ja	25	29	22	28	27	27
Ja/nee	9	6	8	6	7	8
Nee	8	6	9 ²²	7	5	4
Anders	-	1 ²³	2 ²⁴	-	1	1
TOTAAL	42	42	41	41	40²⁵	40

Ten opzichte van de vorige meting in december 2003 is het aantal ROC's dat de aanbevelingen opvolgt over wie op de wachtlijst wordt geplaatst niet verder toegenomen. Iets meer dan de helft van de ROC's plaatst dus alleen personen op de wachtlijst als de oorzaak voor niet plaatsen aan de aanbodzijde ligt.

Sommige ROC's plaatsen oudkomers ook om andere dan aanbodredenen op de wachtlijst. Zo plaatsen een aantal ROC's personen op de wachtlijst die op dit moment nog niet willen starten vanwege persoonlijke redenen (bijvoorbeeld zwangerschap of ziekte).

3 Opschonen van de wachtlijst

De ROC's is tevens gevraagd of zij afspraken hebben met de gemeenten om de wachtlijst ieder half jaar op te schonen.

Tabel II.3: Afspraken over het halfjaarlijks opschonen

Afspraken met gemeente over halfjaarlijks opschonen	Aantal ROC's in dec. 2001	Aantal ROC's in mei 2002	Aantal ROC's in dec. 2002	Aantal ROC's in mei 2003	Aantal ROC's in dec. 2003	Aantal ROC's in mei 2004
Ja	4	3	4	3	4	5
Ja/nee	7	3	5	2	2	2
Nee	31	34	30	33	34	33
Nvt	-	2	2	3	-	-
TOTAAL	42	42	41	41	40	40

Net als bij de vorige meting heeft de meerderheid van de ROC's geen afspraken met de gemeente gemaakt over de opschoningstermijnen. Mogelijk verwachten gemeenten dat ROC's zelf de

²² Deze ROC's plaatsen ook oudkomers op de wachtlijst om andere dan aanbodredenen. Het onder andere om mensen die vanwege zwangerschap of ziekte (nog) niet willen starten.

²³ Bij dit ROC is de gemeente nu verantwoordelijk voor de plaatsing van mensen op de wachtlijst.

²⁴ Op één ROC volgt één locatie wel de aanbevelingen en heeft één locatie geen wachtlijst. Op één ROC is er in het convenant met de gemeente afgesproken dat er vier startmomenten zijn.

²⁵ Op één ROC worden zwangere vrouwen teruggeplaatst op de wachtlijst.

wachtlijsten opschonen, zonder dat daar afspraken voor nodig zijn. Uit de opmerkingen van de ROC's blijkt dat inderdaad. Er zijn geen termijnen afgesproken, maar de ROC's proberen zelf vervuiling van de wachtlijst zoveel mogelijk te beperken. Uit de ervaring van een ROC blijkt dat het opschonen van de wachtlijst in samenwerking met de gemeente veel effect heeft. Den Haag heeft in samen met het ROC de wachtlijst opgeschoond. Bij de vorige meting heeft opschoning in Breda plaatsgevonden. In beide gemeenten was vervolgens nauwelijks meer een wachtlijst.

Andere ontwikkelingen ten aanzien van het wachtlijstbeheer

Voor de wachtlijstmetingen zijn steeds de ROC's het aanspreekpunt geweest. Daar werden tot nu toe de wachtlijsten bijgehouden. Voor oudkomers zijn de gemeenten echter niet verplicht trajecten in te kopen bij de ROC's, ze kunnen ook gebruik maken van andere aanbieders. De verwachting is dat ook voor nieuwkomers de zogenaamde verplichte winkelnering in 2005 wordt afgeschaft. Vooruitlopend op deze ontwikkelingen hebben enkele gemeenten het plaatsings- en wachtlijstbeleid in eigen hand genomen. Dat betekent dat niet langer het ROC de wachtlijst bijhoudt, maar de gemeente. Zo beheert gemeente Den Haag nu zelf de wachtlijst. In Den Haag moet iedereen die een NT2-cursus wil gaan volgen zich melden bij Haags Startpunt Nieuwkomers. Zij doen de intake en regelen de plaatsing. De wachtlijst die voor die tijd aanwezig was bij het Mondriaan college is opgeschoond.

Alle mensen op de wachtlijst zijn benaderd en indien mogelijk is hen een aanbod gedaan. Sinds januari voert de gemeente het uit. Na enkele problemen in het begin, lijkt het goed te werken. Mensen uit de prioritaire doelgroepen (werkloze oudkomers en oudkomers opvoeders) kunnen binnen vier maanden geplaatst worden. Ook zelfmelders die niet onder deze categorieën vallen, kunnen tot nu toe geplaatst worden. Er is dus geen wachtlijst meer.

Conclusies

De aanbevelingen zoals gedaan door de Taskforce Inburgering, VNG en Bve Raad hebben in verschillende mate geleid tot afspraken tussen gemeenten en ROC's. Het aantal ROC's dat de aanbevelingen heeft overgenomen is sinds de vorige meting in december 2003 is nauwelijks verder toegenomen. De aanbeveling om alleen die personen op de wachtlijst te plaatsen aan wie geen aanbod geboden kan worden vanwege capaciteitsgebrek of niet passend aanbod, vindt de meeste navolging: 68 procent van de ROC's werkt met deze definitie. Op de andere ROC's worden ook oudkomers die om persoonlijke redenen (nog) niet willen deelnemen op de wachtlijst geplaatst. De viermaandentermijn wordt in mindere mate overgenomen; ruim een derde van de ROC's werkt met deze termijn. De overige ROC's hanteren voor een deel kortere periodes voordat zij overgaan tot plaatsing op de wachtlijst.

Er zijn nog steeds nauwelijks afspraken over het opschonen van de wachtlijsten tussen gemeenten en ROC.

Wel zijn enkele gemeenten overgegaan om het wachtlijstbeheer in eigen hand te nemen. Vooralsnog lijkt dat goed te werken.

Bijlage III:

Het aandeel wachtenden op de wachtlijst van 1 mei 2004 dat langer dan 4 maanden op de wachtlijst staat

(op 1 mei 2004, 1 dec. 2003, 1 mei 2003, 1 dec. 2002, 1 mei 2002 en 1 dec. 2001)

ROC	1 mei 2004 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst ²⁶)	1 dec. 2003 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst ²⁷)	1 mei 2003 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst) ²⁸	1 dec. 2002 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst)	1 mei 2002 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst) ²⁹	1 dec. 2001 (> 4 mnd als % van totale wachtlijst) ³⁰
ROC Zadkine/ Albeda College	86	80	84	80	80	70
ROC van Amsterdam	90	79	80	78	85	78
De Mondriaan onderwijsgroep	52	86	78	78	54 ³¹	74
ROC Utrecht	70 ³²	87	90	95	88	96
ROC Leiden	77	56	23	41	32	0
Gilde Opleidingen	94	41	82	52	74	42

²⁶ Van 119 personen is bij de meting van 1 mei 2004 niet bekend of ze langer of korter dan 4 maanden op de wachtlijst staan. Deze personen zijn echter mogelijk ten onrechte ingedeeld bij de groep die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan. In theorie kan het totaal percentage 1 procent hoger liggen dan de nu berekende 82 procent. Er zijn 4 ROC's waar de missende instroomgegevens geconcentreerd zijn. In een voetnoot is bij deze ROC's aangegeven wat het maximale percentage kan zijn.

²⁷ Van 88 personen is bij de meting van 1 december 2003 niet bekend of ze langer of korter dan 4 maanden op de wachtlijst staan. Deze personen zijn echter mogelijk ten onrechte ingedeeld bij de groep die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan. In theorie kan het totaal percentage minder dan 1 procent hoger liggen dan de nu berekende 78 procent. Er zijn echter 2 ROC's waar de missende instroomgegevens geconcentreerd staan. In een voetnoot is bij deze ROC's aangegeven wat het maximale percentage kan zijn.

²⁸ Van 10 personen is bij de meting van 1 mei 2003 niet bekend of ze langer of korter dan 4 maanden op de wachtlijst staan. Deze personen zijn mogelijk ten onrechte ingedeeld bij de groep die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat. Dit aantal is echter zo gering dat het geen effect heeft op de percentages.

²⁹ Van 443 personen is bij de meting van 1 mei 2002 niet bekend of ze langer of korter dan 4 maanden op de wachtlijst staan. Deze personen zijn echter mogelijk ten onrechte ingedeeld bij de groep die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan. In theorie kan het totaal percentage vijf procent hoger liggen dan de nu berekende 73 procent. Van elk ROC waar (een deel van) de wachtenden mogelijk ten onrechte in de groep ingedeeld is die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, is in een voetnoot aangegeven wat het maximale percentage kan zijn.

³⁰ Van 17 personen is bij de meting van 1 december 2001 niet bekend of ze langer of korter dan 4 maanden op de wachtlijst staan. Deze personen zijn echter mogelijk ten onrechte ingedeeld bij de groep die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, waardoor een vertekend beeld kan ontstaan. Op het totale percentage heeft het nauwelijks invloed, het kan maximaal naar 72 procent afgerond worden. Van elk ROC waar (een deel van) de wachtenden mogelijk ten onrechte in de groep ingedeeld is die korter dan vier maanden op de wachtlijst staat, is in een voetnoot aangegeven wat het maximale percentage kan zijn.

³¹ Dit percentage kan maximaal 8 procent hoger liggen.

³² Dit percentage kan maximaal 30 procent hoger liggen en is dan 100 procent.

ROC Nijmegen e.o.	79	87	68	79	82	74
ID College	75	37	76	45	72	57
ROC Aventus	84	74	60	66	66 ³³	53
Baronie College	52	-	86	53	56	36 ³⁴
ROC West-Brabant	86 ³⁵	65 ³⁶	57	73	69	68 ³⁷
ROC De Amerlanden	78	90	54	79	62 ³⁸	65 ³⁹
Nova College	71	37	67	24	0	31
ROC Midden-Brabant	36	75	76	77	96	100
Da Vinci College	82	62	78	70	7 ⁴⁰	73
Leeuwenborgh Opleidingen	84	70	68	9	3 ⁴¹	14
ROC Oost-Nederland	71	68	61	54	75	56 ⁴²
Koning Willem I College	84	76	78	52	63	-
ROC Dudok College	Zie ROCvA	Zie ROCvA	78	28	55 ⁴³	42 ⁴⁴
Rijn IJssel College	-	91	53	28	61	11
ROC Eindhoven	1	-	-	18	100	29
ROC A12	78	58	77	97	86 ⁴⁵	89
ROC de Landstede	86 ⁴⁶	87	89	37	0 ⁴⁷	-
Regio College Zaanstreek- Waterland	84	79	79	38	54 ⁴⁸	99 ⁴⁹

³³ Dit percentage kan maximaal 8 procent hoger liggen.

³⁴ Dit percentage kan maximaal 4 procent hoger liggen.

³⁵ Dit percentage kan maximaal 1 procent hoger liggen.

³⁶ Dit percentage kan maximaal 20 procent hoger liggen.

³⁷ Dit percentage kan maximaal 4 procent hoger liggen.

³⁸ Dit percentage kan maximaal 18 procent hoger liggen.

³⁹ Dit percentage kan maximaal 3 procent hoger liggen.

⁴⁰ Dit percentage kan maximaal 91 procent hoger liggen.

⁴¹ Dit percentage kan maximaal 89 procent hoger liggen.

⁴² Dit percentage kan maximaal 2 procent hoger liggen.

⁴³ Dit percentage kan maximaal 2 procent hoger liggen.

⁴⁴ Dit percentage kan maximaal 4 procent hoger liggen.

⁴⁵ Dit percentage kan maximaal 3 procent hoger liggen.

⁴⁶ Dit percentage kan maximaal 3 procent hoger liggen.

⁴⁷ Dit percentage kan maximaal 100 procent hoger liggen.

⁴⁸ Dit percentage kan maximaal 3 procent hoger liggen.

⁴⁹ Dit percentage kan maximaal 1 procent hoger liggen.

ROC Flevoland ⁵⁰	73	2	34	13	38	39
ROC Ter AA	-	-	100	62	0 ⁵¹	59 ⁵²
Friesland College	-	-	-	0	33	-
Horizon College	-	-	78	11	39	11
Drenthe College	-	0	0	100	100	-
ROC De Brabantgroep	71	80	44	75 ⁵³	32 ⁵⁴	62
ROC Gelders Rivierengebied	-	-	-	0	0	-
ROC Zeeland	-	-	75	0	50	-
Arcus College	83 ⁵⁵	50	100	-	0 ⁵⁶	43
Noorderpoort College	-	-	-	-	67	50
Graafschap College	-	-	-	-	100	-
ROC Twente Plus	62	26	-	-	-	-
Alfa-college	-	-	-	-	-	-
ROC Kop van Noord- Holland	-	-	-	-	-	-
Deltion College	-	-	-	-	-	-
ROC Westerschelde	-	-	-	-	-	-
Friese Poort	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	82%	76%	80%	74%	73% ⁵⁷	71% ⁵⁸

⁵⁰ Dit percentage kan maximaal 78 procent hoger liggen.

⁵¹ Dit percentage kan maximaal 98 procent hoger liggen.

⁵² Dit percentage kan maximaal 12 procent hoger liggen.

⁵³ Dit percentage kan maximaal 13 procent hoger liggen.

⁵⁴ Dit percentage kan maximaal 52 procent hoger liggen.

⁵⁵ Dit percentage kan maximaal 1 procent hoger liggen.

⁵⁶ Dit percentage kan maximaal 100 procent hoger liggen.

⁵⁷ Dit percentage kan maximaal 5 procent hoger liggen.

⁵⁸ Dit percentage kan maximaal 1 procent hoger liggen.

Bijlage IV:

De omvang van de wachtlijst op negen peildata

Tabel: Omvang van de wachtlijsten (> 2 maanden) per ROC op 1 juli 2000, 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003 en 1 mei 2004

ROC	1 juli '00 ⁵⁹	1 dec. '00	1 mei '01	1 dec. '01	1 mei '02	1 dec. '02	1 mei '03	1 dec. '03	1 mei 04
ROC Zadkine/ Albeda College	3.055 ⁶⁰	3.132 ⁶¹	2.271	2.458	3.774	3.487	4.024	3.780	1.974
ROC van Amsterdam	1.949	1.534	1.727	1.481	1.655	2.103	2.784	3.313	3.469
De Mondriaan onderwijsgroep	1.123 ⁶²	930	622	601	673	829	910	897	62
ROC Utrecht	269	675 ⁶³	630	765	564	502	471	432	385
Da Vinci College	1.046 ⁶⁴	508	215	135	119	73	51	50	67
ROC Leiden	235	260 ⁶⁵	196	96	134	202	105	290	152
Arcus College	305	162	10	7	7	0	43	16	100
ROC Midden-Brabant	269	506 ⁶⁶	282	21	26	73	17	4	11
ROC De Amerlanden	196 ⁶⁷	188	175	79	93	75	54	10	9

⁵⁹ Bestand 16 oktober

⁶⁰ ROC Zadkine: gegevens Spijkenisse niet aangeleverd (66). Bleiswijk, Capelle a/d IJssel, Berkel en Rodenrijs niet aangeleverd (98). Albeda College: gegevens Rozenburg niet aangeleverd (schatting 15) en gegevens Vlaardingen (onbekend).

⁶¹ ROC Zadkine: gegevens Spijkenisse gedeeltelijk niet aangeleverd (19 personen). Mogelijk is de wachtlijst lager, omdat bij de locatie Capelle, waar 160 wachtenden zijn, na verificatie bleek dat de geleverde lijst mogelijk personen bevat die op 1 december een cursus volgden. Deze personen konden vanwege systeemtechnische redenen niet door de locatie geïdentificeerd worden.

⁶² De Mondriaan onderwijsgroep heeft aangegeven dat van de meting van 1 juli 2000 het aantal personen van de wachtlijst niet overeenstemt met de eigen wachtlijstgegevens.

⁶³ ROC Utrecht heeft, in tegenstelling tot de wachtlijst van 1 juli 2000, op de wachtlijst van 1 december 2000 ook personen meegeteld die tijdelijk hun traject hebben onderbroken.

⁶⁴ In het verificatieproces bleek dat de omvang van de wachtlijst op 1 juli 558 personen bedroeg, waardoor het percentage van overlap mogelijk hoger is

⁶⁵ In de periode tussen 1 juli en 1 oktober is een grote groep nieuwkomers geplaatst in de NT2 -cursussen, waardoor een relatief grote groep oudkomers niet geplaatst kon worden.

⁶⁶ ROC Midden-Brabant heeft, nadat er contact is geweest met de Taskforce Inburgering, voor de wachtlijst van 1 december een nieuwe berekening toegepast, waardoor de wachtlijst van 1 juli relatief laag is.

⁶⁷ ROC De Amerlanden kent vier locaties, waarvan er drie een wachtlijst hadden. Van deze drie heeft één de wachtlijst niet kunnen leveren, omdat het systeem dit niet mogelijk maakte.

ROC Flevoland	1 ⁶⁸	30	30	28	29	15	32	49	15
ROC Oost-Nederland	Onb. ⁶⁹	183	72	63	108	63	110	108	145
ROC van Amsterdam, afdeling Hilversum	Onb. ⁷⁰	10	50	26	65	53	49	Zie ROC A'dam	Zie ROC A'dam
Nova College	Onb. ⁷¹	34	76	29	26	74	134	73	119
ROC Nijmegen eo	33 ⁷²	257	401	164	251	181	186	97	117
ROC Eindhoven	92	35	63	21	5	44	0	0	330
Rijn IJssel College	186	130	123	108	80	53	38	23	0
Regio College Zaanstreek-Waterland	34	56	112	109	37	16	52	136	175
Gilde Opleidingen	61	63	83	128	170	198	187	27	66
Leeuwenborgh Opleidingen	154	53	63	7	96	70	177	115	75
ROC West-Brabant	180	143	117	82	155	96	88	191	165
Noorderpoort col.	60 ⁷³	32	18	10	3	0	0	0	0
Baronie College	82	41	52	28	100	106	112	0	25
ROC Twente Plus	63	44	0	0	0	0	0	39	45
ROC De Brabantgroep	55	104 ⁷⁴	91	39	31	8	16	5	7
Deltion College	8	2	2	7	0	0	0	0	0
Graafschap College	0	0	0	2	7	0	0	0	0
Friese Poort	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Drenthe College	18	2	16	0	6	8	2	16	0
ROC Rivier	116	0	0	4	2	4	0	0	0
ROC Kop van Noord- Holland	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Landstede	0	0	44	0	11	27	19	15	35
ROC Westerschelde	51	58	44	0	0	0	0	0	0
Horizon College	0	0	27	9	36	9	23	0	0
Alfa-college	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Friesland College	93	23	6	6	3	12	0	0	0

⁶⁸ Gegevens Lelystad en Dronten zijn niet aangeleverd in verband met een reorganisatie (schatting: 25 personen)

⁶⁹ Gegevens Enschede zijn niet meer te achterhalen vanwege de vuurwerkramp.

⁷⁰ Gegevens zijn niet te achterhalen vanwege de overgang naar een nieuw administratief systeem (schatting 30).

⁷¹ Het Nova College heeft aangegeven dat zij wel een wachtlijst hebben, maar dat het ROC vanwege reorganisaties niet in staat is geweest aan het onderzoek medewerking te verlenen.

⁷² Ten behoeve van de meting van 1 juli 2000 is een onvolledige lijst gebruikt, er stonden op 1 juli 2000 geen 33, maar 211 personen op de wachtlijst voor een NT2 traject.

⁷³ Noorderpoortcollege had in de nulmeting de wachtlijsten van de locatie Delfzijl niet aangeleverd.

⁷⁴ De stijging bij ROC De Brabantgroep wordt veroorzaakt door het feit dat gedurende een beperkte periode onvoldoende personele invulling gevonden kon worden voor te starten nieuwe trajecten.

<i>ID College</i>	161 ⁷⁵	204	209	151	184	154	198	94	125
<i>ROC Zeeland</i>	27	6	13	0	2	3	4	0	0
<i>ROC Ter AA</i>	69	121 ⁷⁶	48	58	132	13	7	0	0
<i>ROC A12</i>	106	50	62	70	78	32	35	12	9
<i>ROC Aventus</i>	94	84	58	60	79	114	106	125	129
<i>Koning Willem I College</i>	11	8	23	4	32	62	112	155	218
<i>TOTAAL</i>	10.202	9.668	8.031	6.856	8.773	8.759	10.146	10.072	8.029

⁷⁵ Door een fout van de onderzoekers staan er voor locatie Gouda van het ID College slechts 43 in plaats van 179 personen op de wachtlijst. Voor het totale ROC zou de totale wachtlijst op 297 uitkomen.

⁷⁶ De stijging is grotendeels te verklaren door de aanmelding van een groep vrouwen die een NT2-cursus in de eigen wijk wilde volgen. Zo'n cursus zat niet in het aanbod, omdat de desbetreffende gemeente hiervoor geen budget beschikbaar had gesteld.

Bijlage V:

De wachtlijst van 1 mei 2004 naar gemeente⁷⁷

Op de door de ROC aangeleverde 1 mei 2004 wachtlijsten staat niet altijd aangegeven tot welke gemeente het adres van een wachtende behoort. Aan de hand van StatLine, de elektronische databank van het CBS (Centraal Bureau voor de Statistiek, Voorburg/Heerlen, 2004), zijn de (woon)adressen van de wachtenden waarvan de gemeentenaam onbekend is, gekoppeld aan de gemeente waartoe deze behoren.

Onderstaande tabel toont per gemeente het aantal wachtenden dat het woon(adres) binnen deze gemeente heeft. De eerste vier regels geven het aantal wachtenden in de grote vier steden weer, vanaf nummer vijf wordt een overzicht getoond van de overige gemeenten op volgorde van alfabet. De tabel is uitgesplitst naar personen die langer dan twee maanden en personen die langer dan 4 maanden op de wachtlijst van 1 mei 2004.

Nr.	G4	Aantal personen > 2 maanden op de wachtlijst	Aantal personen > 4 maanden op de wachtlijst	Aantal personen dat > 4 mnd op de wachtlijst staat als % van > 2 mnd
1	Rotterdam	1.750	1.524	87
2	Amsterdam	3.420	3.099	91
3	Den Haag	4	2	50
4	Utrecht	200	133	67
5	Abcoude	1	0	0
6	Alblasserdam	4	4	100
7	Albrandswaard	4	3	75
8	Alkemade	2	1	50
9	Almelo	45	28	62
10	Almere	6	5	83
11	Alphen aan den Rijn	29	20	69
12	Apeldoorn	75	62	83
13	Barendrecht	7	7	100
14	Beek	3	2	67
15	Bennebroek	1	1	100
16	Bergambacht	2	2	100
17	Bergeijk	1	0	0
18	Bergschenhoek	4	2	50
19	Berkel en Rodenrijs	4	4	100
20	Bernheze	1	0	0

⁷⁷ Zonder de wachtlijst van het Arcus College

21	<i>Best</i>	12	0	0
22	<i>Beuningen</i>	2	2	100
23	<i>Beverwijk</i>	26	21	81
24	<i>Binnenmaas</i>	1	1	100
25	<i>Bleiswijk</i>	3	3	100
26	<i>Bloemendaal</i>	1	1	100
27	<i>Bodegraven</i>	6	4	67
28	<i>Boskoop</i>	6	6	100
29	<i>Boxmeer</i>	3	2	67
30	<i>Boxtel</i>	2	2	100
31	<i>BoZoom</i>	91	80	88
32	<i>Breda</i>	17	11	65
33	<i>Breukelen</i>	4	3	75
34	<i>Brielle</i>	2	2	100
35	<i>Brummen</i>	3	3	100
36	<i>Brunssum</i>	11	8	73
37	<i>Bussum</i>	4	2	50
38	<i>Capelle aan den IJssel</i>	42	26	62
39	<i>Castricum</i>	4	4	100
40	<i>Cuijk</i>	1	1	100
41	<i>De Bilt</i>	1	1	100
42	<i>De Ronde Venen</i>	19	8	42
43	<i>Deventer</i>	46	39	85
44	<i>Dordrecht</i>	8	6	75
45	<i>Drimmelen</i>	1	0	0
46	<i>Dronten</i>	5	4	80
47	<i>Ede</i>	8	7	88
48	<i>Eemnes</i>	1	1	100
49	<i>Eindhoven</i>	281	2	1
50	<i>Enschede</i>	127	87	69
51	<i>Epe</i>	1	1	100
52	<i>Ermelo</i>	2	2	100
53	<i>Etten Leur</i>	1	1	100
54	<i>Etten-Leur</i>	3	1	33
55	<i>Geldrop</i>	8	0	0
56	<i>Geldrop-Mierlo</i>	3	0	0
57	<i>Giessenlanden</i>	1	1	100
58	<i>Gorinchem</i>	8	7	88
59	<i>Gouda</i>	37	33	89
60	<i>Groesbeek</i>	2	2	100
61	<i>Haaksbergen</i>	4	4	100
62	<i>Haaren</i>	1	0	0
63	<i>Haarlem</i>	45	26	58

64	Haarlemmerliede CA	1	0	0
65	Halderberge	8	5	63
66	Harderwijk	18	16	89
67	Hardinxveld-Giessendam	1	1	100
68	Haren	1	1	100
69	Heemskerk	21	15	71
70	Heemstede	1	1	100
71	Heerlen	51	44	86
72	Heeze-Leende	1	0	0
73	Hellevoetsluis	3	3	100
74	Hendrik-Ido-Ambacht	2	1	50
75	Hengelo Ov	8	6	75
76	Heumen	3	2	67
77	Heusden	3	2	67
78	Heythuysen	2	2	100
79	Hillegom	4	2	50
80	Hilversum	25	12	48
81	Houten	12	9	75
82	Huizen	7	2	29
83	Ijsselstein	13	5	38
84	Katwijk	6	4	67
85	Kerkrade	14	11	79
86	Krimpen aan den IJssel	15	10	67
87	Landgraaf	14	11	79
88	Leerdam	12	12	100
89	Leiden	116	92	79
90	Leiderdorp	9	6	67
91	Leidschendam-Voorburg	32	17	53
92	Lelystad	5	2	40
93	Lingewaal	2	2	100
94	Lochem	9	5	56
95	Loenen	3	3	100
96	Lopik	9	9	100
97	Losser	1	1	100
98	Maarssen	13	12	92
99	Maasbracht	1	1	100
100	Maasdriel	9	9	100
101	Meerssen	1	1	100
102	Moerdijk	1	1	100
103	Montfoort	5	4	80
104	Mook en Middelaar	1	1	100
105	Moordrecht	1	1	100
106	Nederlek	1	1	100

107	Nederweert	1	1	100
108	Nieuwegein	63	50	79
109	Nieuwerkerk a/d IJssel	2	2	100
110	Nieuwerkerk aan den IJssel	2	1	50
111	Nieuwkoop	1	0	0
112	Nijkerk	4	3	75
113	Nijmegen	103	81	79
114	Noordwijk	4	3	75
115	Noordwijkerhout	1	1	100
116	Nuenen	1	0	0
117	Nunspeet	2	2	100
118	Nuth	4	3	75
119	Oegstgeest	8	8	100
120	Oldenzaal	5	5	100
121	Onderbanken	2	2	100
122	Oosterhout	3	1	33
123	Oostzaan	2	2	100
124	Oss	3	2	67
125	Oud-Beijerland	1	1	100
126	Ouderkerk	1	1	100
127	Oudewater	1	1	100
128	Overbetuwe	1	0	0
131	Papendrecht	2	2	100
132	Pijnacker-Nootdorp	3	0	0
133	Putten	5	4	80
134	Reeuwijk	1	0	0
135	Rhenen	3	3	100
136	Ridderkerk	4	4	100
137	Rijnsburg	3	2	67
138	Roerdalen	2	2	100
139	Roermond	40	36	90
140	Roosendaal	53	45	85
141	Rozenburg	1	1	100
142	Rucphen	1	1	100
143	s-Hertogenbosch	189	159	84
144	Schiedam	45	32	71
145	Schinnen	2	1	50
146	Schoonhoven	3	3	100
147	Sint-Michielsgestel	2	1	50
148	Sittard-Geleen	66	58	88
149	Sliedrecht	7	4	57
150	Son & Breugel	5	0	0
151	Spijkensisse	13	11	85

152	Steenbergen	2	1	50
153	Stein	5	3	60
154	Ter Aar	2	0	0
155	Tholen	2	2	100
156	Tilburg	11	4	36
157	Ubbergen	3	3	100
158	Uitgeest	1	0	0
159	Valkenburg	1	0	0
160	Veenendaal	6	4	67
161	Veldhoven	18	0	0
162	Velsen	14	14	100
163	Vianen	17	10	59
164	Vlaardingen	71	58	82
165	Vlist	1	1	100
166	Voerendaal	2	2	100
167	Voorhout	2	1	50
168	Voorschoten	4	4	100
169	Voorst	1	1	100
170	Vught	12	11	92
171	Waddinxveen	7	4	57
172	Wageningen	1	0	0
173	Warmond	1	1	100
174	Wassenaar	11	4	36
175	Weert	19	19	100
176	Weesp	5	2	40
177	Wijchen	1	1	100
178	Wijdmeren	2	1	50
179	Woensdrecht	5	5	100
180	Woerden	23	20	87
181	Wormerland	7	6	86
182	Woudrichem	18	9	50
183	Zaanstad	162	136	84
184	Zandvoort	2	2	100
185	Zederik	1	1	100
186	Zeewolde	4	3	75
187	Zoetermeer	13	8	62
188	Zoeterwoude	1	1	100
189	Zundert	1	0	0
190	Zutphen	1	1	100
191	Zwijndrecht	19	14	74
00	Onbekend	3	3	100
	TOTAAL	8.029	6.558	82

Bijlage VI:

Aantallen wachtenden van de wachtlijst van 1 juli 2000 die ook op latere wachtlijsten staan

De wachtenden van 1 juli 2000 die op zowel 1 december 2000, 1 mei 2001, 1 december 2001, 1 mei 2002, 1 december 2002, 1 mei 2003, 1 december 2003 als op 1 mei 2004 op de wachtlijst staan (A-groep)

ROC	1 juli '00 (bestand van 16 okt.)	Aantal pers. op 1 dec. '00 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 mei '01 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 dec. '01 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 mei '02 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 dec. '02 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 mei '03 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 dec. '03 op de wachtlijst	Aantal pers. op 1 mei '04 op de wachtlijst
	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep	A-groep
ROC Zadkine/ Albeda College	3.055	1.153	13	0	-	-	-	-	-
ROC van Amsterdam e.o.	1.949	730	130	44	27	16	11	7	5
De Mondriaan onderwijsgroep	1.123	326	34	5	1	0	-	-	-
ROC Utrecht	269	202	145	99	49	29	20	13	11
Da Vinci College	1.046	332	43	4	0	-	-	-	-
ROC Leiden	235	107	2	0	-	-	-	-	-
Arcus College	305	121	0	-	-	-	-	-	-
ROC Midden-Brabant	269	125	24	0 ⁷⁸	-	-	-	-	-
ROC De Amerlanden	196	46	17	4	3	1	1	1	1
ROC Flevoland	1	0	-	-	-	-	-	-	-
ROC Oost-Nederland	Onb.	-	-	-	-	-	-	-	-
ROC Dudok College	Onb.	-	-	-	-	-	-	-	-
Nova College	Onb.	-	-	-	-	-	-	-	-
ROC Nijmegen eo	33	3	1	0	-	-	-	-	-
ROC Eindhoven	92	9	6	0	-	-	-	-	-
Rijn IJssel College	186	33	4	0	-	-	-	-	-
Regio College Zaanstreek- Waterland	34	19	14	13	0	-	-	-	-
Gilde Opleidingen	61	24	21	0	-	-	-	-	-

⁷⁸ Onbekend. Volgens opgave van het ROC nul.

Leeuwenborgh Opleidingen	154	11	10	0	-	-	-	-	-
ROC West-Brabant	180	35	11	2	2	0	-	-	-
Noorderpoortcollege	60	1	-	-	-	-	-	-	-
Baronie College	82	0	-	-	-	-	-	-	-
ROC Twente Plus	63	14	-	-	-	-	-	-	-
ROC De Brabantgroep	55	47	27	3	1	1	1	1	1
Deltion College	8	0	-	-	-	-	-	-	-
Graafschap College	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Friese Poort	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Drenthe College	18	1	-	-	-	-	-	-	-
ROC Gelders Rivierengebied	116	0	-	-	-	-	-	-	-
ROC Kop van Noord-Holland	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Landstede	0	-	-	-	-	-	-	-	-
ROC Westerschelde	51	35	25	0	-	-	-	-	-
Horizon College	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Alfa-college	0	-	-	-	-	-	-	-	-
Friesland College	93	5	0	-	-	-	-	-	-
ID College	161	27	9	4	3	2	1	0	-
ROC Zeeland	27	4	1	0	-	-	-	-	-
ROC Ter AA	69	56	4	1	1	-	-	-	-
ROC A12	106	44 ⁷⁹	41	28	22	9	0	-	-
ROC Aventus	94	9	2	0	-	-	-	-	-
Koning Willem I College	11	0	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL	10.202	3.475	584	207	109	58	34	22	18

Bijlage VII:

De plaatsen van hoofdvestiging van de ROC's

⁷⁹ Door miscommunicatie tijdens de 'decembermeting' van 2000 tussen de ROC A12 en de onderzoekers is in vorige rapportages de overlap van 44 personen niet gerapporteerd.

<i>ROC</i>	<i>HOOFDVESTIGING</i>
<i>ROC Zadkine/ Albeda College</i>	<i>Rotterdam</i>
<i>ROC van Amsterdam Gooi en Vechtstreek</i>	<i>Amsterdam</i>
<i>De Mondriaan onderwijsgroep</i>	<i>Den Haag</i>
<i>ROC Utrecht</i>	<i>Utrecht</i>
<i>Da Vinci College</i>	<i>Dordrecht</i>
<i>ROC Leiden</i>	<i>Leiden</i>
<i>Arcus College</i>	<i>Heerlen</i>
<i>ROC Midden-Brabant</i>	<i>Tilburg</i>
<i>ROC De Amerlanden</i>	<i>Amersfoort</i>
<i>ROC Flevoland</i>	<i>Almere</i>
<i>ROC Oost-Nederland</i>	<i>Hengelo</i>
<i>Nova College</i>	<i>Haarlem</i>
<i>ROC Nijmegen e.o.</i>	<i>Nijmegen</i>
<i>ROC Eindhoven</i>	<i>Eindhoven</i>
<i>Rijn IJssel College</i>	<i>Arnhem</i>
<i>Regio College Zaanstreek-Waterland</i>	<i>Zaanstad</i>
<i>Gilde Opleidingen</i>	<i>Venlo</i>
<i>Leeuwenborgh Opleidingen</i>	<i>Maastricht</i>
<i>ROC West-Brabant</i>	<i>Bergen op Zoom</i>
<i>Noorderpoort College</i>	<i>Groningen</i>
<i>Baronie College</i>	<i>Breda</i>
<i>ROC Twente Plus</i>	<i>Almelo</i>
<i>ROC De Brabantgroep</i>	<i>Veghel</i>
<i>Deltion College</i>	<i>Zwolle</i>
<i>Graafschap College</i>	<i>Doetinchem</i>
<i>Friese Poort</i>	<i>Leeuwarden</i>
<i>Drenthe College</i>	<i>Assen</i>
<i>ROC Rivier</i>	<i>Tiel</i>
<i>ROC Kop van Noord-Holland</i>	<i>Schagen</i>
<i>Landstede</i>	<i>Harderwijk</i>
<i>ROC Westerschelde</i>	<i>Terneuzen</i>
<i>Horizon College</i>	<i>Alkmaar</i>
<i>Alfa-college</i>	<i>Groningen</i>
<i>Friesland College</i>	<i>Leeuwarden</i>
<i>ID College</i>	<i>Zoetermeer</i>
<i>ROC Zeeland</i>	<i>Vlissingen</i>
<i>ROC Ter AA</i>	<i>Helmond</i>
<i>ROC A12</i>	<i>Ede</i>
<i>ROC Aventus</i>	<i>Deventer</i>
<i>Koning Willem I College</i>	<i>Den Bosch</i>